

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
RESPUBLIKA O‘RTA TIBBIYOT VA FARMASEVTIKA XODIMLARI
MALAKASINI OSHIRISH VA ULARNI IXTISOSLASHTIRISH
MARKAZI**

“TASDIQLAYMAN”

Respublika o‘rta tibbiyot va
farmasevtika xodimlari
malakasini oshirish va
ularni ixtisoslashtirish
Andijon filiali direktori
G.A.Turaxodjayeva
2026y.

Bilimlar sohasi: Sog‘liqni saqlash

“Sterilizatsiya va texnika xavfsizligi”

(sikl bo‘yicha malaka oshirish guruhlar uchun)

**Ishchi o‘quv dasturi
(144 - kredit)**

Andijon-2026 y.

Tuzuvchilar:
M.Nurmatova

Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi Andijon Filiali o'qituvchisi

D.Gapparova

Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi Andijon Filiali o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari

Taqrizchilar:
I.Sotvoldiyev

Sanitrariya epidemiologic osoyishtalik va jamoat salomatligi qo'mitasi Andijon viloyat boshqarmasi o'rinbosari

S.S. Xalmirzayeva

ADTI "Tibbiy profilaktika ishi" kafedrası katta o'qituvchisi

Ishchi o'quv dastur Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazining Andijon Filialining pedagogik kengashida ko'rib chiqildi va tasdiqlashga tavsiya etildi.

“ 6 ” 01 2026 yil.

bayonnoma № 2

Uslubiy kengash raisi

G.I. Sodiqova

Ishchi o'quv dastur Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazining Andijon Filialining pedagogik kengashida ko'rib chiqildi va tasdiqlandi.

“ 7 ” 01 2026 yil.

bayonnoma № 2

Pedagogik kengash raisi

G.A. Turaxodjayeva

1.Kirish

O‘zbekiston Respublikasida o‘rta tibbiyot xodimlarini tayyorlash, malakasini oshirish, tibbiyot muassasalarida hamshiralik ishini xalqaro andozalarga mos tarzda tashkil etish borasida zamonaviy tizim yaratilgan. Mazkur ishchi o‘quv dasturi O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi “Tibbiyot va farmatsevtika ta’limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ 4310 - son va 2020 yil 7 apreldagi “Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ 4666-sonli qarorlari, O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli “Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo‘yicha meyoriy xujjatlarni yanada takomillashtirish to‘g‘risidagi” buyrug‘i, O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2024 yil 28 oktabr 333-sonli “O‘rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlarining malakasini oshirish va qayta tayyorlashga qo‘yiladigan Davlat talablari” ijrosini ta’minlash maqsadida ishlab chiqilgan. Dasturda o‘quv fanning mazmuni, uni o‘zlashtirish shakli va usullari mujassamlashtirilgan. Dastur mazmunida nazariy bilimlarni amaliy ko‘nikmalar orqali mustahkamlash va chuqur bilimlarni egallash alohida e’tiborga olingan. Ishchi o‘quv dasturi “Tibbiy asbob va anjomlarni zamonaviy zararsizlantirish usullari” yo‘nalishining o‘quv rejasi asosida tayyorlangan bo‘lib, hamshiralarni 144 kredit malaka oshirishlari uchun mo‘ljallangan. Dastur fanlar bloklariga ajratilgan bo‘lib, kasbiy rivojlanish moduli ma’naviy va siyosiy dunyoqarashlarini kengaytirishga qaratilgan yangiliklar, shuningdek, sog‘liqni saqlash tizimidagi islohatlar, tibbiyot sohasining ilm – fani va amaliyotining rivojlanishi tendensiyalari va yutuqlari, yangi texnika va texnologiyalari to‘g‘risida ma’lumotlar kiritilib, tibbiy talimda uzluksizligi va uzviyligini, fanlar va bo‘limlarni ketma-ketligini ta’minlangan holda tinglovchilarni mustaqil ishlashga va fikrlashga qaratilgan o‘quv materiallarini qamrab olgan.

1.1. Maqsad:

O‘qish natijasida “Tibbiy-asbob va anjomlarni zamonaviy zararsizlantirish usullari”bo‘yicha o‘rta tibbiyot xodimlarining mavjud kompetensiyalarni takomillashtirish va kasbiy faoliyat uchun zarur yangi bilim va ko‘nikmalarni shakllantirish va kasbiy darajasini oshirish. O‘rta tibbiyot xodimlarni har tomonlama yetuk, mutaxassisliklari bo‘yicha yetarli bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishlariga erishish, shu bilan bir qatorda ularga hamshiralik ishi mohiyati, uning sog‘liqni saqlash tizimidagi o‘ziga hosligi, normativ-huquqiy hujjatlar bilan ishlash bo‘yicha nazariy bilim va amaliy ko‘nikmalarni chuqurlashtirish va yangilash.

1.2. Vazifalar:

- Umumiy malaka oshirish o'quv jarayonini modulli tibbiy ta'lim tamoyili bo'yicha, zamonaviy, innovasion, isbotlangan tibbiyotga asoslangan xalqaro ilmiy-amaliy ma'lumotlarni davlat talablariga mos holda tuzilgan o'quv dasturi bo'yicha tizimli tashkillashtirish va davolash profilaktika muassasalarida ko'rsatiladigan profilaktik, tashhishlash va davolash uchun kerakli amaliy ko'nikmalarni mustaqil qo'llashga tayyorgarlikni shakllantirish;
- sog'liqni saqlash tizimidagi islohotlar va me'eriylar hujjatlarni ish faoliyatida qo'llay olishga o'rgatish;
- zamonaviy klinik protokollar va standartlar bilan tanishtirib, ular asosida ishlash ko'nikmalarini yangilashva mukammallashtirish;
- etika va deontologiyani zamonaviy jihatlari bilan tanishtirish;
- aholi o'rtasida to'g'ri, ratsional ovqatlanish, zararli odatlarga qarshi kurashish, sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash, o'sib kelayotgan avlodni sog'lomlashtirish tadbirlarini yangilash;
- tibbiy-asbob va anjomlarni zamonaviy zararsizlantirish usullari haqida yangi ma'lumotlarni berish;
- DPM bo'limlaridan qabul qilingan nosteril tibbiy asbob-anjomlarni va bikslarni ro'yxatga olish;
- bug'li va issiq havoli sterilizatorning ishini va tarqatilgan steril bikslarni hisobga olishdagi meyoriy hujjatlarni yuritishni bilish;
- avtoklavlarni turlari, tuzilishi ishlash tartibi ish jarayonida avtoklav ko'rsatkichlarini nazorat qilish;
- avtoklavning ish jarayoniga bog'liq bo'lgan meyoriy hujjatlarni to'g'ri rasmiylashtirish;
- sinamalarni (indikator)turlari va ularni qo'llash haqida bilim va ko'nikmalarini yangilash;
- sterillikni nazorat qilish uchun qo'llaniladigan ichki va tashqi sinamalar va termotestlarni qo'llash bo'yicha ko'nikmalarini yangilash;
- asbob uskunalar, bog'lov va boshqa materiallarni zararsizlantirishga tayyorlash va ularni natijalarini tahlil qilish.

1.3. Ta'lim oluvchilar toifasi (kontingenti):

Ishchi o'quv dasturi bo'yicha davolash profilaktika muassasalarida faoliyat olib borishni rejalashtirayotgan o'rta tibbiyot xodimlarining malakaviy tavsifnomasi va lavozim yo'riqnomalariga muvofiq, Sterilizatsiyada xamshiralik ishi ya'ni, 144 soat o'qitilib, "Sterilizatsiyada hamshiralik ishi" (hamshiralalar uchun malaka oshirish) yo'nalishi bo'yicha rejalashtirgan o'rta tibbiyot xodimlari uchun mo'ljallangan.

1.4. Ishchi o'quv dasturni o'zlashtira olish uchun zarur bo'lgan tinglovchi kompetensiyasi:

- tibbiy etika va deontologiyani amalda qo'llay oladigan, shaxslararo muloqot ko'nikmalari asoslarini tushungan yetuk mutaxassis bo'lishi;

- aholi salomatligini saqlash va ijtimoiy shart-sharoitlarni hisobga olgan holda sterilizatsiya faoliyatini amalga oshirish;
- sogʻliqni saqlash tizimining birlamchi boʻgʻinida zararsizlantirish yordamni tashkil etish;
- Sterilizatsiya boʻyicha direktiv hujjatlarni oʻrganish, meyoriy hujjatlarni yuritishni bilishi;
- aholi salomatligini saqlashda profilaktik tadbirlarni tashkil etish;
- oʻz kasbiy salohiyati doirasida sanitar oqartuv, satinar-gigienik, profilaktik tadbirlarni, vrach koʻrsatmalarini amalga oshirish;
- Favkulodda xolatlarda bemorlar xolatini baholash, asosiy simptom va sindromlarni ajratish, ogʻir va terminal xolatlarda, jarohatlarda, zaxarlanishlarda yurak-oʻpka reanimasiyasini oʻtkazish, vrachgacha boʻlgan tez tibbiy yordam koʻrsatish.

1.5. Dasturning dolzarbligi:

Ishchi oʻquv dasturining dolzarbligi amaliyotga asoslangan va muammolarga yoʻnaltirilgan yondoshuv asosida amaliy tibbiy yordamning zamonaviy ehtiyojlaridan kelib chiqib, oʻquv materiallari va jarayonlar Oʻzbekiston Respublikasi Sogʻliqni saqlash tizimining va mutaxassislikning oʻziga xos kasbiy ehtiyojlariga qaratilgan boʻlib, zamonaviy ilm-fan yutuqlariga muvofiqligi, tibbiyot fani va amaliyotidagi mavjud vaziyat oʻzgarishini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan. Dastur asosiy va eng yangi adabiyotlardan, chet el olimlarining tarjima qilingan adabiyotlaridan, milliy va jahon standartlari asosida tuzilgan meʼyoriy hujjatlardan, shu bilan bir qatorda, tibbiy-asbob va anjomlarni zamonaviy zararsizlantirish xizmatini koʻrsatishdagi meʼyoriy hujjatlar asosida tuzildi.

1.6. Dastur hajmi: 144 kredit (kuniga 6 soat, haftada 36 kredit).

1.7. Oʻqish shakli:

- kunduzgi - oʻqish ishdan ajralgan holda
- on/offline, masofaviy - oʻqish ishdan ajralgan/ ajralmagan holda

1.8. Mashgʻulotlarni oʻtish tartibi: Mashgʻulotlar “Tibbiy-sanitariya va farmasevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish toʻgʻrisidagi” Oʻzbekiston Respublikasi Sogʻliqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli buyrugʻi va filialning ichki tartib-qoidalari asosida rejalashtiriladi va amalga oshiriladi. Mashgʻulotlar 09⁰⁰ da boshlanib, 13⁴⁰ da tamom boʻladi.

1.9. Malaka oshirishdan soʻng: oʻquv kursni toʻliq oʻzlashtirgan va yakuniy attestatsiyani topshirgan tinglovchilarga “Sterilizatsiya va texnika xavfsizligi”

boʻyicha umumiy malaka oshirganligi haqida Davlat talablari namunasidagi sertifikat taqdim etiladi.

2. REJALASHTIRILAYOTGAN TA'LIM NATIJALARI

2.1. Rejalashtirilayotgan ta'lim (natijalari)dan soʻng tinglovchi kompetentsiyasi: Tinglovchi “Sterilizatsiya va texnika xavfsizligi” (hamshiralar uchun) mutaxassisligi boʻyicha malaka oshirish oʻquv dasturini oʻzlashtirishi natijasida mutaxassislikni

xususiyatlaridan kelib chiqib, ixtisosligi bo'yicha umumiy va malakaviy ko'nikmalarini o'rganadi va quyidagi kasbiy kompetensiyalari shakllanadi:

Umumiy kompetensiyalar: hamkasblar, hamshiralar va kichik tibbiy xodimlar bilan muloqotda tibbiy faoliyatning axloqiy va deontologik jihatlarini amalga oshirishga tayyorligi va amalga oshirishi;

- Intizomiy, ma'muriy, fuqarolik javobgarlikni amalga oshirayotganda tibbiy xatolarning oldini olish bo'yicha o'z faoliyati natijalarini tahlil qilishga tayyorligi va amalga oshirishi;

- o'z-o'zini baholash, tanqidiy tahlil qilish va to'g'ri qarorlarni qabul qilish;

- hamkasblar, hamshiralar va kichik tibbiy xodimlar, bemorlar va qarindoshlar bilan muloqotda tibbiy faoliyatning axloqiy va deontologik jihatlarini amalga oshirishga tayyorligi va amalga oshirish qobiliyati takomillashadi;

- o'z-o'zini baholash, tanqidiy tahlil qilish va to'g'ri qarorlarni qabul qilish, aholi orasida tibbiy madaniyat, sog'lom turmush tarzi, kasallik rivojlanishining oldini olish borasida profilaktik sanitariya targ'ibot tadbirlarni olib borish, sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishda innovatsion texnologiyalarni keng tadbir etish;

- markaziy zararsizlantirish bo'limi va uning vazifalari, zamonaviy zararsizlantirish apparatlari, ular bilan ishlash, zararsizlantirishning turli usullarini, zararsizlantirish xonasi texnika xavfsizligi prinsiplari bilan tanishadi;

- markaziy zararsizlantirish bo'limida statistika xisoboti buyicha yuritiladigan xujjatlar to'plamining yuritilish tartibi va rasmiylashtirish ko'nikmalari takomillashadi;

Kasbiy kompetensiyalar:

- DPM bo'limlaridan qabul qilingan nosteril tibbiy asbob anjomlarni va bikslarni ro'yxatga olish;

- tibbiy asbob-anjomlarni sterilizatsiyadan oldin tozalashni;

- ultra binafsha lampasi bilan zararsizlantirish usullari ko'nikmalarini o'zlashtiradi;

- bakteriologik nazorat natijalarini hisobga olish jurnalini yuritishni;

- xujjatlar to'plamining yuritilish tartibini va rasmiylashtirishni bajara olishi;

- xonalarni kundalik tozalash;

- UB lampasi bilan zararsizlantirishni;

- sinamalar qo'yish uchun reaktivlarni tayyorlash usullarini;

- sinamalarning natijalarini hisobga olishni;

- qabul qilingan nosteril tibbiy asbob anjomlarni va bikslarni ro'yxatga olish;

- zararsizlantirish xonasi texnika xavfsizligi, avtoklavlarni turlari, tuzilishi, ishlash tartibini;

- ish jarayonida avtoklav ko'rsatkichlarini bilishi, dezinfeksiya vositalarini tayyorlashda xavfsizlik choralari va dezinfeksiya vositalari bilan zaharlanishda birinchi yordam ko'rsatishni bilish.

- dezinfeksiya vositalari bilan zaharlanishda birinchi yordam ko'rsatish ko'nikmalari yangilanadi;

- sinamalar qo'yish uchun reaktivlarni tayyorlash va uning natijalarini hisobga olish ishlarini bajara olish ko'nikmalari takomillashadi;

- shoshilinch holatlarni o'z vaqtida tashhishlash, birlamchi tezkor yordamni amalga

oshirish, ko'nikmalarni mustahkamlash.

3.1. "STERILIZATSIYA VA TEXNIKA XAVFSIZLIGI" malaka oshirish kursi ishchi o'quv rejasi

1	Modul va mavzular nomi	Kredit	Auditoriya mashg'ulotlari		Seminar	Attestasiya
			Nazariy mashg'ulot	Amaliy mashg'ulot		
1.0	Kasbiy rivojlanish moduli	32	18	14		
1.1	Modul: O'zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati.	4	4	-		
1.1.1	O'zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati. Sog'liqni saqlash tizimini yanada rivojlantirishning asosiy ustuvor yo'nalishlari.	2	2	-		
1.1.2	Sog'liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug'urtasi mexanizmlarini joriy etishning huquqiy asoslari.	2	2	-		
1.2	Modul: Tibbiyotda raqamli texnologiyalar	6	2	4		
1.2.1	Zamonaviy axborot texnologiyalari va ularning hamshiralik amaliyotidagi o'rni	2	2	-		
1.2.2	Raqamli hamshiralik amaliyoti - elektron tibbiy yozuvlar, bemor ma'lumotlarini kiritish va tahlil qilish	2	-	2		
1.2.3	Ma'lumotlar xavfsizligi, sun'iy intellekt va yangi tibbiyot platformalari	2	-	2		
1.3	Modul: Infektsion nazorat.	6	4	2		
1.3.1	Sanitariya epidemiologiya sohasida qo'llaniladigan me'yoriy hujjatlar va infeksiion nazorat.	2	2	-		
1.3.2	Karantin va o'ta xavfli yuqumli kasalliklar profilaktikasi. OIV/OITS xaqida tushuncha.	2	2	-		
1.3.3	Shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi.	2	-	2		
1.4	Modul: Shaxslar o'rtasidagi muloqat va tibbiy maslahat	6	4	2		
1.4.1	Jamoda, individual va turli guruhlarda	2	2	-		

	shaxslararo muloqot madaniyati.					
1.4.2	Ichki madaniyat qoidalari, intizomga rioya qilish. Jamoat mulki tushunchasi va unga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lish.	2	2	-		
1.4.3	Bemorning ehtiyojlarini baholash. Shaxsiy chegaralarni hurmat qilish. Tushunarli tildan foydalanish.	2	-	2		
1.5	Modul: Sog'lom turmush tarzini shakllantirish mezonlari. Jismoniy faollik	10	4	6		
1.5.1	Salomatlik tushunchasi. Salomatlik darajasi ko'rsatkichlari	2	2	-		
1.5.2	Salomatlik indeksini baholash.	2	-	2		
1.5.3	Sog'lom turmush tarzi yo'nalishlari. To'g'ri ovqatlanish mezonlari.	2	2	-		
1.5.4	Jismoniy faollik. Asosiy sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlar.	2	-	2		
1.5.5	Jismoniy mashqlarni turli yoshdagi sog'lom odamlarda hamda bemorlarda qo'llash metodikasi.	2	-	2		
2.0	Mutaxassislik fanlar moduli	104	44	60		
2.1	Modul: Tibbiyotda zamonaviy zararsizlantirish va antiseptika usullari	18	8	10		
2.1.1	Aseptika va antiseptika to'g'risida tushuncha, uning ahamiyati.	2	2	-		
2.1.2	Aseptikaning va antiseptikaning turlari.	2	2	-		
2.1.3	Zamonaviy dezinfeksiyalash vositalarini ishlatish qoidalari.	2	-	2		
2.1.4	Dezinfeksiyalovchi eritmalarni tayyorlash tartibi. Zararsizlantiruvchi vositalar bilan ishlaganda havfsizlik choralari.	2	-	2		
2.1.5	Zararsizlantirish bo'limida joriy va mukammal tozalash qoidalari.	2	-	2		
2.1.6	Tibbiy asbob-anjomlarni qo'l bilan olti bosqichli yuvish afzalliklari va kamchiliklari.	2	-	2		
2.1.7	Zamonaviy ultratovush apparatida yuvish tartibi. Zararsizlantirish va uning turlari.	2	2	-		
2.1.8	Gazli sterilizatsiya. Plazmalı va ozonli sterilizatsiya usullari.	2	2	-		
2.1.9	Ultrafiolet nurlanish, past va yuqori haroratli sterilizatsiya, kimyoviy sterilizatorlar, keng ta'sir doirasiga ega antiseptik moddalar va <i>biosurfaces</i> texnologiyalarining joriy etilishi .	2	-	2		

2.2	Modul: Sanitariya epidemiologiya xizmati va tartiblariga oid me'yoriy xuquqiy hujjatlar.	18	10	8		
2.2.1	Markaziy sterilizatsiya bo'limlarida ishlaydigan tibbiy xodimlarga qo'yiladigan talablar, ularning huquq va vazifalari	2	2	-		
2.2.2	Sterilizatsiya ishlariga oid me'yoriy xuquqiy hujjatlar.№0342-sonli O'zR SanQvaM-2017 yil va №0365-19O'zRSanQ va M mohiyati.	2	2	-		
2.2.3	DPM shifoxona ichi infeksiyalarining oldini olishda o'rni	2	2	-		
2.2.4	Zararsizlantirish oldi tozalov ishlarini xisobga olish.	2	-	2		
2.2.5	Bug'li va issiq xavoli sterilizatorning ishini va tarqatilgan steril bikslarni xisobga olish.	2	-	2		
2.2.6	Bakteritsid lampaning ishlashini va mukammal tozalov ishlarini ro'yxatga olish	2	2	-		
2.2.7	Zararsizlantirilganlikka tekshirish bo'yicha bakteriologik nazorat natijalarini xisobga olish	2	2	-		
2.2.8	Bo'limlardan qabul qilingan nosteril tibbiy asbob-anjomlar va bikslarni ro'yxatga olish	2	-	2		
2.2.9	Bo'limlarda steril biksni ochgandan so'ng belgilangan va ichki test-indikatorlarni yopishtirilgan ro'yxat jurnallarining yuritilishi.	2	-	2		
2.3	Modul: Avtoklav turlari, tuzilishi, ishlash tartibi. Ish jarayonida avtoklav ko'rsatkichlari.	20	8	12		
2.3.1	Avtoklav turlari, tuzilishi va ishlash tartibi.	2	2	-		
2.3.2	Gorizontal va vertikal avtoklavlar, ishlash prinsipi.	2	-	2		
2.3.3	Gravitatsion va forvakuimli avtoklavlarda ishlash	2	-	2		
2.3.4	Avtoklavdan foydalanish umumiy qoidalari.	2	2	-		
2.3.5	Avtoklavlarni qabul qilish, o'rnatish va turli ko'rsatkichlar bo'yicha sinash.	2	-	2		

2.3.6	Monometr va havfsizlik klapanlariga qo'yilgan talablar. Avtoklav kamerasidagi haroratini aniqligini tekshirish.	2	-	2		
2.3.7	Avtoklavda ishlash jarayonida harorat, bosim, sterilizatsiya vaqti, bug'ning to'yinishi darajasini qat'iy nazorat qilish.	2	-	2		
2.3.8	Avtoklavlarning pasporti va metriologiyasining ahamiyati.	2	2	-		
2.3.9	Avtoklavlar o'rnatilgan xonadan foydalanish tartibi, ehtiyot chora va tadbirlari, sanitariy gigiyenik qoidalari.	2	2	-		
2.3.10	Sterilizatsiya ishining bajarilish tartib va qoidasi, texnika xavfsizligi qoidalari.	2	-	2		
2.4	Modul: Markaziy zararsizlantirish bo'limlarida asbob-anjomlarni zararsizlantirish va texnika havfsizligi qoidalari.	18	6	12		
2.4.1	Davolash-profilaktika muassasalari markaziy sterilizatsiya bo'limiga qo'yilgan sanitariy gigiyenik talablar.	2	2	-		
2.4.2	MSBda ishlatilgan va dastlabki tozalangan asboblarning qabul qilinishi, asboblarning yuvilishi, jamlanishi	2	-	2		
2.4.3	Sterilizatsiya qilinishi va sterillangan materiallarning davolash bo'limlariga yuborilishi tartibi.	2	-	2		
2.4.4	DPM larda markaziy zararsizlantirish bo'limi.	2	2	-		
2.4.5	Yuqumsizlantirilgan zonaning tarkibiy qismlari.	2	-	2		
2.4.6	Yuqumsizlantirish zonalari va ularning ahamiyati.	2	-	2		
2.4.7	O'zR SanQvaM № 0278-09 meyorlari asosida talab etilgan bino, xonalar ajratilishi va maydonlari.	2	2	-		
2.4.8	Yuqumsizlantirilgan matolar manbai, taqsimlash.	2	-	2		
2.4.9	Ekspeditsiya xonalari va ularning vazifalari.	2	-	2		

2.5	Modul: Zararsizlantirish bo'limlarida avariya holatlarida hamshira taktikasi. Kasbiy zararlanishni oldini olish.	6	2	4		
2.5.1	Zararsizlantirish bo'limlarda asbob-uskunalarni yig'ish, tozalash, dezinfeksiya qilish, sterilizatsiya jarayonlarini nazorat qilish.	2	2	-		
2.5.2	Avtoklavni texnik ko'rik va gidravlik sinovdan o'tkazish.	2	-	2		
2.5.3	Shaxsiy himoya vositalaridan to'g'ri foydalanish, xavfsiz mehnat texnologiyalariga rioya qilish, avariya holatlarida tezkor va standart algoritmlar bo'yicha harakat qilish.	2	-	2		
2.6	Modul: Tibbiy asbob -anjomlar, bog'lov materiallari va boshqa jihozlarni zararsizlantirish, tahlil qilish.	18	8	10		
2.6.1	Tibbiyot muassasalarida yuqumli kasalliklarning oldini olish, xavfsiz muhit yaratish va bemorlarga ko'rsatiladigan tibbiy yordam sifatini oshirishda tibbiy asbob-anjomlar.	2	2	-		
2.6.2	Metall asboblari, shisha idishlar, bog'lov vositalarni zararsizlantirish usullari.	2	-	2		
2.6.3	Optik tibbiy asboblarni zararsizlantirish.	2	-	2		
2.6.4	Dorixonada foydalaniladigan vositalar va dorilarning sterilizatsiyasi.	2	-	2		
2.6.5	Termolabil va polimer vositalarni dezinfeksiyalash va sterillash usullari.	2	2	-		
2.6.6	Endoskoplar, narkoz apparatlari, bronxoskoplar, laringoskoplar, rezina vositalarni dezinfeksiyalash va sterillash2	2	-	2		
2.6.7	Steril va nosteril endoskopik aralashuvlarda zararsizlantirish bosqichlari.	2	2	-		
2.6.8	Zamonaviy zararsizlantirish nisfatini fizikaviy, kimyoviy, biologik tekshirish usullari.	2	2	-		
2.6.9	Sterilizatsiya natijalarini tahlil qilish, fizik ko'rsatkichlar, kimyoviy indikatorlar va biologik testlardan foydalanish.	2	-	2		
2.7	Modul: Favqulodda vaziyatlar va hayot uchun xavfli holatlarda birinchi yordam	6	2	4		

	ko'rsatish.					
2.7.1	Favqulodda vaziyatlar. Tasnifi, uning turlari, kelib chiqish sabablari, Tibbiy saralash bosqichlari.	2	2	-		
2.7.2	Ommaviy talofat o'chog'ida jabrlanuvchilarni evakuatsiya qilish va birinchi tez tibbiy yordam ko'rsatish tamoyillari.	2	-	2		
2.7.3	Terminal holatlarda birinchi yordam ko'rsatish. Yurak-o'pka reanimatsiyasi va uni bajarish algoritmi .	2	-	2		
3.0	Tanlov fan moduli	4	-	-	4	
3.1	O'zbekiston Respublikasi Davlat byudjeti mablag'lari hisobidan qoplanadigan tuman (shaxar) darajasida ambulatory va stasionar sharoitida ko'rsatiladigan tibbiy yordamning kafolatlangan hajmlari	4	-	-	4	
4.0	Attestasiya	4				4
	Jami:	144	62	74	4	4

“Sterilizatsiya va texnika xavfsizligi” malaka oshirish yo‘nalishi o‘quv modullarining mazmuni

1.1 Modul: O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati 4 kredit

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	4 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	<p>PF-158- “O‘zbekiston 2030” strategiyasi mazmun mohiyati haqida</p> <p>Tibbiyotdagi islohotlar va korrupsiya nima?</p> <p>Tibbiyotdagi islohotlar – bu sog‘liqni saqlash tizimini modernizatsiya qilish, xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish, moliyaviy va tashkiliy samaradorlikni yaxshilash bo‘yicha amalga oshiriladigan o‘zgarishlar.</p> <p>Misol: elektron sog‘liqni saqlash tizimlari, poliklinika va dorixonalarni raqamlashtirish, diagnostika va davolash</p>

standartlarini takomillashtirish.

Korrupsiya – bu tibbiyot tizimida qonunga xilof ravishda shaxsiy foyda olish uchun amalga oshiriladigan harakatlar.

Misol: noto‘g‘ri retsept yozish, tibbiy xizmat uchun ortiqcha to‘lov, shifokor tomonidan bemorning manfaatlarini e‘tiborsiz qoldirish.

Tibbiyot mutaxassisi uchun bu ikki jihatni tushunish va ularga qarshi samarali kurashish kompetensiya talab qiladi.

2. Kompetensiya tushunchasi

Kompetensiya – bu muayyan faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan bilim, ko‘nikma va malaka majmui.

Tibbiyotdagi islohotlar va korrupsiya bo‘yicha zarur kompetensiyalar

A) Bilim kompetensiyalari

Tibbiyot tizimidagi islohotlar, ularning maqsad va prinsiplarini bilish

Sog‘liqni saqlash qonunchiligi va etika normalarini tushunish

Korrupsiyaning turlari va oqibatlarini bilish

B) Amaliy ko‘nikmalar

Sog‘liqni saqlash jarayonlarini samarali va shaffof boshqarish

Resurslardan tejamkor va qonuniy foydalanish

Korrupsiya holatlarini aniqlash va ularga munosabat bildirish

C) Analitik va qaror qabul qilish kompetensiyalari

Tibbiyot jarayonlarida islohotlarni baholash

Korrupsiya xavfini aniqlash va oldini olish strategiyasini

	<p>ishlab chiqish</p> <p>Qaror qabul qilishda axloqiy va qonuniy asoslarni hisobga olish</p> <p>D) Kommunikativ kompetensiyalar</p> <p>Bemorlar, jamoa va rahbariyat bilan shaffof va samarali muloqot qilish</p> <p>Korrupsiyaga qarshi tashabbuslarni targʻib qilish</p> <p>Axborot va trening orqali xodimlarni islohotlar va etikaga oʻrgatish</p> <p>E) Shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalar</p> <p>Axloqiy prinsiplarni saqlash</p> <p>Javobgarlik va fidoyilik</p> <p>Sogʻliqni saqlash tizimini shaffof va adolatli qilishga intilish</p>
<p>Oʻquv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<p>1. Sovgʻalar va ishbilarmonlik mehmondoʻstligi bilan bogʻliq korrupsiyaviy xavf-xatarlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Qachon sovgʻa berish yoki qabul qilish qonunga zid va korrupsiya sifatida baholanishi mumkinligini; • Qonuniy ishbilarmonlik munosabatlari bilan shaxsiy manfaat oʻrtasidagi farqni; • Qonun va ichki hujjatlarda belgilangan sovgʻalarni qabul qilish/bosh tortish qoidalarini; • Sovgʻa yoki mehmondoʻstlik orqali taʼsir oʻtkazish holatlari bilan bogʻliq jiddiy xavf-xatarlarni. • Uchinchi shaxslar orqali pul yoki sovgʻa qabul qilish kabi yashirin xavflarni aniqlashni. <p>2. Korrupsiyaviy harakatlar tushunchasi va ularning turlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korrupsiyaviy xatti-harakatlar (pora berish/olish, suisteʼmol qilish, manfaatlar toʻqnashuvi, soxta hujjat tayyorlash va h.k.) nima ekanini; • Davlat xizmatchilari, tibbiyot xodimlari va boshqa mansabdor shaxslar tomonidan amalga oshirilishi mumkin boʻlgan korrupsiyaviy harakatlar turlari. <p>3. Korrupsiyaviy harakatlar uchun intizomiy</p>

	<p>javobgarlik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Qonun va ichki meyoriy hujjatlarga ko‘ra xodimlar tomonidan sodir etilgan intizomiy buzilishlarni; • Intizomiy choralar (hayfsan, lavozimdan ozod etish, tanbeh va h.k.) qanday holatlarda qo‘llanilishini; • Xizmat tekshiruvi, intizomiy ish yuritish va qaror qabul qilish tartibini. <p>4. Korrupsiyaviy harakatlar uchun jinoiy javobgarlik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O‘zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksida belgilangan korrupsiya bilan bog‘liq moddalar (210-modda – pora berish, 211-modda – pora olish, 205-modda – hokimiyat yoki mansab vakolatini suiste‘mol qilish va b.); • Jinoyat tarkibi, javobgarlik turlari va jazo choralari (jarima, ozodlikdan mahrum etish va h.k.); • Aybdor shaxslarga nisbatan amaliyotda qanday jazo qo‘llanilishi mumkinligi.
<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<p>1.Sovg‘alar va mehmondo‘stlik bilan bog‘liq xatarlarni baholash va to‘g‘ri munosabatda bo‘lish ko‘nikmasi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Qonuniy va noqonuniy sovg‘a/mehmondo‘stlik o‘rtasidagi farqni anglash; • Sovg‘a yoki xizmat qabul qilishdan bosh tortish yuzasidan to‘g‘ri qaror qabul qilish; • Ishbilarmonlik munosabatlarida xolislik va kasb etikasiga amal qilish. <p>2. Fuqarolar bilan tozalik va shaffoflikka asoslangan munosabat o‘rnatish ko‘nikmasi</p> <ul style="list-style-type: none"> • O‘zaro munosabatlarda xizmat vazifalariga tayanish, shaxsiy manfaatlardan qochish; • Kontragentlar bilan kelishuvlarda korrupsiya xavfini oldindan ko‘ra bilish; • Tashqi ta’sirlarga moyillikdan saqlanish va qarorlarni mustaqil qabul qilish. <p>3. Hujjatlar ekspertizasi va ijrosini xolis va shaffof amalga oshirish ko‘nikmasi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hujjatlar bilan ishlashda faktlar va dalillarga tayanish; • Ijro nazorati jarayonida “shaxsiy munosabatlar” emas, qonun va reglamentlarga asoslanish; • Hujjatlar orqali manfaatli tarafni qo‘llab-quvvatlash xavfini aniqlash va undan saqlanish.

	<p>4. Korrupsiyaviy harakatlar to‘g‘risida xabardor qilish ko‘nikmasi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korrupsiya holatlarini qanday va qayerga xabar qilishni aniq bilish; • Xabar berishdagi anonimlik, himoya va huquqiy kafolatlardan xabardor bo‘lish; • Xabar mazmunini aniq, asosli va ishonchli tarzda shakllantirish. <p>5. Qonunga muvofiq murojaat qilish va xabar berish ko‘nikmasi</p> <p>Korrupsiya holatlari yuzaga kelganda qanday organlarga, qanday tartibda murojaat qilishni bilish;</p>
<p>O‘quv moduli mazmuni:</p>	<p>Korrupsiya tushunchasi va uning turlari haqida bilim berish; Milliy va xalqaro qonunchilikni tahlil qilish; Korrupsiyaga qarshi davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlarini o‘rganish; Talabalarda huquqiy madaniyatni shakllantirish; Amaliy holatlar tahlili asosida huquqiy fikrlashni rivojlantirish.</p> <p>1. Korrupsiya tushunchasi</p> <ul style="list-style-type: none"> – Korrupsiya nima ekanligi, uning ta’rifi, mohiyati va kelib chiqish sabablari; – Korrupsiyaning asosiy turlari: pora olish va berish, xizmat mavqeidan suiiste’mol qilish, manfaatlar to‘qnashuvi va h.k. <p>2. Milliy qonunchilik asoslari</p> <ul style="list-style-type: none"> – “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi Qonunning asosiy normalari; – O‘zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi va Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksdagi korrupsiyaga oid moddalar; – Korrupsiyaga qarshi Milliy strategiya va dasturlar mazmuni. <p>3. Davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlari</p> <ul style="list-style-type: none"> – Korrupsiyaga qarshi davlat siyosatining maqsadlari va

vazifalari;

- Hukumat organlari va jamoatchilikning bu sohadagi o‘rni;
- Ochiqlik va shaffoflikni ta’minlash orqali korrupsiyani kamaytirish usullari.

4. Huquqiy madaniyat va ong

- Korrupsiyaning jamiyatga va davlatga keltiruvchi zararlari haqida tushuncha;
- Fuqarolarning huquqiy bilimi va mas’uliyatining ahamiyati;
- Etik meyorlarga amal qilish va halollikning ahamiyati.

5. Amaliy misollar tahlili orqali bilimlarni mustahkamlash

- Real hayotdagi korrupsiya holatlarini tahlil qilish;
- Ularni huquqiy nuqtai nazardan baholash;
- Qonuniy va samarali yechimlar taklif qilish qobiliyatini rivojlantirish.

Tibbiyot sohasida korrupsiyaviy jinoyatlar tushunchasi

- Pora olish va berish, xizmat mavqeidan suiiste’mol qilish, dori vositalari bilan bog‘liq jinoyatlar.

2. Korrupsiyaviy jinoyatlarning asosiy sabablari

- Nazoratning sustligi, tizimdagi shaffoflik yetishmasligi, huquqiy madaniyat pastligi, jamiyatda jazosizlik hissi.

3. Ichki va tashqi omillar

- Tibbiyot muassasalaridagi tashkiliy kamchiliklar;
- Aholining korrupsiyaga nisbatan murosali munosabati.

4. Korrupsiya uchun javobgarlik turlari

- Jinoiy javobgarlik: Jinoyat kodeksining 210, 211, 212-moddalari;

	– Ma’muriy va intizomiy javobgarlik: jarima, ishdan bo‘shatish, ogohlantirish.
<p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PF-158-son 11.09.2023й. ”O‘zbekiston-2030”strategiyasi 2. O‘zbekiston Respublikasining 03.01.2017 yildagi “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi O‘RQ-419-sonli Qonuni // [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/3088008. 3. O‘zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi // [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/111453. 4. O‘zbekiston Respublikasining Jinoyat-protsessual kodeksi // [Elektron manba]. URL: https://www.lex.uz/acts/111460. 5. O‘zbekiston Respublikasining Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksi // [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/97664. 6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 02.02.2017 yildagi “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi qonunining qoidalarini amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-2752-sonli Qarori [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/3105125. <p>Elektron ta’lim resurslari:</p> <p>-www.minzdrav.uz– www.gov.uz www.press-service.uz www.parlament.gov.uz - www.uza.uz - www.cbu.uz- - www.lex.uz - www.ziyonet.uz</p>	

1.2. Modul: Tibbiyotda raqamli texnologiyalar

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta’minlovchi bilim, ko’nikmalar	<p>Tibbiyotda raqamli texnologiyalar bo‘yicha zarur kompetensiyalar</p> <p>A) Bilim kompetensiyalari</p> <p>Raqamli texnologiyalar va ularning tibbiyotdagi qo‘llanilishini bilish</p> <p>Elektron sog‘liqni saqlash tizimi (EHR/EMR) va telemeditsina printsiplarini tushunish</p>

	<p>Ma'lumot xavfsizligi va bemor maxfiyligini himoya qilish qonunchiligini bilish</p> <p>AI va diagnostika dasturlarining asosiy ishlash printsiplari</p> <p>B) Amaliy ko'nikmalar</p> <p>Elektron sog'liqni saqlash tizimidan samarali foydalanish</p> <p>Telemeditsina orqali bemorlar bilan masofaviy konsultatsiya o'tkazish</p> <p>Raqamli diagnostika vositalarini ishlatish (masalan, laboratoriya natijalarini tahlil qilish)</p> <p>Ma'lumotlarni xavfsiz saqlash va uzatish</p> <p>C) Analitik va qaror qabul qilish kompetensiyalari</p> <p>Raqamli ma'lumotlardan tahlil qilish va xulosalar chiqarish</p> <p>Diagnostika va davolash bo'yicha qarorlarni AI va boshqa raqamli vositalardan foydalangan holda qabul qilish</p> <p>Ma'lumotlar xavfsizligi va etik cheklovlarni hisobga olish</p> <p>D) Kommunikativ kompetensiyalar</p> <p>Bemorlar va hamkasblarga raqamli texnologiyalarni tushuntirish</p> <p>Telemeditsina konsultatsiyalarida aniq va samarali muloqot qilish</p> <p>Raqamli tizimlar bo'yicha jamoa bilan hamkorlik qilish</p>
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompyuterga axborot kiritish va axborot olish qoidalarini; • kompyuterni tuzilishi to'g'risida qisqacha ma'lumotni, kompyuterning foydali va zararli tomonlarini, kompyuterda ishlash jarayonida

	<p>sanitariya qoidalariga rioya qilishni;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tibbiyotda zamonaviy axborot kommunikatsion texnologiyalari bilan ishlashni; • sogʻlom jamiyat qurishda axborotlashtirishning oʻrnini; • sogʻliqni saqlash tizimini axborotlashtirishda jahon tajribalarini; • axborotlarga ishlov berish, kiritish va chiqarish qurilmalari va ularning tavsifini; • tibbiyotda aloqa va kommunikatsiya vositalarini; • maʼlumotlarni saqlash, qayta ishlash va uzatish; • xozirgi kunda tibbiyotda informatsion texnologiyalari sohasi rivojlanib kelmoqda-tibbiyot xodimlari uchun planshetlardan foydalanib, <i>online</i>- registratsiya qilish va ulardan foydalana olishi.
<p>Oʻquv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kompyuter texnikasi bilan ishlashda texnika havfsizligini; • dasturlar bilan ishlashni; • maʼlumotlar bazasi yaratish, ular ustida ishlashni va dasturlash asoslarini; • kompyuter grafik usullaridan foydalana olishni; • tibbiy axborotlar almashinuvi va uni izlashda internet tarmogʻida ishlashni; • elektron pochta dasturi bilan ishlashni; • AKT sogʻliqni saqlash tizimida qoʻllashni.
<p>Oʻquv moduli mazmuni:</p>	<p>Tibbiyot sohasida kompyuter texnologiyalaridan foydalanish. Tibbiyotda qoʻllanilayotgan zamonaviy axborot texnologiyasi qurilmalarining dasturiy va texnik taʼminoti toʻgʻrisida nazariy va amaliy bilimlar Tibbiy statistik maʼlumotlarni toʻgʻri tahlil qilish va ulardan kasallikning oldini olish yoki davolashda qoʻllash. Axborot texnologiyalaridan foydalanish borasida amaliy koʻnikmalarga ega boʻlish, internet tarmogʻida ishlash, axborot qidirish va ulardan foydalanish, tibbiyot axborot tizimlari xususiyatlari, maʼlumotlar bazasini tashkil etish, ekspert tizimlari va axborot xavfsizligi asoslarini bilish.</p>

Tavsiya etiladigan adabiyotlar:

- 1.O.N.Djurayev Axborot tizimlari va texnologiyalari (tarmoqlar va sohalar buyicha) Toshkent 2020y
 - 2.Aminov S.M “Axborot kommunikatsion texnologiyalar” 2020 y
 - 3.Tursunov, Nazarov “Ta’limda axborot texnologiyalari” 2021 y
 - 4.Ayupov Ravshan Hamdamovich “Ta’limda axborot texnologiyalari” TDPU, 2020 y
 5. Informatika asoslari
Mualliflar: M. Aripov, A. Haydarov
Yuklab olish:
Informatika asoslari PDF
(https://uzsmart.uz/kitoblar/view/6551?utm_source=chatgpt.com)
 6. Informatika va axborot texnologiyalari
Muallif: Z.S. Abdullayev
 7. Kompyuter savodxonligi kitobchasi
Yuklab olish:
Kompyuter savodxonligi PDF(https://pdfbox.uz/books/uzbek/11329-kompyuter-savodxonligi-kitobchasi?utm_source=chatgpt.com)
 8. Kompyuterli va raqamli texnologiyalar
Mualliflar: Hoshimov, Tulyaganov
 9. Informatika (klassik darslik)
Muallif: N.V. Makarova
- Elektron ta’lim resurslari:**

1. DMED haqida asosiy tushuncha ([Kapital.uz](#))
2. O‘zbekcha tayyor adabiyotlar (PDF / DOC) ([soff.uz](#))
2. DMED bo‘yicha test savollar ([Hujjat24](#))

1.3.Modul: Infeksiyon nazorat

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyani ng shakllanishini	Infeksiyon nazoratda kompetensiya Bu — tibbiyot xodimi yoki mutaxassisning bilim, ko‘nikma va mas’uliyatli yondashuvi majmui. Kompetensiya quyidagilarni o‘z ichiga oladi: ◆ Bilimlar: <ul style="list-style-type: none">• Infeksiyon kasalliklar yuqish yo‘llari

<p>ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sanitariya-epidemiologik me'yorlar • Dezinfeksiya va sterilizatsiya turlari ◆ Amaliy ko'nikmalar: <ul style="list-style-type: none"> • To'g'ri qo'l yuvish texnikasi • Himoya vositalarini to'g'ri kiyish va yechish • Asboblarni xavfsiz qayta ishlash ◆ Mas'uliyat va xulq-atvor: <ul style="list-style-type: none"> • Qoidalarga qat'iy rioya qilish • Infeksiya xavfini baholay olish • Favqulodda holatlarda tezkor choralar ko'rish
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sanitariya qoidalari, normalari va gigiena normativlarini (SanQvaN); • davolash-profilaktika muassasalariga qo'yiladigan sanitar talablarni va "infekcion nazorat komissiyasi" ish faoliyatini; • sanitar me'yor va qoidalar bo'yicha amaldagi hujjatlarni; • OIV/OITSGa oid normativ hujjatlarni; • OIV etiologiya va patogenezini, epidemiologiyasini; • OIV yuqish yo'llari, tekshirish usullari, klinikasi va bemorlar parvarishini; • kasalliklardan (COVID -19) himoyalalanish tamoyillarini.
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • shifoxona ichi infeksiyasini oldini olishda SanQvaMlarga rioya qilishni; • muolajalar vaqtida avariya holatlari yuzaga kelishini oldini olishni; • avariya holatlari yuzaga kelganda o'tkaziladigan chora-chadbirlar yig'indisini; • o'ta xavfli va karantin infeksiyalarda epidemiyaga qarshi o'tkaziladigan chora-tadbirlarni; • himoya kiyimlari va ulardan foydalanish tartibini. • qo'llarga gigienik ishlov berish usullari, texnikasi va qo'llarni yuvish tartibini;
<p>O'quv moduli mazmuni:</p>	<p>Davolash profilaktika muassasalarida shifoxona ichi infeksiyasini oldini olish borasida qabul qilingan normativ hujjatlar. Shifoxona ichi infeksiyasini oldini olishda akusherkalarning vazifalari. Tibbiy muolajalar orqali yuqadigan kasalliklarni oldini olish. Yuqumli kasalliklar (o'ta havfli va karantin infeksiyalar, OITS)ni tarqalishini oldini olish. OIV/OITSGa oid normativ hujjatlar. OIV etiologiya va patogenezini, epidemiologiyasi. OIV/OITS infeksiyasi.</p> <p>Kasalliklardan (COVID19) himoyalalanish tamoyillari. Himoya kiyimlari va ulardan foydalanish tartibi.</p>

Tavsiya etiladigan adabiyotlar

1. San. Q va M. № 0342/17 “ DPMLarda shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi” 10 yanvar 2017 y.
2. San. Q va M. № 03-17-15.”O‘zbek.Res.davolash- profilaktika muassasalarida chiqindilarni yig‘ish,saqlash va yo‘q qilish sanitariya qoidalari va meyorlari”
- 3.V.N.Turaqulov,X.A.Raxmatova.N.A.Avezova.”Yuqumli kasalliklarda xamshiralik parvarishi”O‘quv qo‘llanma.Navoi nashriyot.2019yil.
- 4.F.I Salomova, Sh.T Iskandarova “Gigiyena. Tibbiy ekologiya” Toshkent-2020
- 5.S.B. Israilova “Sanitariya epidemiologik osoyishtalik va jamoat salomatligi xizmati” o‘quv qo‘llanma. Turon nashr. Samarqand-2026 <https://e-library.sammu.uz/uz/book/5400>
- 6.COVID-19 bo‘yicha milliy qo‘llanma JSST. O‘zbekiston Sog‘liqni saqlash vazirligi. 2020 yil 26 mart.

7.O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi sayti

→ **rasmiy sanitariya me‘yorlari va hujjatlar**

8.ZiyoNET

→ bepul darsliklar va o‘quv qo‘llanmalar

Elektron ta’lim resurslari:

<http://www.edu.uz>

<http://www.pedagog.uz>

www.tma.uz,

www.lex.uz

<https://ru.pinterest.com/vkhamidov/>

1.4 Modul. Shaxslar o‘rtasidagi muloqat va tibbiy maslahat

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	Jamiyat va bemorning salomatligi yo‘lida halol mehnat qilish, har qanday sharoitda ham tibbiy yordam ko‘rsatish. Bemorga diqqat e’tibor va g‘amxo‘rlik bilan munosabatda bo‘lish va o‘zining barcha xatti-harakatlarida yuksak insoniy qoidalarga rioya qilish. Jamoada, individual va turli guruhlarda shaxslararo muloqot madaniyati. Kasbning oliyjanob an‘analarini saqlash. Zamonaviy tibbiyot amaliyotida sezilarli e’tibor tibbiyot xodimlarining kasbiy ko‘nikmalariga, bemorlar bilan ularning gender va madaniy xususiyatlarini hisobga olgan holda muloqot qilish qobiliyatiga qaratilmoqda. Genderning salomatlikka ta’siri. Genderga sezgir tibbiy

	<p>maslahat va aloqa to'g'risida tushuncha. Ichki madaniyat qoidalari, intizomga rioya qilish. Jamoat mulki tushunchasi va unga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lish. Hamjihatlik va kollegiallik tuyg'ulariga rioya qilish. Neytral va xavfsiz muhitni yaratish. Salbiy munosabat va fikrlardan qochish. Tibbiy maslahatni hurmat va e'tibor bilan boshlash. Faol tinglash va empatiya Bemorning ehtiyojlarini baholash. Shaxsiy chegaralarni hurmat qilish. Tushunarli tildan foydalanish. Tibbiyot xodimining bemor bilan muloqot qilish qobiliyati. Muloqot ko'nikmalarining turlari va ularning bir-biri bilan o'zaro bog'liqligi. Tibbiy maslahatning asosiy tuzilishi va ko'nikmalarining o'zaro bog'liqligi. Tibbiy maslahatni tartiblashtirish. Noverbal tildan foydalanish. O'zaro tushunishga erishish: bemorning holatini inobatga olish. Samarali muloqotning xususiyatlari</p>
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Insoniylik tamoyillariga, kasbiy standartlarga va tibbiyot ilmining zamonaviy talablariga javob beradigan sifatli tibbiy yordam ko'rsatish tamoyillarini; • klinik amaliyotda dalillarga asoslangan parvarish tamoyillarini; • tibbiyot xodimining asosiy huquq, burch va majburiyatlarini; • bemorning ehtiyojlariga nisbatan sabrli va xushmuomalali bo'lishi, bemor bilan o'zaro sokin va ishonchli munosabat o'rnatishni; • bemorga diqqat e'tibor va g'amxo'rlik bilan munosabatda bo'lish va o'zining barcha xatti-harakatlarida yuksak insoniy qoidalarga rioya qilishni; • jamoada, individual va turli guruhlarda shaxslararo muloqot madaniyatini; • ichki madaniyat qoidalari, intizomga rioya qilishni. • neytral va xavfsiz muhitni yaratishni. • salbiy munosabat va fikrlardan qochishni. • tibbiy maslahatni hurmat va e'tibor bilan boshlashni • samarali muloqotning xususiyatlarini • verbal va noverbal ko'nikmalarni
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kasbning oliyjanob an'analarini saqlashni • bemorlar va ularga tegishli ma'lumotlarning maxfiyligiga hurmat bilan munosabatda bo'lish ko'nikmalarini; • bemorning shaxsiy hududiga kirishni minimallashtiradigan hamshiralik amaliyoti standartlariga amal qilishni;

	<ul style="list-style-type: none"> • bemor, shaxslararo o‘zaro muloqot qilish ko‘nikmalarini; • bemorning ehtiyojlarini hisobga olib, o‘zaro sokin va ishonchli munosabat o‘rnatish usullarini. • bemorning ehtiyojlarini baholashni. • shaxsiy chegaralarni hurmat qilishni. • tushunarli tildan foydalanishni
--	--

Adabiyotlar:

1.Q.Inomov “ Hamshiralik ishi asoslari” Toshkent 2009 yil

2. A.G.Gadayev ”Ichki kasalliklar propedeutikasi” darslik Toshkent 2023yil

Elektron ta’lim resurslari

<http://www.edu.uz>

<http://www.pedagog.uz>

www.tma.uz,

www.lex.uz

1.5. Modul: Sog‘lom turmush tarzini shakllantirish mezonlari. Jismoniy faollik.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	10 kredit
<p>Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta’minlovchi bilim, ko’nikmalar</p>	<p>Jismoniy faollik va sog‘lom turmushda kompetensiyalar</p> <p>Bu sohadagi kompetensiyalar quyidagilarni o‘z ichiga oladi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sog‘lom turmush qoidalari bo‘yicha bilimga ega bo‘lish • Shaxsiy sog‘liqni baholay olish va nazorat qilish • To‘g‘ri ovqatlanish rejasini tuzish ko‘nikmasi • Jismoniy mashqlarni xavfsiz va samarali bajarish • Sog‘lom hayot tarzini boshqalarga targ‘ib qila olish
<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Salomatlik tushunchasi, salomatlik darajasi ko‘rsatkichlarini; • sog‘lom turmush tarzini shakllantirish tamoyillarini; • salomatlikka ta’sir etuvchi omillar: • irsiy, ekologik tibbiy va hayot tarzi va salomatlik mexanizmlarini bilishi, tahlil qila olishni; • atrof muhit va ekologik omillarning salomatlikka ta’sirini; • salomatlikni mustahkamlashga qaratilgan standart va algoritmlarni; • to‘g‘ri ovqatlanish prinsiplarini; • kun tartibini to‘g‘ri tashkil etishni;

	<ul style="list-style-type: none"> • jismoniy faollik va chiniqishning • salomatlikka ta'sirini; • zararli odatlarning organizmga ta'sirini; • tibbiy ko'riklarni tashkil etish va aholini • jalb etishni; • sog'lom turmush tarzini maqsadli guruhlar o'rtasida shakllantirish va targ'ib etishni;
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aholining turli guruhlarida (yoshiga, mehnat turiga, jinsiga qarab) psixoemotsional holatni aniqlashni; • sog'lom turmush tarzini qo'llab quvvatlashda maqsadli guruhlarini shakllantirish va ular o'rtasida suhbatlar olib borishni; • individual salomatlik va uni asrash yo'llarini; • jismoniy faollik, to'g'ri ovqatlanish prinsiplari, zararli odatlarning salomatlikka ta'siri mavzularida aholi o'rtasida tadbirlar tashkil etishni; • maqsadli guruhlar o'rtasida targ'ibot ishlarini olib borishni; • inson salomatligini saqlash va tiklashda jismoniy tarbiya mashqlari kompleksini; • jismoniy mashqlarni har xil yoshdagi sog'lom odamlarda va bemorlarda qo'llash uslublarini; • Skandinaviya yurish usullarini.
<p>O'quv moduli mazmuni:</p>	<p>Sog'lom turmush tarzini tashkil etish asoslari. Sog'lom turmush tarzini shakllantirishda maqsadli guruhlar bilan ishlash. Atrof muhit va ekologik omillarning salomatlikka ta'siri, to'g'ri ovqatlanish prinsiplari, kun tartibini to'g'ri tashkil etish, jismoniy faollik va chiniqishning salomatlikdagi ahamiyati, zararli odatlarning organizmga ta'siri, tibbiy ko'riklarni tashkil etish va aholini jalb etish.</p>
<p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 10-noyabrdagi "Aholining sog'lom ovqatlanishini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ 4887-sonli qarori. 2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 18-dekabrdagi "Yuqumli bo'lmagan kasalliklarning profilaktikasini, sog'lom turmush tarzini qo'llab -quvvatlash va aholining jismoniy faolligi darajasini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ 4063-sonli qarori. 3. Sh.Zokirxo'jayev, A.Gadoyev, M.Turimbetova "Dietologiya" 2023-yil 	

4. A.Gadayev, L.Musadjanova, N.Pirmatova, N.Mo'minova "Shifobaxsh taomlar" 2017-yil

5. Sh.Qurbonov,A.Qurbonov "To'g'ri ovqatlanish qoidalari"2014 yil

Elektron adabiyotlar va ilmiy maqolalar

1. inlibrary.uz – sog'lom turmush maqolalari
2. globalsciences.uz – ilmiy tadqiqotlar
3. avitsenna.uz – ovqatlanish bo'yicha tavsiyalar
4. yuz.uz – sog'lom turmush dasturlari

hujjat 24.uz – o'quv materiallar

2.1. Modul: Tibbiyotda zamonaviy zararsizlantirish va antiseptika usullari

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	18 kredit
O'quv moduli mazmuni:	<p>Aseptika va antiseptika to'g'risida tushuncha, uning ahamiyati. Aseptikaning va antiseptikaning turlari. Zararsizlantirish jarayoni. Dezinfeksiyalash tushunchasi. Zamonaviy dezinfeksiyalash vositalarini ishlatish qoidalari.Dezinfeksiyalovchi eritmalarni tayyorlash tartibi. Zararsizlantiruvchi vositalar bilan ishlaganda havfsizlik choralari.Xodimlarni shaxsiy himoyasiga bo'lgan talablar.Zararsizlantirish bo'limida joriy va mukammal tozalash qoidalari va ularning ahamiyati. Zararsizlantirishdan oldin tozalash usullari.Yuvuvchi eritmani tayyorlash qoidalari.Tibbiy asbob-anjomlarni qo'l bilan olti bosqichli yuvish afzalliklari va kamchiliklari.Zamonaviy ultratovush apparatida yuvish tartibi. Zararsizlantirish va uning turlari. Gazli sterilizatsiya. Plazmalı va ozonli sterilizatsiya usullari. Zararsizlantirish xonasida texnika havfsizligi koidalari. Ultrafiolet nurlanish, past va yuqori haroratli sterilizatsiya, kimyoviy sterilizatorlar, keng ta'sir doirasiga ega antiseptik moddalar va <i>biosurfaces</i> texnologiyalarining joriy etilishi .</p>
O'quv moduli yakunida tinglovchi	<ul style="list-style-type: none"> • Aseptika va antiseptika to'g'risida tushuncha, uning ahamiyati. • Aseptikaning va antiseptikaning turlari.

bilishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Dezinfeksiyalash tushunchasi. • Zararsizlantirish bo‘limida joriy va mukammal tozalash qoidalari va ularning ahamiyati. • Tibbiy asbob-anjomlarni qo‘l bilan olti bosqichli yuvish afzalliklari va kamchiliklari. • Zararsizlantirish va uning turlari. • Gazli sterilizatsiya. Plazmali va ozonli sterilizatsiya usullari. • Ultrafiolet nurlanish, past va yuqori haroratli sterilizatsiya, kimyoviy sterilizatorlar, keng ta’sir doirasiga ega antiseptik moddalar va <i>biosurfaces</i> texnologiyalarining joriy etilishi .
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Zararsizlantirish jarayoni. • Zamonaviy dezinfeksiyalash vositalarini ishlatish qoidalari. • Dezinfeksiyalovchi eritmalarni tayyorlash tartibi. • Zararsizlantiruvchi vositalar bilan ishlaganda havfsizlik choralari. • Xodimlarni shaxsiy himoyasiga bo‘lgan talablar. • Yuvuvchi eritmani tayyorlash qoidalari. • Zamonaviy ultratovush apparatida yuvish tartibi. • Zararsizlantirish xonasida texnika havfsizligi koidalari.

2.2. Modul: Sanitariya epidemiologiya xizmati va tartiblariga oid me’yoriy huquqiy hujjatlar.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	18 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	<p>Markaziy sterilizatsiya bo‘limlarida ishlaydigan tibbiy xodimlarga qo‘yiladigan talablar, ularning huquq va vazifalari. Sterilizatsiya ishlariga oid me’yoriy huquqiy hujjatlar. №0342-sonli O‘zR SanQvaM-2017 yil va №0365-19O‘zRSanQ va M mohiyati. DPM shifoxona ichi infeksiyalarining oldini olishda o‘rni. Bo‘limlardan qabul qilingan nosteril tibbiy asbob-anjomlar va bikslarni ro‘yxatga olish jurnali. Zararsizlantirish oldi tozalov ishlarini xisobga olish jurnali. Bug‘li va issiq xavoli sterilizatorning ishini va tarqatilgan steril bikslarni xisobga olish jurnali. Bakteritsid lampaning ishlashini va mukammal tozalov ishlarini ro‘yxatga olish jurnali. Zararsizlantirilganlikka</p>

	tekshirish bo'yicha bakteriologik nazorat natijalarini xisobga olish jurnali. Bo'limlarda steril biksni ochgandan so'ng belgilangan va ichki test-indikatorlarni yopishtirilgan ro'yxat jurnallarining yuritilishi.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Markaziy sterilizatsiya bo'limlarida ishlaydigan tibbiy xodimlarga qo'yiladigan talablar, ularning huquq va vazifalari. • Sterilizatsiya ishlariga oid me'yoriy xuquqiy xujjatlar. • №0342-sonli O'zR SanQvaM-2017 yil va №0365-19O'zRSanQ va M mohiyati. • DPM shifoxona ichi infeksiyalarining oldini olishda o'rni. • Bo'limlardan qabul qilingan nosteril tibbiy asbob-anjomlar va bikslarni ro'yxatga olish jurnali.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Bug'li va issiq xavoli sterilizatorning ishini va tarqatilgan steril bikslarni xisobga olish jurnali. • Bakteritsid lampaning ishlashini va mukammal tozalov ishlarini ro'yxatga olish jurnali. • Zararsizlantirilganlikka tekshirish bo'yicha bakteriologik nazorat natijalarini xisobga olish jurnali. • Bo'limlarda steril biksni ochgandan so'ng belgilangan va ichki test-indikatorlarni yopishtirilgan ro'yxat jurnallarining yuritilishi.

2.3.Modul. Avtoklav turlari, tuzilishi, ishlash tartibi. Ish jarayonida avtoklav ko'rsatkichlari.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	20 kredit
O'quv moduli mazmuni:	Avtoklav turlari, tuzilishi va ishlash tartibi. Gorizonta va vertikal avtoklavlar, ishlash prinsipi. Gravitatsion va forvakuumli avtoklavlar. Avtoklavdan foydalanish umumiy qoidalari. Avtoklavlarni qabul qilish, o'rnatish va turli ko'rsatkichlar bo'yicha sinash. Monometr va

	<p>havfsizlik klapanlariga qo'yilgan talablar. Avtoklav kamerasidagi haroratini aniqligini tekshirish. Avtoklavda ishlash jarayonida harorat, bosim, sterilizatsiya vaqti, bug'ning to'yinishi darajasini qat'iy nazorat qilish. Sterilizatsiya kamerasining germetik holatini tekshirish. Avtoklavda ishlashda mehnatni muhofaza qilish qoidalari. Avtoklavlarning pasporti va metriologiyasining ahamiyati. Avtoklavlar o'rnatilgan xonadan foydalanish tartibi, ehtiyot chora va tadbirlari, sanitar-gigiyenik qoidalari. Sterilizatsiya ishining bajarilish tartib va qoidasi, texnika xavfsizligi qoidalari. Avtoklav bilan ishlash va uni ishlatishda tibbiyot hamshirasining lavozimlik burchlari.</p>
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Avtoklav turlari, tuzilishi va ishlash tartibi. Gorizontal va vertikal avtoklavlar, ishlash prinsipi. • Gravitatsion va forvakuumli avtoklavlar. • Avtoklavda ishlashda mehnatni muhofaza qilish qoidalari. • Avtoklavlarning pasporti va metriologiyasining ahamiyati. • Avtoklav bilan ishlash va uni ishlatishda tibbiyot hamshirasining lavozimlik burchlari.
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Avtoklavlarni qabul qilish, o'rnatish va turli qo'rsatkichlar bo'yicha sinash. • Avtoklavda ishlash jarayonida harorat, bosim, sterilizatsiya vaqti, bug'ning to'yinishi darajasini qat'iy nazorat qilish. • Sterilizatsiya kamerasining germetik holatini tekshirish. • Avtoklavlar o'rnatilgan xonadan foydalanish tartibi, ehtiyot chora va tadbirlari, sanitar-gigiyenik qoidalari. • Sterilizatsiya ishining bajarilish tartib va qoidasi, texnika xavfsizligi qoidalari.

2.4. Modul: : Markaziy zararsizlantirish bo'limlarida asbob-anjomlarni zararsizlantirish va texnika havfsizligi qoidalari.

<p>O'quv moduliga ajratilgan kredit:</p>	<p>18 kredit</p>
<p>O'quv moduli</p>	<p>Davolash-profilaktika muassasalari markaziy sterilizats</p>

mazmuni:	bo‘limiga qo‘yilgan sanitar-gigiyenik talablar. DPM lar markaziy zararsizlantirish bo‘limi.O‘zR SanQvaM № 0278- meyorlari asosida talab etilgan bino, xonalar ajratilishi maydonlari. MSBda ishlatilgan va dastlabki tozalang asboblar qabul qilinishi, asboblar yuvilishi, jamlanish sterilizatsiya qilinishi va sterillangan materiallar davola bo‘limlariga yuborilishi tartibi. Yuqumsizlantirish zonalar ularning ahamiyati. Yuqumsizlantirilgan zonaning tarkil qismlari. Yuqumsizlantirilgan matolar manbai, taqsimla ekspeditsiya xonalari va ularning vazifalari.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Davolash-profilaktika muassasalari markaziy sterilizatsiya bo‘limiga qo‘yilgan sanitar-gigiyenik talablar. • DPM larda markaziy zararsizlantirish bo‘limi. • O‘zR SanQvaM № 0278-09 meyorlari asosida talab etilgan bino, xonalar ajratilishi va maydonlari.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • MSBda ishlatilgan va dastlabki tozalangan asboblar qabul qilinishi, asboblar yuvilishi, jamlanishi, sterilizatsiya qilinishi va sterillangan materiallar davolash bo‘limlariga yuborilishi tartibi. • Yuqumsizlantirilgan matolar manbai, taqsimla ekspeditsiya xonalari va ularning vazifalari. • Yuqumsizlantirilgan matolar manbai, taqsimla ekspeditsiya xonalari va ularning vazifalari.

2.5. Modul: Zararsizlantirish bo‘limlarida avariya holatlarida hamshira taktikasi. Kasbiy zararlanishni oldini olish.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	Zararsizlantirish bo‘limlarda asbob-uskunalarni yig‘ish, tozalash, dezinfeksiya qilish, sterilizatsiya jarayonlarini nazorat qilish. Zararsizlantirilganlik sifatiga salbiy ta’sir etuvchi omillar. Avtoklav ichida ortiqcha xavoning qolib ketishi.Zarur haroratni xosil bo‘lmasligi. Biks ichiga tibbiy vositalarni meyoridan ortiq joylashtirilishi.Avtoklavga ishlatiladigan suvlar.Avtoklavni texnik ko‘rik va gidravlik sinovdan o‘tkazish.Avtoklav ichki qismlarini texnik ko‘rikdan o‘tkazish.Monometr va havfsizlik klapanlariga

	<p>qo‘yiladigan talablar. Muolaja xonasida ish vaqtida havfsiz inyeksiya koidalariga rioya qilish. Kasalxona ichi infeksiyasi xaqida tushuncha. Kasalxona ichi infeksiyasitavsifi va epidemiologiyasining o‘ziga xos tomonlari. Muolaja xonasida sanitar-epidemiologik rejim. Markazlashtirilgan zararsizlantirish bo‘limida “Sterillangan zona” xonasining vazifasi va unga qo‘yiladigan talablar. Xonaning o‘ziga xos jihozlanishi. Xona havosini zararsizlantirish tartib va qoidasi. Avariya holatlari — teri shikastlanishi, igna sanchilishi, kimyoviy moddalar bilan kontakt, issiq bug‘ yoki avtoklav jarohatlari. Shaxsiy himoya vositalaridan to‘g‘ri foydalanish, xavfsiz mehnat texnologiyalariga rioya qilish, avariya holatlarida tezkor va standart algoritmlar bo‘yicha harakat qilish.</p>
<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zararsizlantirish bo‘limlarda asbob-uskunalarni yig‘ish • Zararsizlantirilganlik sifatiga salbiy ta’sir etuvchi omillar. • Avtoklav ichida ortiqcha xavoning qolib ketishi. • Zarur haroratni xosil bo‘lmasligi. • Kasalxona ichi infeksiyasi xaqida tushuncha. • Kasalxona ichi infeksiyasitavsifi va epidemiologiyasining o‘ziga xos tomonlari. • Muolaja xonasida sanitar-epidemiologik rejim. • “Sterillangan zona” xonasining vazifasi va unga qo‘yiladigan talablar. • Xona havosini zararsizlantirish tartib va qoidasi.
<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Avtoklavni texnik ko‘rik va gidravlik sinovdan o‘tkazish. • Avtoklav ichki qismlarini texnik ko‘rikdan o‘tkazish. • Monometr va havfsizlik klapanlariga qo‘yiladigan talablar. • Muolaja xonasida ish vaqtida havfsiz inyeksiya koidalariga rioya qilish. • Xonaning o‘ziga xos jihozlanishi. • Avariya holatlari — teri shikastlanishi, igna sanchilishi, kimyoviy moddalar bilan kontakt, issiq bug‘ yoki avtoklav jarohatlari. • Shaxsiy himoya vositalaridan to‘g‘ri foydalanish

2.6. Modul: Tibbiy asbob -anjomlar, bog‘lov materiallari va boshqa jihozlarni zararsizlantirish, natijalarini tahlil qilish.

<p>O‘quv moduliga ajratilgan kredit:</p>	<p style="text-align: center;">18 kredit</p>
<p>O‘quv moduli mazmuni:</p>	<p>Tibbiyot muassasalarida yuqumli kasalliklarning oldini olish, xavfsiz muhit yaratish va bemorlarga ko‘rsatiladigan tibbiy yordam sifatini oshirishda tibbiy asbob-anjomlar, bog‘lov materiallari va boshqa jihozlarni to‘g‘ri zararsizlantirish jarayoni. Metall asboblar, shisha idishlar, bog‘lov vositalarni zararsizlantirish usullari. Optik tibbiy asboblarni zararsizlantirish. Dorixonada foydalaniladigan vositalar va dorilarning sterilizatsiyasi. Stomatologik asbob-anjomlarni turlari va ularni zararsizlantirish hususiyatlari. Termolabil va polimer vositalarni dezinfektsiyalash va sterillash usullari. Endoskoplar, narkoz apparatlari, bronxoskoplar, laringoskoplar, rezina vositalarni dezinfektsiyalash va sterillash usullari. Steril va nosteril endoskopik aralashuvlarda zararsizlantirish bosqichlari. Zamonaviy zararsizlantirish nisifatini fizikaviy, kimyoviy, biologik tekshirish usullari.</p> <p>Har bir tibbiy jihozning xususiyatiga qarab ularni tozalash, dezinfektsiya, sterilizatsiya, qadoqlash, saqlash. Zamonaviy tibbiyotda asboblar bilan ishlashda kimyoviy, fizik va mexanik zararsizlantirish usullarini qo‘llash. Sterilizatsiya natijalarini tahlil qilish, fizik ko‘rsatkichlar, kimyoviy indikatorlar va biologik testlardan foydalanish.</p>
<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tibbiyot muassasalarida yuqumli kasalliklarning oldini olish • xavfsiz muhit yaratish va bemorlarga ko‘rsatiladigan tibbiy yordam sifatini oshirishda tibbiy asbob-anjomlar, bog‘lov materiallari • Dorixonada foydalaniladigan vositalar va dorilarning sterilizatsiyasi. Stomatologik asbob-anjomlarni turlari va ularni zararsizlantirish hususiyatlari. • Termolabil va polimer vositalarni dezinfektsiyalash va sterillash usullari. • Termolabil va polimer vositalarni dezinfektsiyalash va sterillash usullari. • .Steril va nosteril endoskopik aralashuvlarda

	<p>zararsizlantirish bosqichlari.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zamonaviy zararsizlantirish nisifatini fizikaviy, kimyoviy, biologik tekshirish usullari. • Zamonaviy tibbiyotda asboblardan iborat ishlovda kimyoviy, fizik va mexanik zararsizlantirish usullarini qo'llash.
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Metall asboblardan, shisha idishlar, bog'lov vositalarini zararsizlantirish usullari. • Stomatologik asbob-anjomlarning turlari va ularni zararsizlantirish usullari. • Endoskoplar, narkoz apparatlari, bronxoskoplar, laringoskoplar, rezina vositalarini dezinfeksiyalash va sterillash usullari • Har bir tibbiy jihozning xususiyatiga qarab ularni tozalash, dezinfeksiya, sterilizatsiya, qadoqlash, saqlash. • Sterilizatsiya natijalarini tahlil qilish, fizik ko'rsatkichlar, kimyoviy indikatorlar va biologik testlardan foydalanish.

2.7. Modul. Favqulodda vaziyatlar va hayot uchun xavfli holatlarda birinchi yordam ko'rsatish.

<p>O'quv moduliga ajratilgan kredit:</p>	<p>6 kredit</p>
<p>O'quv moduli mazmuni:</p>	<p>Favqulodda vaziyatlar haqida asosiy tushunchalar. Favqulodda vaziyatlar, ularning sabablari, turlari. Tibbiy saralash va triaj asoslari. Shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish bosqichlari va qoidalari. Ommaviy talofatlar holatida evakuatsiya va birinchi yordam ko'rsatish tamoyillari. Qon ketishni to'xtatish usullari. Yengil va og'ir kuyishlarda tibbiy yordam ko'rsatish. Elektr jarohatlari, ochiq va yopiq jarohatlar, sinishlar, uzoq muddat ezilishda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish. Hushdan ketish, kollaps, shok, koma haqida umumiy ma'lumot. Hushdan ketish, kollaps holatlarida bemorga yordam ko'rsatish. Shok holatlarida yordam ko'rsatish algoritmi (gipovolemik, anafilaktik, travmatik). Komatoz holatda bemorni baholash va dastlabki yordam ko'rsatish. Terminal holat bosqichlari. Klinik va biologik o'lim belgilari. CPR – yurak-o'pka reanimatsiyasining nazariy asoslari. Kattalar va bolalarda yurak massaji va sun'iy nafas berishni o'tkazish algoritmi.</p>

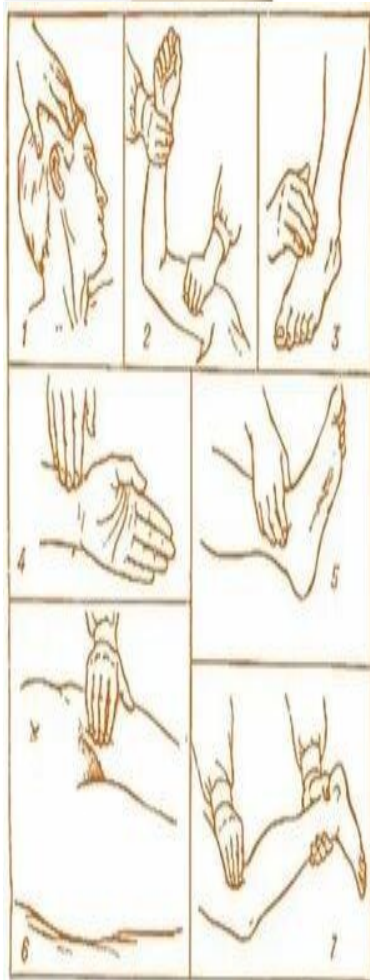
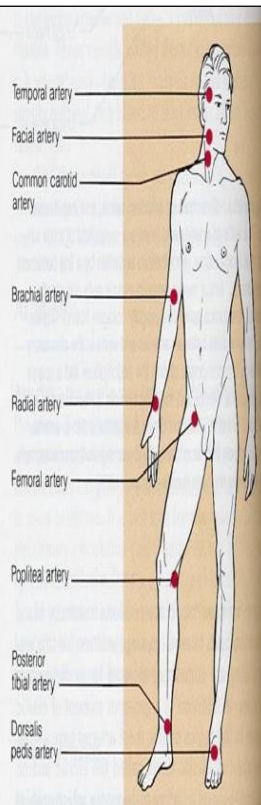
<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Favqulodda vaziyatlar va halokatlarning asosiy turlarini; • favqulodda vaziyatlar tasnifi, kelib chiqish sabablari, manbalarini; • tibbiy evakuatsiya bosqichlarini; • jarohatlanganlarni tibbiy saralash tartibini; • favqulotda vaziyatlarda o‘rta tibbiyot xodimining vazifalarini; • evakuatsiya bosqichlarida tibbiy yordam turlarini; • ommaviy talofat o‘chog‘ida birinchi yordam ko‘rsatishni; • o‘tkir yurak qon – tomir yetishmovchiligida yurak-o‘pka reanimatsiyasini.
<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Favqulodda vaziyatlarda shikastlanish turiga qarab jabrlanganlarni tibbiy saralashni; • texnogen, tabiiy, ekologik tUSDagi favqulotda vaziyatlarda birinchi yordam ko‘rsatishni; • jabrlanganlarni evakuatsiya qilishni; • transport avariylarida yordam ko‘rsatishni; • jarohatlarda, suyak sinishida va Krash sindromida birinchi yordam ko‘rsatishni; • o‘tkir qon ketishlarda birinchi tibbiy yordam ko‘rsatishni; • elektr toki bilan shikastlanishda birinchi yordam ko‘rsatishni; • o‘tkir zaharlanishlarda birinchi yordam ko‘rsatishni; • sovuq urishi va issiqlik urishida birinchi yordam ko‘rsatishni; • cho‘kishda birinchi yordam ko‘rsatishni; • bo‘g‘ilishda birinchi yordam ko‘rsatishni; • hasharotlar chaqishi va hayvonlar tishlaganda tez tibbiy yordam ko‘rsatishni; • o‘tkir yurak qon – tomir yetishmovchiligida yurak-o‘pka reanimatsiyasini asosiy tadbirlarning “SAV” ketma-ketligini bajarishni.
<p>Adabiyotlar:</p>	<p>1.D.Turaqulov,L.X.Musajonova.”Shoshilinch tez tibbiy yordam ko‘rsatishda xamshiralik ishi”O‘quv qo‘llanma.A.Navoi nashriyot.2019 yil.</p> <p>2. Y.Allayorov Y.Tojiboev “Favqulotda vaziyatlarda tez tibbiy yordam asoslari.”2017 y.Toshkent.</p> <p>3.Elektron ta’lim resurslari:</p>

	<p>1. Free online First Aid, CPR & AED kurslari</p> <ul style="list-style-type: none"> • FirstAidForFree.com — asosiy birinchi yordam, CPR (CPR), AED (avtomatik tashqi defibrilyator) va boshqa ko‘plab mavzularni o‘z ichiga olgan bepul onlayn kurslar. • American Red Cross (Amerika Qizil Xoch) tomonidan taklif etilgan onlayn birinchi yordam kurslari. Interaktiv modul orqali CPR, yaralanishlarni boshqarish va boshqa birinchi yordam ko‘nikmalari. <p>2. CPR, AED va First Aid kursi — Alison Free Course: CPR, AED and First Aid</p> <p>Alison platformasidagi bepul kurs. Bu kursda CPR, AED ishlatish va favqulodda vaziyatlarda tez yordam asoslarini mustaqil o‘rganish mumkin.</p>
--	--

3.2.2 Simulyatsion kurs (tibbiy trening) mazmuni

№	Bajariladi gan ishlar mazmuni	Eskizlar, chizmalar rasmlar,	Kerakli bo‘lgan jixozlar.	Bajarilish tartibi
1	Qo‘llarni yuvish	<p>HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION</p> <p>VectorStock VectorStock.com/6372085</p> 	suyuk sovun, bir martalik qog‘oz salfetka.	<p>Ho‘llash va sovunlash: Qo‘llarni toza suv bilan ho‘llang va yetarli miqdorda sovun surting.</p> <p>Kaftlarni ishqalash: Kaftlarni bir-biriga qaratib, aylanma harakatlar bilan ishqalang.</p> <p>Barmoqlar orasini tozalash: O‘ng kaftni chap qo‘l orqasiga qo‘yib, barmoqlarni bir-birining orasiga kiringazing va ishqalang. So‘ngra qo‘llarni almashtiring.</p> <p>Barmoqlarni qulflash: Barmoqlarni</p>

				<p>bir-biriga ilashtirib (qulflab), barmoqlar orqa yuzasini qarama-qarshi kaft bilan ishqalang.</p> <p>Bosh barmoqlarni yuvish: Chap qo‘l bosh barmog‘ini o‘ng kaft bilan qisib ushlab, aylanma harakatlar bilan tozalang. Keyin o‘ng bosh barmoqni ham shunday yuving.</p> <p>Tirnoqlar va barmoq uchlari: O‘ng qo‘l barmoq uchlarini chap kaftga qo‘yib, aylanma harakatlar bilan ishqalang. Bu tirnoq ostidagi mikroblarni ketkazadi. Keyin qo‘llarni almashtiring.</p>
2.	<p>Radial pulsni aniqlash. Bemorni qulay xolatda o‘tkazish yoki yotqizish.</p>	 	<p>Suyuq sovun, bir martalik qog‘oz salfetka. Sekundomer, harorat varaqasi, ruchka. Qizil ruchka.</p>	<p>Radial pulsni aniqlash.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Qo‘llar yuviladi va quritiladi. 2.Bemorga muolaja maqsadi tushuntiriladi 3.Bemor qulay xolatda o‘tkaziladi yoki yotqiziladi. 4.Bemorning qo‘li bo‘sh egilgan holatda bo‘lishi kerak. 5.Radial pulsni aniqlashda tekshiruvchi bilakning ichki yuzasi, 1/3 pastki qismi, 1 – barmoq asosi bo‘ylab bilak arteriyasi tomirini shunday ushlashi kerakki II, III, IV barmoqlari tomir ustida bo‘lishi kerak. 6.Pulsni tekshirayotgan vaqtda tekshiruvchi IV

barmog'i bemor ning I - barmog'i ro'parasida bo'lishi kerak. 7. Pulsasiya qilayotgan arteriyani uchchala barmoq bilan paypaslab, asta bilak suyagining ichki tomoniga bosiladi 8. Pulsni aniqlayotganda uni maromiga, to'liqligiga ESLATMA: ahamiyat beriladi. 9. Bilak arteriyasida pulsni sanash mumkin bo'lmaganda uyqu va chakka sanaladi. 10. sohalarda Natijasi harorat varaqasiga qizil ruchka belgilanadi. ESLATMA: 1. Puls urishini bun dan tashqari quyi dagi sohalarda aniqlash mumkin: a) Karotid puls - uyqu arteriyasida, ya'ni kekirdakning yon tomonidagi anatomik chuqurchada aniqlanib, kattalarda o'pka - yurak reani matsiyasini o'tkaz ganda foydalaniladi. b) Braxial puls - elka arteriyasida, ya'ni tirsak chuqurchasi markazining kichik barmoq aniqlanadi, tomonida asosan arterial qon bosimini o'lchashda foydalani ladi. v) Femoral puls - son arteriyasida, ya'ni

				<p>tos suyagining yuqori oldingi qismi va chov birlashmasi o'rtasida aniqlanadi, asosan oyoqlarning qon bilan ta'minlanishi yoki o'pka – yurak reanimasiyasi o'tkazilganda ko'krak qafasining kompressiyalarini baholashda foydalaniladi. g) Pedal puls – oyoq kaftining dorzal yuzasida va to'piqning ichki (medial) o'simtasini orqa pastroq qismida aniqlanadi, asosan oyoqlarning qon bilan ta'minlanishini baholashda foydalaniladi d) Apikal puls – yurak cho'qqisi turtkisida, ya'ni chap o'mrov o'rta chizig'i bo'ylab, 4 – 5 qovurg'alararo sohada stetoskop yordamida eshitiladi. e) Apikal va radial pulsni aniqlash orqali puls defisitini (tanqisligi) aniqlash:</p>
3	Arterial bosim (a.b.)ni o'lchash.		Tonometr, fonendoskop	<p>Arterial bosim (a.b.)ni o'lchash.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Qo'llar yuviladi va quritiladi. 2. Bemorga muolaja maqsadi tushuntiriladi 3. Arterial bosimni o'lchash uchun bemor qulay o'tkaziladi yoki yotqiziladi. <p>Bemorning o'ng yoki chap bilagini</p>

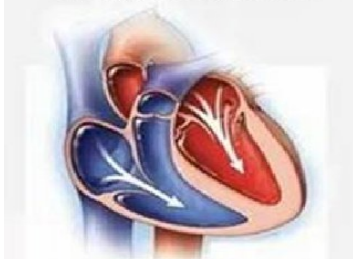
HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION

VectorStock VectorStock.com/037208

Диастолическое (нижнее)
артериальное давление

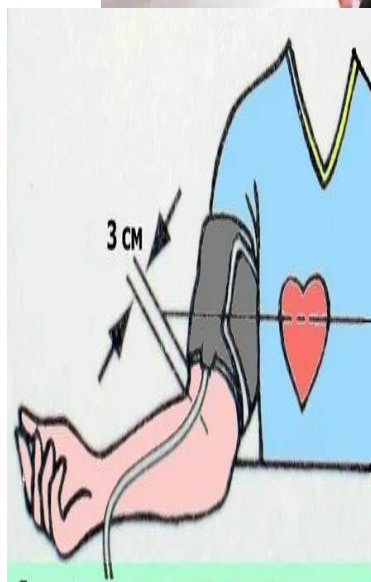
Уровень давления в момент
максимального расслабления
сердца

Систолическое (верхнее)
артериальное давление

Уровень давления в момент
максимального сокращения
сердца

yelkasigacha yalang'ochlanadi.
5. Bemor qo'li krovat ga yoki stulga kafti bilan yuqoriga qaratib qo'yiladi
6. Tonometr vintelini burab manjetini havo si chiqariladi.
7. Bemorni tirsagidan 2-3 sm yuqoriga manjetni 2 barmoq sig'adigan qilib o'rab olinadi.
8. Bemorning tirsak bo'g'imida yelka arte riyasi tomir urishini 2,3,4 barmoqlar yorda mida topiladi.
9. Tomir urgan joyga fonendoskop membra nasini qo'yiladi, eshituv nayi quloqqa ulanadi.
10. Vintelni berkitib rezina ballon yordamida manjetkaga havo yuboriladi.
11. Vintelni ochib, havo asta-sekin chiqariladi.
12. Havo chiqish vaqtida fonendoskopda tomir urishi eshitiladi. Bu sistolik bosim ko'rsatgichidir.
13. Havo chiqishi davomida tovushlar eshitilmay qoladi. Bu diastolic bosim

Правильное положение манжеты тонометра на плече:
на 2-3 см выше локтевого сустава, на уровне сердца

ko'rsatgichini bildiradi. Tovushlarning eshitilgan va eshitilmagan joylardagi natijani monometrda yozib olinadi.

14. Vintelni to'liq ochib, manjetkani ichidagi xavo to'liq chiqariladi.

15. Manjetka bemor biligidan olinadi.

16. Natija xarorat varaqasiga belgilanadi.

ESLATMA: Normada sistolik bosim kattalarda 100-130 mm.simob ustuniga, diastolik bosim 60-90mm. simob ustuniga teng bo'ladi.

4

Nafas olish
sonini sanash

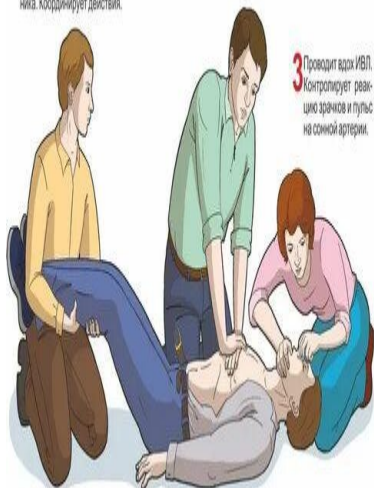

Sekundomer-
1 ta, lotok –
1 ta, gemodi
namika
varaqlari-1 ta
suyuq sovun
-1 ml, qog'oz
sochiq-20sm,
steril qo'lqop
-1 juft, 70% li
etil spirti – 5
ml, paxta
sharcha-10
gr, 0,5%
gipoxlorid
natriy
eritmasi -500
ml

1. Qo'llar yuviladi va quritiladi.
2. Bemor bilan ishonchli munosabat o'rnatiladi.
3. Muolaja mohiyati va ketma-ketligi tushuntiriladi. Bemordan muolajaga roziligi olinadi.
5. Kerakli jihozlar tayyorlanadi.
6. Hamshira qo'llari yuviladi va quritiladi.
7. Nafasni sanash uchun bemor karovatga o'tirgan yoki yotgan bo'lishi kerak. Bemor oldida joylashib o'tiriladi va bemorni chalg'itish uchun uning qo'lini pulsni aniqlash maqsadida ushlagandek ushlanadi.
9. Hamshira qo'lini bemorning bilagidan ushlab, agar ko'krak tipidagi nafasni aniqlash kerak bo'lsa bemorning ko'krak sohasiga, qorin tipini aniqlashda epigastral sohasiga pulsni aniqlash maqsadida qo'ygandek qo'yadi.
10. Nafas olish sekundomerdan foydalangan holda sanaladi.
11. Nafas olish sanalganda uning maromini, sonini,

				<p>chuqurligini va tipini baholanadi. 12.Nafas harakatlari 1 daqiqa davomida sanaladi.</p>
5	<p>Hushdan ketganda birinchi yordam ko'rsatish.</p>	<p>HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION</p> <p>VectorStock VectorStock.com/6372085</p> <p>Побрызгать лицо холодной водой, дать понюхать ватку с нашатырным спиртом</p>	<p>Yostiq yoki katlanadigan adyol ,Nam sochiq yoki salqin suv, Nashatir spirti (ammiak) ,Paxta ,Bir martalik qo'loqlar ,Qaychi yoki tugmani ochish uchun vosita ,O'ralgan qulay mato (matrascha yoki polietilen) , Zaruratda yonboshlatis h uchun orqa yostiq (kichik) , Og'ir holatlar uchun telefon yoki aloqa vositasi</p>	<p>1. Avvalo xavfsizlikni ta'minlang: O'zingiz va jabrlanuvchi uchun xavfsiz joyda ekaningizga ishonch hosil qiling (masalan, yo'l o'rtasida bo'lsa, uni chetga olib chiqing 2.BIRINCHI YORDAM QADAMLARI: Jabrlanuvchini tekshiring Odamga ohang bilan murojaat qiling: "Yaxshimisiz?", "Meni eshityapsizmi?" Javob bermasa, yengil silkitib ko'ring. 3. Burun tagiga paxtaga shimdirilgan nashatir spirti tutqazish mumkin – bu odamning o'ziga kelishiga yordam beradi. Ammo nashatirli paxtani burunga tiqmaslik, uni ichkariga quyib yubormaslik va hushsiz holatda odamni ichimlik bilan sug'ormaslik kerak –</p>

- 1 Приподнимает ноги для улучшения притока крови к сердцу. Восстанавливает силы и готовится сменить уставшего участника. Координирует действия.
- 2 Проводит непрямой массаж сердца. Отдает команду «Вдох!» после пятого надавливания (в момент вдоха следует сделать паузу на 3–4 секунды). Контролирует эффективность вдоха ИВЛ.

- 3 Проводит ИВЛ. Контролирует реакцию зрачков и пульс на сонной артерии.

bu xatoliklar odamga zarar yetkazishi mumkin.

4. Nafas olishni va yurak urishini tekshiring.

Nafas chiqishini ogʻiz yoki burundan eshiting yuzingiz bilan sezishga harakat qiling.

5. Koʻkrakning koʻtarilishini kuzating. Nafas va urishni aniqlash 10 soniyadan oshmasligi kerak.

6. Agar nafas olmasa yoki yurak urishi toʻxtagan boʻlsa: Zudlik bilan tez yordam chaqiring (103).

Yurak urishini sunʼiy yoʻl bilan tiklash (KPR) boshlang:

Koʻkrakning markaziga ikki qoʻlni qoʻyib, har bir bosish 5–6 sm chuqurlikda va daqiqasiga ~100–120 marta boʻlishi kerak.

7. Agar nafas olayotgan boʻlsa, ammo hushsiz boʻlsa: Uni yonbosh holatga oʻtkazing (stabil yon holat): Nafas yoʻllari ochiq boʻlishi uchun tilni orqaga tushib qolishining oldini oladi.

Nafasini va holatini

				doimiy kuzatib boring. Kiyimlarini bo'shating Yoqa, belbog', sutyen yoki boshqa qisuvchi kiyimlarni yeching.
6	Antropometriya o'tkazish	<p>Ulchov tasmasi</p> 	<p>santimetrli o'lchov tasmasi; ruchka; suyuq sovun</p>	<p>Mijozdan issiq yoki qalin kiyimlarini yechishini iltimos qiling; O'lchashni yupqa kiyim ustidan amalga oshiring; Mijozdan o'lchash tasmagini gavda atrofidan (pastki qovurg'a va tos suyagining yuqori nuqtasi orasida joylashgan markaziy nuqtada) o'tkazishni iltimos qiling; O'lchash tasmasi bir xil sathda turganligiga ishonch hosil qiling; Mijozdan gavdasining og'irligini bir tekisda taqsimlagan holda, oyoqlarini birga qo'yishini iltimos qiling; Qo'llarini bo'sh shashgan holatda tutishi; Me'yoriy nafas olib so'ngra nafas chiqarishini iltimos qiling; Bel aylanasi uzunligini o'lchang; O'lchash tasmasi qattiq siqmagan holda, teriga yopishib turishi lozim (rasmlarga qarang). Mijozdan santimetrli tasmani qaytarab oling; Qo'llarni sovun bilan</p>

				<p>yuving. Me'yorida bel aylanasi erkaklarda 100 sm , ayollarda 90 sm bo'lishi kerak</p>
7	Tana haroratini o'lchash.		<p>tibbiy termometr, sochiq, harorat daftari, zararsizlantiruvchi eritma solingan idish (1% li xloramin eritmasi)</p>	<p>Qo'l yuviladi va quritiladi. Bemorga muolaja haqida ma'lumot beriladi. Bemor qulay vaziyatda yotqiziladi. Termometr olinadi va simob ustuni silkitib tushiriladi. Termometr qo'yiladigan soha ko'zdan kechiriladi va sochiq bilan quruq qilib artiladi. Termometr teri burmasiga qo'yiladi. Bunda termometrda simob rezervuari badanga tegib turishi kerak. 10 daqiqadan so'ng termometr olinadi. Termometrda ko'rsatgich aniqlanadi. Termometr ko'rsatgichi harorat daftoriga qayt qilinadi. Termometr simob ustuni pastga tushguncha silkitiladi. Termometr zararsizlantiriladi. Harorat varaqasiga qayd qilinadi. Termometrni zararsizlantirish: termometr zararsizlantiruvchi</p>

				<p>eritmalaridan biriga solib qo‘yiladi (2% li xloramin eritmasiga 30 daqiqaga, 3% perikis vodorodli eritmasiga 80 daqiqaga, 0,5% li dizoksan eritmasiga 20 daqiqaga) oqar suvda chayiladi va quruq qilib artiladi. Termometr quruq joyda, tagiga paxta solingan idishda saqlanadi.</p>
8	<p>Kollaps , Shokda birinchi yordam.</p>	<p>HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION</p> <p>VectorStock VectorStock.com/6372065</p> 	<p>Yostiq yoki katlanadigan adyol ,Nam sochiq yoki salqin suv, Nashatir spirti (ammiak) ,Paxta , bir martalik qo‘lqoplar ,Qaychi yoki tugmani ochish uchun vosita ,O‘ralgan qulay mato (matrascha yoki polietilen) , Zaruratda yonboshlatis h uchun orqa yostiq (kichik) , Og‘ir holatlar uchun telefon yoki aloqa vositasi</p>	<p>1. Holatni baholash va yordam chaqirish Jabrlanuvchining holatini tezda baholang: hushida yoki yo‘qmi, nafas olyaptimi. Tez yordam 103 chaqiring. 2.Jabrlanuvchini yotqizing, iloji bo‘lsa beliga orqa bilan, tekis joyga. Oyoqlarini biroz ko‘tarib qo‘ying – bu miya va yurakka qon oqimini yaxshilaydi. 3. Agar voqea yopiq joyda bo‘lsa, derazani oching, shamollatish yarating.Kiyimlarnin g yoqasini, belbog‘ini, tugmalarini yeching, siqib turgan qismlarni bo‘shating. 4. Boshni yon tomon ga buring, bu tilning orqaga</p>

tushib nafas yoʻllarini toʻsib qoʻy masligi uchun zarur. Agar qayt qilish ehtimoli boʻlsa, yonbosh yotqizing.

5. Terisi sovuq, oqarib ketgan boʻlsa – tanani iliqlashtirish choralarini koʻring. Sovuq ter chiqishi – bu qon aylanishining buzilganidan darak beradi.

Nashatir spirtiga shimdirilgan paxtani burun tagiga olib boring (1–2 soniyaga). Agar nashatir boʻlmasa, odekolon bilan artish mumkin.

7. Ogʻir holatlarda nafas va yurakni tekshirish

Nafas yoki yurak urishi yoʻq boʻlsa: Sunʻiy nafas (masalan, “ogʻizdan ogʻizga”) Yurakni bilvosita massaji (koʻkrakni 100–120 marta daqiqasiga bosish)

8. Agar bemor hushiga kelsa: Sokin yotishini taʼminlang.

Suyuqlik bering (masalan, iliq shirin choy), agar qusmayotgan boʻlsa Avval ichib yurgan

				dori vositalarini o'zi istasa, faqat o'zi qabul qilgan dorilarni bering
9	Yurakni bilvosita massaj qilish texnikasi.	<p>HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION</p> 	<p>Sun'iy nafas berish uchun niqob yoki plyonka, avtomatlashtirilgan tashqi defibrilyator, gigiyenik qo'lqoplar, se kundomer, yassi va qattiq sirt, antiseptik vositalar.</p>	<p>1. Bemor holatini tayyorlash: Bemor qattiq va tekis sirt ustiga yotqiziladi. Ko'krak va qorin qismini siqib turgan kiyimlardan butunlay ozod qilinadi.</p> <p>2. Qutqaruvchi bemorning chap tomonida joylashadi. Chap qo'l kafti ko'krak suyagining pastki uchdan bir qismiga, ya'ni hanjarsimono'simtada n 2-3 smyuqoriga</p> <p>vertikal holatda qo'yiladi.</p> <p>3 Qo'llarning joylashuvi: O'ng qo'l chap qo'lning ustiga qo'yiladi. Bunda bilaklar tekis, kaftlar yumshoq bukilgan, barmoqlar esa na chap kaftga, na bemorning ko'kragiga tegmasligi kerak.</p> <p>4. Ikkala qo'l to'g'ri va bukilmagan holatda bo'lishi kerak. Qutqaruvchi o'z vaznidan foydalangan holda ko'krak suyagini umurtqa tomon 4-5 sm bosadi. Har bir bosish taxminan 0.5 soniya</p>

davom etadi, urishsiz, tiniq ritmda bajariladi. Tezlik: daqiqasiga 60–80 marta.

5. Yurak massaji + sun'iy nafas:

Yurak massaji sun'iy nafas bilan birga olib boriladi.

Qutqaruvchilar sonidan qat'i nazar, nafas va bosish nisbati 2:15 bo'lishi kerak (2 marta nafas, 15 marta ko'krak bosilishi)

6 Yurak massajining samaradorlik belgilari:

a) Massaj vaqtida bo'yin

arteriyasida puls sezilishi

Ko'z qorachig'ining torayishi, yorug'likka reaksiya paydo bo'lishi

c) Teri rangi pushti rangga kirishi

d) O'z-o'zidan nafas olish va hushning tiklanishi

10

O'pka sun'iy ventilyatsiyasini o'tkazish

4 qavat qilib buklangan steril salfetkalar, og'iz-halqum naychasi (havo yo'li), AMBU qopchasi bilan birga yuz niqobi.

1. Nafas yo'llarini ochish: Bemorni qattiq va tekis yuzaga yotqiziladi, boshi yon tomonga buriladi.

Ko'rsatkich barmoq steril salfetka yoki ro'molcha bilan o'ralgan holda, bemorning og'zi va halqumi begona narsalardan tozalanadi.

2. "Og'izdan og'izga" usulida sun'iy nafas berish: Yordam ko'rsa tuvchi bemor yoniga joylashadi. Bir qo'l ostidan bemor ning bo'ynini ushlab, ikkinchi qo'l bilan peshonasini bosadi va boshini maksimal orqa ga egadi.

Ikki barmoq bilan burunni bekitadi, ikkinchi qo'li bilan og'izni biroz ochadi.

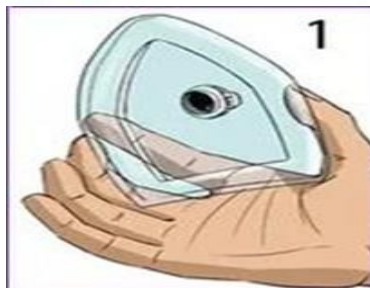
Og'iz orqali mahkam yopib, kuchli va tez nafas (0.8–1.0litr) yuboradi.

Bemor passiv ravishda nafas chiqaradi

Sanitar-gigiyena uchun nafas berishda steril salfetka yoki bintdan foydalaniladi, ammo qalinmato qo'llanilmaydi.

Kattalarda nafas chastotasi: daqiqasiga 14–16 marta.

To'g'ri bajarilayotganini ko'krak qafasi

ning harakati bilan aniqlanadi: nafas olayotganda ko'tarilishi, chiqarayotganda tushishi.

3 Og'izdan burunga" usulida sun'iy nafas berish: Pastki jag' shikastlanganda yoki og'iz ochilmasa qo'llaniladi. Bosh orqaga egiladi, bir qo'l peshonada, ikkinchisi bilan pastki jag' yuqo riga ko'tariladi va og'iz yopiladi. Burun ni lablari bilan qamrab, nafas yuboriladi.

4. AMBU moslamasi bilan sun'iy nafas: Niqob bemorning yuziga qo'yiladi, og'iz va burunni to'liq yopadi.

Niqobning yuqori (burun qismi) qismi bosh barmoq bilan,

pastki qismi esa III, IV va V barmoqlar yordamida jag'ni yuqoriga ko'tarib mahkamlanadi.

II barmoq niqobning pastki qismini mahkam ushlab turadi. Bosh orqaga egilgan holatda bo'lishi lozim. Bo'sh qo'l bilan Ambu xaltachasi ritmik tarzda siqiladi — nafas yuboriladi.

Nafas chiqishi maxsus

				<p>klapan orqali atmosferaga chiqadi</p> <p>5. Sun'iy nafas yurak massaji bilan birga qo'llanganda:</p> <p>Tavsiya etilgan nisbat: 2 ta sun'iy nafas : 15 ta yurak siqilishi (2:15).</p> <p>Sun'iy nafas berish vaqtida yurak massaji to'xtatiladi, ammo bu tanaffus 3 soniyadan oshmasligi lozim</p>
11	Pulsoksimetr		<p>pulsoksimetr, ruchka, stul yoki kushetka (mijoz uchun).</p>	<p>Tibbiyot xodim quyidagi qadamlarni bajarishi lozim:</p> <p>Qo'llarni sovun bilan yuving;</p> <p>Pulsoksimetriyani o'tkazishdan oldin tekshirilayotgan barmoqning terisi toza ekanligiga va tirnoq ustida lak yo'qligiga ishonch hosil qiling;</p> <p>Pulsoksimetrini yoqing;</p> <p>Pulsoksimetrini mijozning barmog'iga qo'ying;</p> <p>Bir necha soniya kuting;</p> <p>Pulsoksimetr aniq signalini olganida, ekranda yurak urushi va saturatsiya aks etadi;</p>

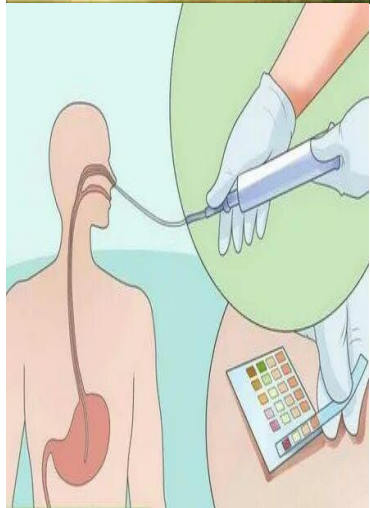
12

Oshqozonni yuvish ketma ketligi.

Steril, yo'gon me'da zondi, voronka, 1 chelak yuvish uchun eritma (4,2% li natriy gidrokarbonat eritmasi, suv), 1 litrli ko'zacha, klyonkali fartuk, klyonka, suv solish uchun tog'ora, sochiq, "Janye" shpritsi, qo'lqop.

1. Bemorga muolaja maqsadi tushuntiriladi;
2. Qo'l yuviladi va quritiladi;
3. Fartuk va qo'lqop kiyiladi;
4. Bemordan ko'ylak tugmachalarini yechish so'raladi;
5. Bemor to'g'ri o'tqaziladi: stulga suyangan holda boshi oldinga engashgan, oyoqlari bir oz ochilgan holda o'tqaziladi;
6. Bemorning bo'yin va ko'kragiga klyonka fartuk tutiladi;
7. Pinset yordamida steril, nam zond olinadi. O'ng qo'l bilan yopiq uchidan 10-15 sm oraliqda ushlanadi, chap qo'l bilan ikkinchi uchi ushlanadi;
8. Me'daga qancha santimetrda zond kiritilishi aniqlanadi;
9. Bemordan og'iz ochish va burun orqali chuqur nafas olish so'raladi. Zondningyopiq uchi til ustiga qo'yiladi;
10. Bemordan yutinishi so'raladi. Har bir yutinganda zond asta-sekin

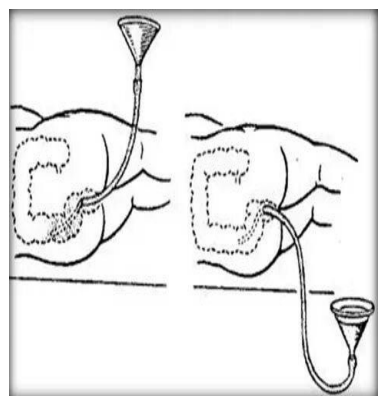
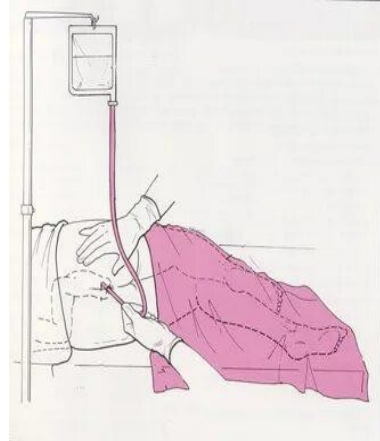
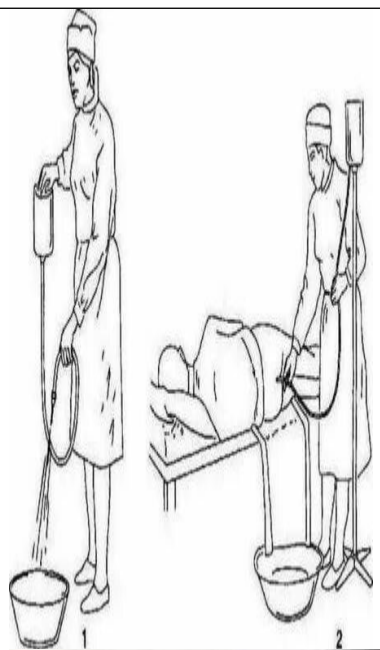
yuboriladi. Zond belgilangan qismigacha kiritiladi;
11. Zondning ikkinchi uchiga voronka kiygiziladi;
12. Oʻrnatilgan voronka bemorning tizzasigacha tushuriladi va yuvush uchun tayyorlangan eritma bilan toʻldiriladi;
13. Eritma solingan voronka asta-sekinlik bilan koʻtariladi.
14. Voronka yana asta-sekin tizzagacha tushiriladi va ichidagi suyuqlik togʻoraga tushuriladi;
15. Muolaja meʼdan toza suv tushguncha 15 -16 marta qaytariladi;
16. Salfetka bilan zond uchi oʻraladi;
17. Asta-sekinlik bilan zond meʼdan chiqariladi va salfetka bilan artiladi;
18. Bemor oldidan klyonka olinadi va ishlatilgan asboblarni zararsizlantiriladi;
19. Qoʻlqop va fartuk yechiladi va zararsizlantiriladi;
20. Meʼda yuvilgandan soʻng bemor ahvoli kuzatiladi.

13. Sifonli huqna o'tkazish ketma ketligi.

Suyuq sovun, bir martalik qog'oz salfetka, vazelin, bir martalik qo'lqop, kleyonka fartuk. Steril yo'g'on naycha, lotok, kleyonka, katta taglik, shpatel. Hajmi 1 litrli voronka, 10-12 litr qaynatilgan, harorati 37C li suv solingan idish, 1 litr hajmdagi krujka. Voronka, yuvindi suvlar uchun idish. 0,5% gipoxlorid natriy eritmasi

1. Bemorga muolaja maqsadi tushuntiriladi; Qo'l yuviladi va quritiladi; Fartuk va qo'lqop kiyiladi; Bemordan ko'ylak tugmachalarini yechish so'raladi; Bemor to'g'ri o'tqaziladi: stulga suyangan holda boshi oldinga engashgan, oyoqlari bir oz ochilgan holda o'tqaziladi; 6. Bemorning bo'yin va ko'kragiga kleyonka fartuk tutiladi; 7. Pinset yordamida steril, nam zond olinadi. O'ng qo'l bilan yopiq uchidan 10-15 sm oraliqda ushlanadi, chap qo'l bilan ikkinchi uchi ushlanadi; Me'daga qancha santimetrda zond kiritilishi aniqlanadi; Bemordan og'iz ochish va burun orqali chuqur nafas olish so'raladi. Zondning yopiq uchi til ustiga qo'yiladi; 10. Bemordan yutinishi so'raladi. Har bir yutinganda zond asta-sekin yuboriladi. Zond belgilangan qismigacha kiritiladi;

11. Zondning ikkinchi uchiga voronka kiygiziladi;
 . O'ratilgan voronka bemor tizzasigatushuriladi va yuvush uchun tayyorlangan eritma bilan to'ldiriladi;
 . Eritma solingan voronka asta-sekinlik bilan ko'tariladi.
 . Voronka asta-sekin tizzagacha tushiriladi va ichidagi suyuqlik tog'oraga tushuriladi;
 . Muolaja me'dadan toza suv tushguncha 15 -16 marta qaytariladi;
 16. Salfetka bilan zond uchi o'raladi;
 . Asta-sekinlik bilan zond me'dadan chiqariladi va salfetka bilan artiladi;
 . Bemor oldidan klyonka olinadi va asboblar zararsizlantiriladi;
 . Qo'lqop va fartuk yechiladi va zararsizlantiriladi;
 20. Me'da yuvilgandan so'ng bemor ahvoli kuzatiladi.

4.DASTURNI AMALGA OSHIRISHNING TASHKILIIY-PEDAGOGIK TA'MINOTI

4.1. O'quv bazalari: Respublika o'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi Andijon filiali Buvasa'din ko'chasi, 18-uy. Davolash profilaktika muassasalari qoshidagi o'quv bazalari.

Amaliyot bazasi: davolash profilaktika muassasalari qoshidagi o'quv bazalari.

4.2. Mashg'ulotlarni o'tkazish uchun zarur jihozlar ro'yxati:

Modul buyicha dars olib borish uchun nazariy, amaliy va seminar darslar o'tiladigan o'quv auditoriyalari

Multimediali jamlanma: slaydlar to'plami bo'lgan ppt ko'rinishli ma'ruzalar, ekran videofilmlar.

Klinik amaliy ko'nikmalarni mustahkamlash trening o'kuv xonasi mulyaj, fantom v.b jihozlar.

Mavzular bo'yicha turli jadvallar, tasviriy ko'rgazma va qo'llanmalar.

4.3. ADABIYOTLAR RO'YXATI:

4.3.1. Qonunchilik va me'yoriy-xuquqiy xujjatlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi huzuridagi Sanitariya-epidemiologik osoyishtalik va jamoat salomatligi qo'mitasining 2025-yil 3-iyundagi Stomatologiya yo'nalishidagi davolash-profilaktika muassasalarini joylashtirishga, xonalariga, jihozlashga, mikroiklim ko'rsatkichlariga, ventilyatsiya va konditsiyalashga, yoritishga ushbu muassasalarda dezinfeksiya va sterilizatsiya tadbirlarini o'tkazishga hamda xodimlarning shaxsiy gigiyenasiga doir sanitariya qoidalari, normalari va gigiyena normativlari (0093-25-son SanQvaN) 12-sonli qarori

2. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni Saqlash vazirligi tomonidan 2012 yil 10 iyuldagi "Xodimlarni tibbiy ko'rikdan o'tkazish tartibi to'g'risida"gi 200-son buyrug'i.

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi "Tibbiyot va farmatsevtika ta'limi va ilm-fani tizimini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ- 4310-son qarori.

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 7 apreldagi "Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va yanada uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ 4666-sonli qarori.

5. "Yuqumli bo'lmagan kasalliklarning profilaktikasini, sog'lom turmush tarzini qo'llab -quvvatlash va aholining jismoniy faolligi darajasini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi Qarori PQ 40-63 18.12.2018 yil.

6. "Aholining sog'lom ovqatlanishini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori. 10.11.2020 yil.

7. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil

15 iyundagi 160-sonli "Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo'yicha me'yoriy xujjatlarni yanada takomillashtirish to'g'risidagi" buyrug'i.

8. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining me'yoriy hujjatlari.

4.3.2 Foydalanilgan adabiyotlar:

Elektron adabiyot

1. S.E.Umirov, X.M. Xaldarova, M.B. Sharapov” Infekcion nazorat “ Toshkent 2016yil
2. Umirov S.E., Qodirov Z. Z., Maxamatov A.A., Mirzabayeva S.A.”Klinik epidemiologiya” 2012 yil
3. L.P.Zueva, R. X. Yafayev “Epidemiologiya “2008 yil

Tavsiya etilgan adabiyotlar:

1. SanQvaM № 0342/17 - 10 yanvar 2017 yil «Shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi» №0342-17. Davolash-profilaktika muassasalarida dezinfeksiya va sterilizatsiya qilish tadbirlarini tashkil etish.
2. ”Ekstradin”Vositasini dezenfeksiya va sterilizatsiya oldidan tozalash ishlari uslubiy qo‘llanma. Toshkent 2018yil.
3. Avtoklavlash va sterilizatsiyalashda texnika xavfsizligi buyicha o‘rta tibbiyot xodimlari uchun o‘quv uslubiy qullanma. Tashkent.2023. y
4. O‘zbekiston respublikasi sanitariya qoidalari, meyorlari va gigienik normativlari. O‘zR SanQvaM № 0365 -19
5. Tibbiy anjom-asboblar va buyumlarni sterilizatsiya qilish markazlarini loyihalashtirish, qurish va ekspluatatsiya qilish sanitariya qoidalari va meyorlari. O‘zR SanQvaM № 0365
6. «Shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi» №0342-17. Davolash-profilaktika muassasalarida dezinfeksiya va sterilizatsiya qilish tadbirlarini tashkil etish.
7. Avtoklavlash va sterilizatsiyalashda texnika xavfsizligi buyicha o‘rta tibbiyot xodimlari uchun o‘quv-dasturi qo‘llanma. -2024y
8. Avtoklavlash va sterilizatsiyalashda texnika xavfsizligi buyicha o‘rta tibbiyot xodimlari uchun o‘quv uslubiy qullanma. Tashkent. 2022.y
9. O‘zbekiston respublikasi sanitariya qoidalari, meyorlari va gigienik normativlari. O‘zR SanQvaM № 0365 -19
10. Tibbiy anjom-asboblar va buyumlarni sterilizatsiya qilish markazlarini loyihalashtirish, qurish va ekspluatatsiya qilish sanitariya qoidalari va meyorlari.
11. O‘zR SanQvaM № 0365 -19.Irgashev Sh.B. Formirovanie zdorovogo obraza jizni ili sanitarno prosvetitelnaya rabota. Jurnal «Organizatsiya i upravlenie zdravooxraneniem № 1 2.2023

4.3.3. Elektron ta’lim resurslari

O‘zR Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi – www.edu.uz
O‘zR Sog‘likni saklash vazirligi -www.minzdrav.uz
Medpoisk <http://www.medpoisk.ru/>
Russkiy meditsinskiy server <http://www.rusmedserv.com/>
Meditsinskiy katalog ROS-MEDIC <http://ros-medic.ru>
www.adti.uz
<http://www.ziyonet.uz>
<http://www.edu.uz>

<http://www.pedagog.uz>

www.tma.uz,

www.lex.uz

<https://ru.pinterest.com/vkhamidov/>

<https://www.coursera.org/>

5. Oraliq nazorat – sikl davomida o'quv dasturining (bir necha mavzularni o'z ichiga olgan) moduli tugallangandan keyin tinglovchilarining bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baxolash usuli. Oraliq nazorat test, suxbat, vaziyatli masala yechish, yozma ish, amaliy ko'nikmalarni baxolash yoki ularni kombinasiyalangan shaklarida o'tkaziladi, aniq ishlab chiqilgan baholash mezonlari bo'yicha baxolanadi va natijalari gurux jurnalida qayd etiladi.

Andijon filialida malaka oshirish kurslaridagi oraliq nazoratlar bir marotaba og'zaki so'rov shaklida o'tilgan mavzular asosida nazariy amaliy savollarni o'z ichiga olgan xolda 5 ta savoldan iborat biletlar yordamida amalga oshiriladi. Har bir to'g'ri javobga maksimal 20 balldan (%) beriladi, o'tish balli 60 ball (%). Oraliq nazoratdan o'tgan tinglovchilar nazoratning keyingi bosqichi Yakuniy attestatsiyaga qo'yiladi.

NAZORAT SAVOLLARI

Bilet №1

1. Zararsizlantirish sohasi bo'yicha tushuncha.
2. DPM bo'limlarida tibbiy asboblarni tozalash, yuvish va dezinfeksiya qilish tadbirlari.
3. Tibbiy vositalarning dezinfeksiyalash tadbirlari, kasalxona ichi infeksiyasining oldini olish, hamda tibbiy xodimlar va bemorlarning turli kasalliklarni yuktirmaslikka qaratilgan tadbirlar.
4. Dezinfeksiya ishining o'ziga xos hajmli, maxsus idishda, qo'l yordamida yoki mexanizatsiyalashtirilgan holda olib borilishi.
5. Dezinfeksiya ishining fizikaviy, ximiyaviy usul bilan bajarilish tadbirlari.

Bilet №2

1. Zararsizlantirish uchun MSBga qabul qilingan tibbiy asboblarni, maxsus eritmada ishlash, chayish, qaynatish, quritishishlatishning 6 bosqichli tadbiri.
2. Asboblar, vositalarning qo‘l yordamida hamda mexanizatsiyalashtirilgan apparat ishtirokida olib borish.
3. Tibbiy asboblarni ultratovush (UT) apparatida yuvish, tozalash tadbirlari.
4. Tozalab yuvish, chayib, qaynatib, quritilgan tibbiy asboblarnin gtozaligini sinash reaktivlar bilan tekshirish.
5. Markazlashtirilgan sterilizatsiya bo‘limida turli bo‘limlardan keltirilgan tibbiy asboblarni tozalab yuvib quritilgandan so‘ng ularning tozaligini tekshirish.

Bilet №3

1. Tibbiy vositalarning tozaligini sinash davrida qo‘llaniladigan “azopiram”, amidopirin, benzidin, fenolftalien reaktivlari.
2. Aseptika va antiseptika tadbirlari.
3. Kasalxona ichi infeksiyasi va uning oldini olish.
4. Aseptika to‘g‘risidatushuncha, uningturlarivaahamiyatihakidama’lumotlar.
5. Markazlashtirilgan sterilizatsiya bo‘limining xonalarida olib boriladigan aseptik ishlar, ularning o‘ziga xos xususiyatlari.

Bilet №4

1. Antiseptika to‘g‘risida tushuncha, uning turlari va ahamiyati hakida ma’lumot.
2. Antiseptik usullarni bajarish davridagi, texnika xavfsizligi va ehtiyot choralari.
3. Antiseptik tadbirlarning kasalxona ichi infeksiyasining oldini olishdagi ahamiyati.
4. Sterilizatsiya bo‘limida kasalxona ichi infeksiyasining oldini olish bo‘yicha aseptik va antiseptik tadbir.
5. Markazlashtirilgan sterilizatsiya bo‘limi xonalarida olib boriladigan aseptika va antiseptika tadbirlari.
- 6.

Bilet №5

1. Zararsizlantirish to‘g‘risida tushuncha, uning ahamiyati.
2. Zararsizlantirishning fizikaviy usuli buyicha sterillash usullari.
3. Zararsizlantirishning kimyoviy usuli buyicha zararsizlantirish usullari.
4. Zararsizlantirishning mexanik usuli, uning qo‘llanishi.
5. Zararsizlantirishning biologik usuli, bunda qo‘llaniladigan antibiotiklar.

Bilet №6

1. Zararsizlantirishning aralash usuli, uning qo'llanish jarayoni.
2. Sterilizatsiya bo'limidagi kundalik bajariladigan zararsizlantirishning tartib qoidalari.
3. Sterillash uchun bikslar ichiga turli tibbiy vositalarni joylashtirish tartibi.
4. Tibbiy amaliy jarayonida foydalaniladigan bikslar, ularning tuzilishi, shakli, xajmi va ulardan foydalanish.
5. Bikslar ichiga bog'lov vositalari, choyshablar, xalatlar, rezinali va sintetik vositalarni shishadan, plastmassadan, metaldan yasalgan tibbiy asboblarni o'ziga xos joylashtirish tartib va qoidasi.

Bilet №7

1. Tibbiy vositalarni biksga joylashtirishning sterilizatsiya sifatiga ijobiy va salbiy ta'siri.
2. Bikslardan foydalanishning umumiy tartib va qoidasi hamda ularni saqlash tartibi.
3. Tibbiy vositalarning sterilizatsiya qilinganligining sifatini tekshirish usullari.
4. Sterilizatsiyaning sifatini fizikaviy usul bilan tekshirish, unda qo'llaniladigan tekshiruv vositalari, bajarish tartibi.
5. Sterilizatsiyaning sifatini kimyoviy usul bilan tekshirish, qo'llaniladigan kimyoviy test-reaktivlar.

Bilet №8

1. Sterilizatsiyaning sifatini biologik usul bilan tekshirish, unda qo'llaniladigan testlar.
2. Sterilizatsiya bo'limida zararsizlantirishning sifatli bajarish va unda qo'llaniladigan sinash reaktivlari.
3. Tibbiyasboblarni, bog'lov vositalari, choyshablar, kiyimkechaklarning o'zigaxos sterilizatsiyasi.
4. Metaldan yasalgan tibbiy asboblarni fizikaviy, kimyoviy, biologik va aralash usullar buyicha zararsizlantirish tadbirlari.
5. Shishadan yasalgan tibbiy asboblarni fizikaviy, kimyoviy va biologik usullar bilan sterillash tartibi.

Bilet №9

1. Rezinali tibbiy vositalarni suvda qaynatib, avtoklavda va kimyoviy usullar bilan zararsizlantirishning tartib va qoidasi.

2. Bog'lov vositalari, choyshablar, kiyim-kechaklar, qo'lqoplar, niqoblarning avtoklav yordamida o'ziga xos sharoitda zararsizlantirish tartibi.
3. Tikish vositalari, ketgut, qo'lqoplar va boshqa rezinali vositalarning o'ziga xos sterilizatsiyasi.
4. Jarroxlik amaliyotida qo'llaniladigan tikish vositalari, ular hakida ma'lumotlar, ularning turlari, o'lchamlari.
5. Ketgut, uni olish manbai, tayyorlash va sterilizatsiyasi usulining o'ziga xos tomonlari.

Bilet №10

1. Avtoklavning vertikal va gorizontal turlari, tuzilishi, bajariladigan vazifasi.
2. Avtoklavlar uchun foydalaniladigan issiqlik manbalari, ulardan foydalanish qoidasi.
3. Avtoklavlarning suv qozonidagi suvni isitib bug' hosil qilish uchun turli isitish usullaridan foydalanish qoidasi.
4. Avtoklavning suvini isitib, bug' hosil qilish uchun foydalaniladigan yokilg'i manbalari hakida ma'lumot.
5. Avtoklavlarni qabul qilish, o'rnatish va turli ko'rsatkichlari bo'yicha sinash, texnik holati.

Bilet №11

1. Avtoklavni alohida, maxsus xonaga o'rnatish, uning uchun zarur bo'lgan ro'xsatnoma
2. Avtoklavlar o'rnatilgan xonaga nisbatan sanitar, qurilish va yuridik talablar.
3. Sterilizatsiya bo'limi va unda mavjud bo'lgan avtoklavlar, ularning o'rnatilish.
4. Hona xavosini zararsizlantiruvchi UB lampalari va ularning ishlash tartibi.
5. Avtoklavlar uchun ishlatiladigan suvlar.

Bilet №12

1. Avtoklavlarni suv bilan to'ldirish koidasi.
2. Tabiatdagi qattiq va yumshoq suvlar, ularning tarkibi va xossalari.
3. Tabiiy suv qattiqligining yuzaga kelishi unga sababchi omillar, uni yumshatish usullari.
4. Avtoklavning samarali ishlashi uchun distillangan suvdan foydalanishning ahamiyati. Distillangan suv olish uchun zamonaviy distillyatorlar.
5. Avtoklavlarning turli ko'rsatkichlari: bosim, harorat va gerimetiklik holatini sinash va tekshirish tadbirlari.

Bilet №13

1. Sterilizatsiya kamerasining germetiklik holatini, uning ichidagi havosini siyraklashtirib vakuummetr orqalinashtartibvaqoidasi.
2. Avtoklavlardan foydalanishning umumiy qoidasi.
3. Sterilizatsiya bo‘limida o‘rnatilgan avtoklavlar va ulardan foydalanishga tegishli bo‘lgan hujjatlar, tavsiyanomalar, pasporti, texnika havfsizligi.
4. Avtoklavlardagi zararsizlantirish, uning sifatiga salbiy ta‘sir etuvchi omillar va ularni bartaraf etish tadbirlari.
5. Sterilizatsiya davrida avtoklav qopqog‘ining germetik yopilishi, belgilangan vaqt ichida sterilizatsiyaning sifatli bajarish.

Bilet №14

1. Avtoklavlarning portlashe htimoli, sababchi omillar, oldini olish tadbirlari.
2. Avtoklavlardan foydalanishni o‘ziga xos tartib va qonun-qoidalari.
3. Avtoklavning pasporti bo‘yicha texnik holatining soz ekanligini aniqlash tadbirlari.
4. “Steril zona” uning jixozlari, vazifasi, unga qo‘yilgan talablar.
5. “Steril zona”ishtartibi.

Bilet №15

1. “Steril zona” xonasida ishlaydigan tibbiyot hamshirasining vazifasi va huquqi.
2. Markazlashtirilgan sterilizatsiya bulimida “steril zona” xonasining mavjud bo‘lishi, o‘ziga xos jihozlanishi.
3. “Steril zona” xonasi havosining zararsizlantirish tartib va qoidasi.
4. “Steril zona” xonasiga yuboriladigan havoning tozaligini ta‘minlash tadbiri.
5. “Steril zona” xonasinin havo bosimining boshqa xonalarga nisbatan yuqori bo‘lishi shartligi va buning ahamiyati.

Bilet №16

1. Monometrning anik ishlashini simobli termometr yordamida sinash qoidasi va uning bajarilish tartibi.
2. Avtoklavni turli ko‘rsatgichlari bo‘yicha sinash ishlari. Avtoklavning pasporti bo‘yicha yexnik holatining soz ekanligini aniqlash tadbirlari.
3. Sterilizatsiya bo‘limidagi mavjud bo‘lgan avtoklavlar, ularning pasporti, ulardagi ko‘rsatgich asboblari, ularning sozligi va ulardan foydalanish tartib qoidalari.

4. Avtoklavlar o'z qoidasiga binoan, maxsus mutaxasis tomonidan belgilangan xonaga o'rnatilgandan so'ng birinchi va boshlang'ich sinash tadbirlarining o'tkazilishi.
5. Avtoklavlar uchun ishlatiladigan suvlar.

Bilet №17

1. Tibbiy vositalarni biksga joylashtirishning sterilizatsiya sifatiga ijobiy va salbiy ta'siri.
2. Bikslardan foydalanishning umumiy tartib va qoidasi hamda ularni saqlash tartibi.
3. Kasalxona ichi infeksiyasi va uning oldini olish.
4. Aseptika to'g'risidatushuncha, uning turlariva ahamiyatihakidama'lumotlar.
5. Markazlashtirilgan sterilizatsiya bo'limining xonalarida olib boriladigan aseptik ishlar, ularning o'ziga xos xususiyatlari.

Bilet №18

1. Tibbiy vositalarning dezinfeksiyalash tadbirlari, kasalxona ichi infeksiyasining oldini olish, hamda tibbiy xodimlar va bemorlarning turli kasalliklarni yuktirmaslikka qaratilgan tadbirlar.
2. Dezinfeksiya ishining o'ziga xos hajmli, maxsus idishda, qo'l yordamida yoki mexanizatsiyalashtirilgan holda olib borilishi.
3. Dezinfeksiya ishining fizikaviy, ximiyaviy usul bilan bajarilish tadbirlari
4. Avtoklavning suvini isitib, bug' hosil qilish uchun foydalaniladigan yokilg'i manbalari hakida ma'lumot.
5. Avtoklavlarni qabul qilish, o'rnatish va turli ko'rsatkichlari bo'yicha sinash, texnik holati

Bilet №19

1. Rezinali tibbiy vositalarni suvda qaynatib, avtoklavda va kimyoviy usullar bilan zararsizlantirishning tartib va qoidasi.
2. Bog'lov vositalari, choyshablar, kiyim-kechaklar, qo'lqoplar, niqoblarning avtoklav yordamida o'ziga xos sharoitda zararsizlantirish tartibi.
3. Tikish vositalari, ketgut, qo'lqoplar va boshqa rezinali vositalarning o'ziga xos sterilizatsiyasi.
4. Jarroxlik amaliyotida qo'llaniladigan tikish vositalari, ular hakida ma'lumotlar, ularning turlari, o'lchamlari.
5. Ketgut, uni olish manbai, tayyorlash va sterilizatsiyasi usulining o'ziga xos tomonlari.

Bilet №20

1. Sterilizatsiyaning sifatini biologik usul bilan tekshirish, unda qo‘llaniladigan testlar.
2. Sterilizatsiya bo‘limida zararsizlantirishning sifatli bajarish va unda qo‘llaniladigan sinash reaktivlari.
3. Tibbiyasboblar, bog‘lovvositalari, choyshablar, kiyimkechaklarning o‘zigaxossterilizatsiyasi.
4. Metalldan yasalgan tibbiy asboblarni fizikaviy, kimyoviy, biologik va aralash usullar buyicha zararsizlantirish tadbirlari.
5. Shishadan yasalgan tibbiy asboblarni fizikaviy, kimyoviy va biologik usullar bilan sterillash tartibi.

6. YaKUNIY ATTESTATSIYA

6.1. Yakuniy attestatsiyaga kuyiladigan talablar

Yakuniy attestatsiya O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli buyrug‘i 3-ilovasidagi «Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish ta‘lim muassasalarida tinglovchilarning kasbiy bilim va ko‘nikmalarini baholash tug‘risidagi «Nizom» ga asosan o‘tkaziladi.

Umumiy malaka oshirish kurslarida **Yakuniy attestatsiya** ga Oraliq nazoratdan o‘tgan tinglovchilar kiritiladi. Nazoratning ushbu turi quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

-Test sinovi;

-Amaliy ko‘nikmani baxolash bosqichlarida amalga oshiriladi

-Yakuniy suhbat (Imtixon)

Test sinovi – malaka oshirish o‘quv dasturiga muvofiq ishlab chiqilgan test banki asosida o‘tkaziladi. Test sinovi natijalari quyidagicha baxolanadi: to‘plangan to‘g‘ri javoblar xajmi umumiy test topshirig‘ining 60 % va undan ortiqni tashkil etganda “O‘tdi”, 59% va undan kam natijaga erishilganda — “O‘tmadi” deb baxolanadi. Tinglovchining tayanch bilimlarini aniqlash va yakuniy test sinovini o‘tkazish uchun mazkur malaka oshirish kursi dasturi doirasida tuzilgan bir xil test topshiriqlari bankidan foydalaniladi. Tinglovchiga test topshiriqlari bankidan 50 tadan kam bo‘lmagan xajmda test topshiriqlari beriladi. Har bir to‘g‘ri javob 2 balldan baholanadi.

Yakuniy attestatsiyaning amaliy ko‘nikmani baxolash bosqichiga test sinovidan o‘tgan tinglovchilar qo‘yiladi. Amaliy ko‘nikmani baxolashda o‘rta tibbiyot va farmasevtika kadrlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirishga qo‘yilgan amaldagi Davlat talablari va malaka talablari doirasida tinglovchi tomonidan amalga oshirilishi lozim ko‘nikmalar sinovdan o‘tkaziladi. Baxolash natijalari “O‘tdi” va “O‘tmadi” deb belgilanadi.

Yakuniy suxbat shaklida tinglovchilarga xar biri 5 ta savoldan iborat 2 ta vaziyatli masalali bilet beriladi. Vaziyatli masalalarni yechish natijasi mazkur vaziyatli masalada belgilangan savollarga berilgan to'g'ri javoblar soni asosida shakllantiriladi . Har bir savolga berilgan to'g'ri javoblar 10 balldan baholanadi.Nazoratning ushbu to'g'ri berilgan umumiy to'g'ri javoblar soni 7 ta (70%) va undan ortiq bo'lganda –“ o'tdi”, 6 ta va undan kam bo'lgan xollarda –“o'tmadi “ sifatida baxolanadi.

Tinglovchining bilim va ko'nikmalari quyidagi mezonlar bo'yicha baxolanadi:

O'zlashtirish	Baho	Tinglovchining bilim darajasi
87-100	5	Tinglovchi o'quv dasturining barcha bo'limlari bo'yicha tizimli, chuqur va to'liq bilimga ega; Savollarga mantiqiy to'liq va izchil javob beradi; Javoblarida nazariyani amaliyot bilan chambarchas bog'laydi; Amaliy masalalarni xal etishda olgan bilimlarini fikrini xatosiz, to'g'ri asoslaydi; Amaliy ko'nikmalarni algoritm bo'yicha izchil va to'g'ri bajaradi; Amaliy topshiriqlarni bajarishda kasbiy bilimni mukammal ko'rsata oladi; Vaziyatli masalalarni to'g'ri yechadi, javoblarni asoslaydi; Noananaviy xolatlarda muammoni mustaqil va ijodiy yechadi.
76-86	4	Tinglovchi dastur doirasida to'liq bilimlarga ega, javobini xatosiz bayon etadi, savollarga mantiqiy to'g'ri javob beradi; Amaliy masalalarni xal yetishda olgan bilimlarini, xatosini o'z vatida to'g'rilaydi; Amaliy ko'nikmalarni algoritm bo'yicha izchil va to'g'ri bajaradi; Amaliy topshiriqlarni bajarishda yetarli kasbiy bilimga egaligini ko'rsata oladi; Vaziyatli masalalarni to'g'ri yechadi, javoblarni asoslaydi.
60-75	3	Tinglovchi dastur doirasida bilimga ega, savollarga to'g'ri javob beradi, lekin ayrim kamchiliklarga yo'l qo'yadi; olgan bilimlarini amaliyotda qo'llay oladi; Amaliy ko'nikmalarni algoritm bo'yicha izchil va to'g'ri bajaradi; Vaziyatli masalalarni to'g'ri yechadi, biroq yoasoslashda qiynaladi.

60 dan kam	2	<p>Tinglovchi dastur doirasidagi materialning asosiy qismini bilmaydi, savollar javob berishda qo'pol xatolarga yo'l qo'yadi;</p> <p>Javobini mantiqiy bayon etmaydi;</p> <p>olgan bilimlarini amaliyotda qo'llay olmaydi;</p> <p>Amaliy ko'nikmalarni bajarishda xatoliklarga yo'l qo'yadi;</p> <p>Vaziyatli masalalarni yechishda qo'pol xatoliklarga yo'l qo'yadi.</p>
------------	---	---

6.2 Nazorat savollari.

1. Plazmali sterilizatsiya usulining ishlash prinsipi nimadan iborat va unda qaysi modda qo'llaniladi?
2. Vodород peroksid (H_2O_2) bug'lari yordamida sterilizatsiya qilishning an'anaviy usullardan asosiy afzalligi nimada?
3. Plazmali sterilizatorida erkin radikallar va ultrabinafsha (UB) nurlanishning mikroorganizmlarga ta'sir mexanizmini tushuntiring.
4. Nima uchun plazmali sterilizatsiya usuli termolabil (issiqlikka chidamsiz) tibbiy buyumlar uchun eng xavfsiz usul hisoblanadi?
5. Plazmali sterilizatsiya sikli odatda qancha vaqt davom etadi va jarayon yakunida qanday yakuniy mahsulotlar (moddalar) ajralib chiqadi?
6. Etilen oksidi (EO) gazli sterilizatsiyasining kimyoviy ta'sir mexanizmi (alkillanish jarayoni) qanday kechadi?
7. Etilen oksidi bilan sterilizatsiya qilingan buyumlarni degazatsiya (aeratsiya) qilish jarayoni nima uchun majburiy va u qanday amalga oshiriladi?
8. Gazli sterilizatsiyada namlik darajasi (nisbiy namlik) va haroratning roli qanday?
9. Qaysi turdagi materiallarni plazmali va EO sterilizatorlarida sterilizatsiya qilish mutlaqo taqiqlanadi (masalan, sellyuloza, qog'oz)?
10. Etilen oksidi gazining odam salomatligi va atrof-muhitga salbiy ta'siri (toksikligi, kanserogenligi) qanday?
11. Formaldegid bug'lari yordamida past haroratli sterilizatsiya (LTSF) usulining qo'llanilish sohalari qaysilar?
12. Plazmali sterilizatsiyada ishlatiladigan biologik indikatorlar tarkibida qaysi mikroorganizm sporalari bo'ladi?
13. Nima sababdan tibbiy endoskoplar va optik jihozlarni sterilizatsiya qilishda zamonaviy plazma usuli afzal ko'riladi?
14. Sterilizatsiya kamerasida vodorod peroksid konsentratsiyasi qanday nazorat qilinadi?
15. Gazli sterilizatsiya usulining tibbiy buyumlar o'ramlariga (qadoqlariga) qo'yadigan maxsus talablari nimalardan iborat?

16. Radiatsiyaviy sterilizatsiyada qaysi turdagi nurlanishlar (Gamma-nurlar, Elektron oqimlari - E-beam) qo'llaniladi?
17. Gamma-nurlanish manbai sifatida ko'pincha qaysi radioaktiv izotoplar (masalan, Kobalt-60) ishlatiladi?
18. Radiatsiyaviy sterilizatsiyaning mikroorganizmlar DNK tuzilishiga ko'rsatadigan to'g'ridan-to'g'ri va bilvosita (suv radiolizi orqali) ta'sirini tushuntiring.
19. Sanoat miqyosida bir marta ishlatiladigan shprislar, sistemalar va kateterlarni sterilizatsiya qilishda radiatsiya usulining afzalliklari nimada?
20. "E-beam" (elektron nurlanish) sterilizatsiyasining Gamma-nurlanish usulidan tezlik va xavfsizlik jihatidan farqi nimada?
21. Radiatsiyaviy sterilizatsiya jarayonida yutilgan doza (Absorbed dose) qaysi birlikda o'lchanadi va standart xalqaro doza miqdori qancha (kGy)?
22. Nurlanish usuli sterilizatsiya qilinayotgan polimer materiallarning (plastmassa, kauchuk) fizik-kimyoviy xossalriga qanday ta'sir ko'rsatishi mumkin?
23. Radiatsiyaviy sterilizatsiyaning samaradorligini va o'tuvchanlik qobiliyatini belgilovchi asosiy omillar qaysilar?
24. Nurlanish usuli qo'llanilganda mahsulot qadoqlangan (karobka yoki paletlarda) holatda sterilizatsiya qilinishi mumkinmi?
25. Radiatsiyaviy sterilizatsiya liniyalarida mehnat xavfsizligi va radiatsiyadan himoyalash choralarini qanday tashkil etiladi?
26. Sterillovchi filtrlash (Asseptik filtrlash) usuli qanday suyuqliklar va dori shakllari uchun qo'llaniladi?
27. Sterillovchi membranali filtrlarning standart teshik (pora) o'lchami necha mikrometr (mkm) bo'lishi shart va nima uchun?
28. Membranali filtrlash jarayonida mikroorganizmlar qaysi mexanizmlar (elak effekti, adsorbsiya) orqali ushlab qolinadi?
29. Termolabil ko'z tomchilari va inyeksion eritmalarini filtrlash orqali sterilizatsiya qilishning bosqichlari qanday?
30. Filtrning butunligini tekshirish uchun qo'llaniladigan "Pufakcha nuqtasi testi" (Bubble point test) dori ishlab chiqarishda nima uchun muhim?
31. Havo va gazlarni sterillovchi HEPA va ULPA filtrlarning ishlash prinsipi hamda toza xonalardagi (Cleanrooms) roli nimadan iborat?
32. Filtrlash usulining eng katta kamchiligi nima (bakterial endotoksinlar va viruslar filtdan o'tadimi)?
33. Membranali filtrlarni tayyorlashda qaysi zamonaviy polimer materiallar (Neylon, PES, PVDF, Sellyuloza atsetati) ishlatiladi?
34. "Tangensial oqimli filtrlash" (Cross-flow filtration) usulining oddiy to'g'ri oqimli filtrlashdan farqi va afzalligi nimada?
35. Filtratsiya jarayonida dori moddasining filtr yuzasiga adsorbsiyalanib (yopishib) qolish xavfini qanday kamaytirish mumkin?

36. ISO 11138 standarti bo'yicha sterilizatsiya validatsiyasida biologik indikatorlarning (BI) o'rni nimadan iborat?
37. Kimyoviy indikatorlarning 1-klassidan 6-klassigacha bo'lgan turlari (masalan, emulyatsion indikatorlar) bir-biridan qanday farq qiladi?
38. "Bowie-Dick" testi nima va u zamonaviy vakuumli avtoklavlarda qaysi maqsad uchun qo'llaniladi?
39. Sterilizatsiya jarayonining "SAL" (Sterility Assurance Level - Sterillik kafolati darajasi) ko'rsatkichi nima va tibbiy buyumlar uchun u qaysi qiymatga teng bo'lishi kerak (10^{-6})?
40. D-qiymati (D-value) va Z-qiymati (Z-value) tushunchalari mikroorganizmlarning sterilizatsiyaga chidamliligini qanday ifodalaydi?
41. Zamonaviy dorixona va shifoxonalarda qo'llaniladigan "Tezkor biologik indikatorlar" (Rapid Readout BIs) natijani necha soatda ko'rsatadi va u qaysi ferment faolligiga asoslangan?
42. Farmatsevtika zavodlarida sterilizatsiya uskunalarini validatsiya qilishda IQ (Installation Qualification), OQ (Operational Qualification) va PQ (Performance Qualification) bosqichlarining ma'nosi nima?
43. Parametrik dori berish (Parametric Release) tizimi nima va u sterillikni laboratoriyada tekshirmasdan turib mahsulotni chiqarishga qanday imkon beradi?
44. Shisha idishlar va ampulalardagi pirogen moddalarni (endotoksinlarni) yo'qotish uchun qo'llaniladigan "Depirogenizatsiya" jarayonining zamonaviy parametrlari qanday?
45. Kimyoviy va biologik indikatorlarni dorixona sharoitida to'g'ri saqlash va utilizatsiya qilish qoidalari qanday?
46. "Overkill" (Kafolatli yo'q qilish) yondashuvi sterilizatsiya siklini ishlab chiqishda qanday qo'llaniladi?
47. Avtomatlashtirilgan sterilizatsiya tizimlarida jarayon ma'lumotlarini (harorat, bosim, vaqt grafiklarini) raqamli qayd etish (Data Integrity) nima uchun muhim?
48. Flakon qopqoqlari va rezina tiqinlarni sterilizatsiya qilishda qaysi zamonaviy kombinatsiyalangan usullar qo'llaniladi?
49. Noto'g'ri qadoqlash (sterilizatsiya paketlarini noto'g'ri tanlash) sterilizatsiya sifatiga qanday salbiy ta'sir ko'rsatadi?
50. Sterillangan materiallarning dorixonada sterilligini saqlash muddatini (Shelf-life) belgilovchi zamonaviy xalqaro qoidalar qanday?

6.3 Test

I – VARIANT

1. Bog'lov xonasining

harorati necha gradus bo'lishi kerak?

- A. *18;
- B. 25;
- C. 22;
- D. 20.

2. Operatsiya xonasiga qo'yiladigan talablar?

- A. *devorlari va shifti moyli kraska bilan bo'yalgan, poliga keramik plita yotqizilgan, xona harorati 22-24`, konditsioner bilan ta'minlangan;
- B. Devorlari va shifti oqlangan, poli taxtadan, xona harorati 18-20`;
- C. Devorlari va shifti odam bo'yi yetguncha moylangan, poliga linoleum to'shalgan, xona harorati 16-18`;
- D. Devorlari oynadan bo'lishi kerak, poliga parket yotqizilgan, xona harorati 24

3. Aseptika nima?

- A. *jarohatga mikroblar tushishining oldini olishga qaratilgan chora tadbirlar;
- B. zararli mikroblarni yo'qotish;
- C. viruslarni yo'qotish;
- D. organizimdagi mikroblarni yo'qotish.

4. Antiseptika nima?

- A. *Jarohatdagi mikroblarni yo'qotish va kamaytirishga qaratilgan chora tadbirlar;
- B. Jarohatga mikroblar tushishining oldini olishga qaratilgan chora tadbirlar;
- C. Asboblarni sterillash;
- D. Operatsiya xonasini tozalash.

5. Xirurgik infeksiya deganda nimani tushunasiz?

- A. *Yiring hosil qiluvchi mikroblar tushishidan vujudga keladigan, xirurgik davolashni talab qiladigan odam organizmidagi yiringli yallig'lanish holatlari;
- B. Ichki va tashqi muhit faktorlari ta'sirida odam organizmida yuz beradigan patologik holat;
- C. Ekzogen infeksiya ta'sirida yuzaga keladigan maxsus davolashni talab qiladigan yallig'lanish;
- D. endogen infeksiya ta'sirida yuzaga keladigan maxsus davolashni talab qiladigan yallig'lanish

6. Xirurgik infeksiyaning rivojlanishi qanday omillarga bog'liq?

- A. *Organizmga tushgan mikroblarning dozasi va virulentligi hamda organizmning himoya kuchlariga;
- B. Odam organizmining immunitetiga;
- C. Mikroblarning dozasi va virulentligiga;
- D. Tashqi muhit faktorlariga.

7. Jarohatga infeksiya qanday ekzogen yo'llar orqali tushadi?

- A. *Kontaktli, havo-tomchi, implantatsion

- B. Transmissiv, kontaktli, qon orqali
- C. Jinsiy, maishiy, ishlab chiqarish
- D. Kontaktli, jinsiy, alimantar

8. Quyidagi infeksiyalardan qaysi biri eng ko'p uchraydi?

- A. *Kontakt yo'l
- B. Havо-tomchi yo'l
- C. Jinsiy yo'l
- D. Alimantar yo'l

9. Antiseptika necha xil usulda olib boriladi?

- A. *4 xil;
- B. 3 xil;
- C. 2 xil;
- D. 6 xil.

10. Mexanik antiseptika bu...?

- A. *nekrozga uchragan to'qimalarni kesib olib tashlash, yot jismlarni olib tashlash;
- B. vodorod peroksid bilan jarohatni yuvish;
- C. kvarlash;
- D. etil spirti bilan ishlov berish.

11. Fizik antiseptika usullarini toping?

- A. *Drenajlash, quritish, lazer;
- B. antiseptiklarni qollash;
- C. Mexanik ishlov berish;
- D. Jarohatdan yot jismlarni olib tashlash

12. Maxsus zardoblar, vaksina va antibiotiklar yordamida bemorlarning himoya kuchlarini oshirish antiseptikaning qaysi usuliga kiradi?

- A. *biologik;
- B. Kimyoviy;
- C. Mexanik;
- D. Fizikaviy.

13. Jarohat atrofidagi o'lgan to'qimalarni kesib olib tashlash usuli antiseptikaning qaysi turiga kiradi?

- A. *mexanik;
- B. Biologik;
- C. Kimyoviy;
- D. Fizikaviy.

14. Sterilizator bilan ishlaganda qanday texnik havfsizlikka rioya qilish kerak?

- A. *18 yoshdan katta bo'lishi ,maxsus kurslarni tamomlashi, rezina oyoq kiyim kiyish, toza kiyim kiyishi shart;
- B. 25 yoshdan katta bo'lishi , maxsus kurslarni tamomlashi, toza qo'lqop kiyishi, toza oyoq kiyim kiyish;
- C. 18 yoshdan katta bo'lishi, maxsus kurslarni tamomlagan bo'lishi shart emas;
- D. 18 yoshdan katta bo'lishi, maxsus kurslarni tamomlagan, maxsus oyoq kiyim kiyish.

15. Jarrohlik asboblarni avtoklavda 2 atm bosimida qancha vaqt sterillanadi?

- A. *20 daqiqa;
- B. 45 daqiqa;
- C. 2 soat;
- D. 1,5 soat.

16. C-4 preparatining asosiy komponentinin ko'rsating.

- A. *Vodorod peroksidi+chumoli kislota;
- B. Vodorod peroksidi+etil spirit;
- C. Vodorod peroksidi+metil spirit;
- D. Vodorod peroksidi+novshadil spirit.

17. Tirik organizmdagi proteolitik fermentlarga kiradi:

- A. *Tripsin, ximotripsin;
- B. Terrilitin, streptokinaza;
- C. Papaverin, bromelayin;
- D. Ximotripsin, papyin.

18. Qo'llarni operatsiyadan oldin zararsizlantirish sifatini aniqlahs uchun qanday sinama o'tkaziladi?

- A. *Bakteriologik sinama;
- V. Fenolftaleyin sinamasi;
- S. Termoinikatorlar;
- D. Amidopirin sinamasi.

19. Bikslarga bog'lov ashyolarini turiga qarab joylanganda qanday joylanadi?

- A. *Faqat bir turdagi material joylanadi;
- V. Ma'lum operatsiyaga kerakli material joylanadi;
- S. Ish kuni davomida kerakli bog'lov ashyolari joylanadi;
- D. Operatsiya hamshirasi uchun kerakli ashyolar joylanadi.

20. Ochiq biksning sterilligi qancha vaqt saqlanadi?

- A. * 6 soat;
- V. 12 soat;
- S. 10 soat;

D. 24 soat.

21. Operatsiya blokida yakunlovchi tozalash ... olib boriladi.

- A. *Haftada 1 marta;
- V. Oyda;
- S. 10 kunda;
- D. 2 haftada.

22. Inyeksiya vaqtida aseptikaga rioya qilmaslik nimaga olib keladi?

- A. *Absessga;
- V. Lipodistrofiyaga;
- S. Allergik reaksiyaga;
- D. Havo emboliyasiga.

23. Spasokukoskiy-Kochergin bo'yicha qo'llarni zararsizlantirish uchun nashatir spirtini necha foizligi ishlatiladi.

- A. * 0,5%;
- V. 1%;
- S. 1,5%;
- D. 2%.

24. Mexanik antiseptika usullarini toping?

- A. *Jarohatga birlamchi xirurgik tozalash
- B. Jarohatga fizikaviy usullar yordamida ta'sir ko'rsatish
- C. Jarohatdagi mikroblar florasini kimyoviy moddalar yordamida yo'q qilish
- D. Organizm himoya kuchlarini kuchaytirish

25. Infeksiya nima?

- A. *mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro patologik jarayon;
- B. tashqaridan tushgan mikroblarning jarohatda ko'payishi;
- C. mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro fiziologik jarayon;
- D. operatsiyadan keyingi davrda jarohatga to'liq aseptik bog'lov bo'lmagani uchun tushgan mikroblar.

26. Biksga material joylashuv usullari nechta va ular qaysilar?

- A. *4 ta : maqsadga ko'ra, universal, alohida, xillab;
- B. 2 ta : universal, xillab;
- C. 3 ta : universal, xillab, maqsadga ko'ra;
- D. 3 ta : universal, alohida, xillab.

27. Biologik antiseptikaga kirmaydi:

- A. *vodorod peroksid bilan jarohatni yuvish;
- B. anatoksin yuborish;
- C. zardoblarni yuborish;

D. vaksina yuborish.

28. Vodorod peroksid eritmasi bilan jarohatni yuvish antiseptikani qaysi turiga mansub?

- A. *kimyoviy;
- B. Mexanik;
- C. Fizikaviy;
- D. Biologik.

29. Oksidlovchi kimyoviy antiseptiklarga qaysi moddalar kiradi?

- A. **vodorod peroksidi, kaliy permanganate;*
- B. Sulema , xloramin;
- C. yod, brilliant ko'ki;
- D. formaldegid, furadonin.

30. Jarohatga lazer nurlarini ta'sir ettirish antiseptikani qaysi turiga mansub?

- A. *fizikaviy;
- B. Kimyoviy;
- C. Mexanik;
- D. Biologik.

31. Infeksiya tushgan jarohatdan ajralayotgan suyuqlikning chiqib ketishi uchun jarohatga drenaj qo'yish antiseptikaning qaysi turiga xos?

- A. *fizikaviy;
- B. Mexanik;
- C. Kimyoviy;
- D. Biologik.

32. Shimish xususiyatini oshirish uchun drenaj (tamponni) nima bilan ho'llash lozim?

- A. *osh tuzining 10%li gipertonik eritmasi bilan;
- B. furatsillin eritmasi bilan;
- C. vodorod peroksidning 3%li eritmasi bilan;
- D. 96%li etil spirt bilan.

33. Quyidagi moddalarni qaysi biri biologik antiseptikaga mansub?

- A. *antibiotiklar, enzimlar, zardoblar;
- B. 96%li etil spirit, sulfanilamidlar;
- C. og'ir metall tuzlari;
- D. fenollar aldegidlar enzimlar.

34. Avtoklavda 1 atmosfera bosimi ostida necha daqiqa sterillashni davom ettiriladi?

- A. *60;
- B. 45;

- C.30;
- D.90.

35. Operatsion oqliklar qanday usulda sterillanadi?

- A. *avtoklavlarda;
- B. issiqlik shkaflarida;
- C. qaynatib;
- D. sovuq usulda.

36. Aseptika tadbirini ko'rsating?

- A. *asboblarni sterillash;
- B. jarohatni antiseptik moddalar bilan yuvish;
- C. jarohatdan yot jismlarni olib tashlash;
- D. jarohatni drenejlash.

37. Rezina asboblari va boshqa rezina buyumlarni dezinfeksiya qilish uchun qaysi antiseptik qo'llaniladi?

- A. *rivanol;
- B. Protorgol;
- C. Furatsillin;
- D. Sulema

38. Antiseptika tadbirini ko'rsating?

- A. *jarohatni antiseptik moddalar bilan yuvish;
- B. asboblarni sterillash;
- C. bog'lov materiallarini sterillash;
- D. operatsiya maydonini yuqumsizlantirish.

39. Bog'lov materiallari qanday xususiyatga ega bo'lishi kerak?

- A. *yaxshi shimuvchi;
- B. uzoq quriydigan;
- C. elastik bolmagan;
- D. qiyin sterillanadigan

40. Ketgut qaysi usulda ko'proq sterilizatsiya qilinadi?

- A. *Sitkovskiy usulida;
- B. Koxer usulida;
- C. Qaynatish usulida;
- D. Gubarev usuli bilan.

41. Avtoklavda bog'lov materiallari va asboblari qancha bosim va vaqtda sterillanadi?

- A. *1atmosfera bosimda 1 soat, 1,5 atmosfera bosimida 45 daqiqa, 2 atmosfera bosimida 30 daqiqa;
- B. 1 atmosfera bosimida 2 soat;
- C. 0,5 atmosfera bosimida 1 soat;

D.3 atmosfera bosimida 2 soat.

42. Anorganik birikmalarga nimalar kiradi?

- A. *Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari;
- B. Spirtlar, aldegidlar, fenollar;
- C. Nitrofuranlar, bo'yovchilar, organik kislotalar;
- D. Karbollar, salitsilatlar, ammiaklar.

43. Organik birikmalarga nimalar kiradi?

- A. * Spirtlar, aldegidlar, fenollar;
- B. Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari;
- C. Vodород peroksidi, kaliy permanganat;
- D. Lyugol eritmasi, yodoform, yodopiron.

44. Galoidlarga kiradigan eritmalarni toping?

- A. *Yodoform, yodopiron, yodonat;
- B. Sulema, kumush nitrat, ammiak eritmasi;
- C. Lyugol eritmasi, etil spirti, lizol eritmasi;
- D. Salitsilat, benzoat kislota, borat kislota.

45. Quyidagilardan organik kislotalarni toping?

- A. *Salitsilat, benzoat kislota;
- B. Borat kislota, sulema;
- C. Furatsillil, furadonin;
- D. Formaldegid, lizoform.

46. Nitrofuranlarga kiradigan preparatlarni toping?

- A. *Furazolidon, furadonin, furatsillin;
- B. Metilen ko'ki, brilliant yashili;
- C. Yodopiron, yodonat, yodoform;
- D. Ammiak eritmasi, benzoat kislota.

47. Biologik antiseptika bu?

- A. *Organizm himoya kuchlarini kuchaytirish yo'li bilan jarohatda mikroorganizmlar ko'payishini to'xtatish;
- B. Jarohatdagi mikroblarni kimyoviy moddalar yordamida yo'q qilish;
- C. Yiringlagan jarohatni turundalar va drenajlar yordamida tozalash;
- D. Jarohatni birlamchi xirurgik tozalash

48. Biologik antiseptiklar jumlasiga nimalar kiradi?

- A. *Antibiotiklar, fermentlar, zardoblar;
- B. Vitaminlar, narkotik analgetiklar, quvvatlovchilar;
- C. Xlor preparatlari, antibiotiklar, vitaminlar;
- D. zardoblar, vaksinalar, og'riq qoldiruvchilar.

49. Penitsillin guruhiga qaysi preparatlar kiradi?

- A. *Metitsillin, Ampioks, Karbenitsillin;
- B. Sefaloridin, Sefaleksin, Sefazolin;
- C. Eritromitsin, Oleandomitsin, Seporin;
- D. Levomitsin, Tetrasiklin, Vitotsiklin.

50. Zamburug' kasalliklarga qarshi preparatlarni toping?

- A. *Nistatin, Levorin, Mikogeptin;
- B. Gentamitsin, Ristomitsin, Fuzidin;
- C. Kanamitsin, Rifamitsin, Ampitsillin;
- D. Benzilpenitsillin, oleandomitsin.

II – VARIANT

1. Enzimoterapiya nima?

- A. *Fermentlar bilan davolash;
- B. Antibiotiklar bilan davolash;
- C. Qon o'rnini bosuvchi suyuqlik quyish;
- D. Vaksina bilan davolash.

2. Jarohat atrofidagi o'lgan to'qimalarni kesib olib tashlash usuli antiseptikaning qaysi turiga kiradi?

- A. *mexanik;
- B. Biologik;
- C. Kimyoviy;
- D. Fizikaviy.

3. Sterillash deb nimaga aytiladi?

- A. *Mikroblar va ularning sporalarini yo'qotish usuli;
- B. Operatsiya jarohatiga tashqi muhitdan mikroblarni tushirmaslik;
- C. Jarohatga tushadigan mikroblarni oldini olish;
- D. Jarohatdagi mikroblarni kimyoviy dorilar yordamida yo'qotish.

4. Sterillashning necha xil usullari mavjud?

- A. *6 xil;
- B. 5 xil;
- C. 3 xil;
- D. 4 xil.

5. Qaysi usulda jarroh qo'llarini 0,5% li novshadil spirti solingan 2 ta idishda yuvadi?

- A. *Spasokukotskiy-Kochergin usuli;
- B. Alfeld usuli;
- C. Bruno usuli;

D. Zabrudovskiy usuli.

6. Operatsiya maydoniga ishlov berishda qaysi antiseptik qo'llanilmaydi?

- A. *formalin;
- B. yodning 3% li spirtli eritmasi;
- C. yodonat;
- D. xlorgeksidin.

7. Qaysi moddaning suyuqlanishi avtoklavda haroratni 110-120.0 bo'lganligini tasdiqlaydi?

- A. *oltingugurt poroshogi;
- B. Simob;
- C. Kumush;
- D. Xloramin.

8. Operatsiya maydoniga qaysi usulda ishlov beriladi?

- A. *Filonchikov-Grossix usulida;
- B. Bruno usulida;
- C. Spakokutskiy-Kochergin usulida;
- D. Alfeld usulida.

9. Qaysi preparat mahalliy qo'llanilganda anaerob infeksiyaga qarshi kuchli ta'sir qiladi?

- A. *3% li vodorod peroksidi;
- B. Streptotsid;
- C. Yod;
- D. Sulema.

10. Antibiotiklar mikroblarga nisbatan qanday ta'sir ko'rsatadi?

- A. *Bakteriostatik va bakteriotsid;
- B. Sporalarni erituvchi;
- C. Dezinfeksiyalovchi;
- D. Sezgirlikni yo'qotuvchi.

11. Antibiotiklarni qanday nojo'ya ta'siri bor?

- A. *Kandidoz rivojlanadi;
- B. Qon yaratilishi buziladi;
- C. Uyqu buziladi;
- D. Bosh aylanadi.

12. Aseptika-bu...

- A. Yara infeksiyasiga qarshi kurash;
- B. * .Infeksiyani yaraga tushishdagi profilaktikasi;
- C. Jihozlarni dezinfeksiya qilish;
- D. Jihozlarni sterilizatsiya qilish;

13. Antiseptika-bu...

- A. Yara infeksiyasiga qarshi kurash;
- B. Infeksiyani yaraga tushishdagi profilaktikasi;
- C. Jihozlarni dezinfeksiya qilish;
- D. Jihozlarni sterilizatsiya qilish;

14. Operatsiyadan oldin qo'llar 1 daqiqa davomida qanday yuviladi?

- A. Gibitan;
- B. *Pervomur (C-4) ;
- C. Nashatir spirti;
- D. Yodonat.

15. Aseptikaga asos solgan olim...

- A. Bergman;
- B. Lister;
- C. Dyakonov;
- D. *Paster

16. Antiseptikaga asos solgan olim...

- A. Pirogov;
- B. Paster;
- C. *Lister
- D. Landshteyner

17. Dezinfeksiya-bu...

- A. Jarohatga mikroob tushishni oldini oluvchi chora tadbirlar majmuasi;
- B. Mikroorganizmlarni yo'qotish hamda spora hosil qiluvchilarni;
- C. Patogen mikroblarni yo'qotish;
- D. *Tibbiyot asboblarini yuzalaridan mikroorganizmlarni yo'qotish.

18. Sterilizatsiya – bu..

- A. Jarohatga mikroob tushishini oldini oluvchi chora tadbirlar majmuasi;
- B. *Mikroorganizmlarni yo'qotish hamda spora hosil qiluvchilarni;
- C. Patogen mikroblarni yo'qotish;
- D. Tibbiyot asboblarini yuzalaridan mikroorganizmlarni yo'qotish.

19. Jihozlarni dezinfeksiya qilish maqsadida... qo'llanilmaydi.

- A. Avtoklavlash
- B. Qaynatish
- C. *Paroformalinli kameraga joylashtirish;
- D. Quruq-issiqlik shkafiga joylashtirish.

20. Jihozlarni fizik sterilizatsiyasiga... kiradi.

- A. *Avtoklavlash;
- B. 70% li etil spirtiga bo'ktirish;

- C. 6% li periks vodorodga bo'ktirish;
- D. Formalin bug'lari bilan ta'sir qilish;

21. Operatsiya oqliklari ...rejimda sterilizatsiya qilinadi.

- A. *180°-60 min.
- B. 120°-1,1 atm.-45 min.
- C. 160°-180 min.
- D. 132°-2,0 atm. -20 min

22. Rezina va plastmassalarni ...rejimida sterilizatsiya qilinadi.

- A. 180°-60 min.
- B. *120°-1,1 atm. -45 min
- C. 160°-180 min.
- D. 132°-2,0 atm.-20 min

23. 6% li vodorod peroksidi bilan jihozlarni xona xaroratida ximik sterilizatsiya qilish vaqti?

- A. *1 soat
- B. 3 soat
- C. 6 soat
- D. 40 min.

24. Quruq-issiqlik bilan jihozlarni sterilizatsiya qilishning asosiy rejimi

- A. 120°-40 min.
- B. 180°-3 soat
- C. 200°-40 min.
- D. 180°-1soat

25. Asboblarni sterilizatsiyadan oldingi ishlovi sifatining sinamasi:

- A. *Benzidin;
- B. Azopiram;
- C. Benzoy;
- D. Nikotinamid.

26. Endoxirurgiya uchun asboblarni qayerda sterillanadi?

- A. *Avtoklavda;
- B. Quruq issiqlik shkafida;
- C. Sovuq uslubda;
- D. Qaynatish bilan.

27. Lazerni jarrohlikda qo'llanishi qanday aseptikaga kiradi?

- A. Mexanik;
- B. *Fizik;
- C. Biologic;

D. Ximiyaviy.

28. Antiseptikaning biologik usulini ko'rsating:

- A. *Giperimmun plazma;
- B. Jarohatlarni birlamchi tozalash;
- C. Jarohatni drenajlash;
- D. Vodorod peroksidini qo'llash.

29. Narkoz-nafas apparati dezinfeksiya qiliuvchi eritma:

- A. 96%li etil spirtida 10 daqiqa;
- B. 10%li formaldegidda 10 daqiqa;
- C. 1%li xloraminda 60 daqiqa;
- D. 3%li vodorod peroksidida 60 daqiqa.

30. Aseptika qoidalariga rioya qilmaslik qanday asoratga olib keladi?

- A. Havo emboliyasiga;
- B. Allergik reaksiyaga;
- C. *Absessga;
- D. Lipodistrofiyaga.

31. Operatsion blokni tozalash bir kunda necha marta olib boriladi?

- A. 1 marta;
- B. 2 marta;
- C. Umuman tozalanmaydi;
- D. *Talabga ko'ra 2-3 martadan kam emas.

32. 10%li xlorli ohak eritmasini tayyorlash uchun kerakli ashyo:

- A. 9,9 l suvga 100 gr xlor ohagi;
- B. 5 l suvga 1 kg xlor ohagi;
- C. *10 l suvga 100 g xlor ohagi;
- D. 5 l suvga 100 gr xlor ohagi.

33. Qo'llar dezeritmada ishlov berilgandan keyin qanday bo'ladi?

- A. Steril;
- B. Dezinfeksiyalangan;
- C. Toza;
- D. Operatsiya uchun tozalangan.

34. Jarrohlik brigadasini qo'llarini tayyorlash uchun qanday eritma ishlatilmaydi?

- A. 0,5%li nashatir spirti;
- B. Pervomur eritmasi;
- C. *3%li xloramin eritmasi;
- D. 0,5%li xlorgeksidin eritmasi.

35. Jarohatga infeksiyani tushishining ekzogen yo'li:

- A. Kariyesli tishlar orqali;
- B. *Tashqi muhitdan;
- C. Yallig'langan murtak bezlari orqali;
- D. Yallig'langan buyraklar orqali.

36. Jarohatga infeksiya tushishining endogen yo'li:

- A. Havo-tomchi;
- B. Kontakt-maishiy;
- C. Havo-chang;
- D. Limfogen yo'l bilan.

37. Operasion blokda havoni ekish qanday muddatlarda amalga oshiriladi?

- A. 1 oyda 4 marta;
- B. 1 oyda 1 marta;
- C. 3 oyda 1 marta;
- D. 2 oyda 1 marta.

38. Paraformalinli kamerada endoskopik apparatlarni sterillash muddati:

- A. 6-12 soat;
- B. 2-6 soat;
- C. 24-48 soat;
- D. 12-20 soat.

39. Quruq issiqlik shkafida qanday tibbiy asboblari sterilizatsiyalanadi?

- A. Rezinadan;
- B. Tekstildan;
- C. Polimerlardan;
- D. Metallardan.

40. Sterilizatsiyadan oldin asboblari yuvuvchi eritmaga qancha vaqtga solinadi?

- A. 5 daqiqa;
- B. *15 daqiqa;
- C. 45 daqiqa;
- D. 60 daqiqa.

41. Qaynatish orqali dezinfeksiyani davomiyligi:

- A. 15 daqiqa;
- B. *15 daqiqa;
- C. 45 daqiqa;
- D. 60 daqiqa.

42. Asboblarni sterilizatsiyadan avvalgi sifat sinamasi nima deyiladi?

- A. *Azopiram sinamasi;
- B. Benzoy sinamasi;

- C. Diperamid sinamasi;
- D. Nikotinamid sinamasi.

43. Operatsiya maydoniga ishlov berishda qo'llaniladigan preparat;

- A. *Xlorgeksidin biglyukonat;
- B. Vodorid peroksidi;
- C. Furasillin;
- D. Nashatir spirit.

44. Vaqt va sifat bo'yicha samarali bo'lgan qo'llarga operatsiyadan oldin ishlov berish usuli

- A. *Pervomur bilan;
- B. Spasokukoskiy – Kochergin bo'yicha;
- C. Alfeld bo'yicha;
- D. Fyurbringer bo'yicha.

45. Natriy xloridning gipertonik eritmasi qachon qo'llaniladi?

- A. *Jarohat va bo'shliqlarni drenajlash uchun;
- B. Jarohatga birlamchi ishlov berish uchun;
- C. Asboblarni sterillash uchun;
- D. Parvarish buyumlarini dezinfeksiya qilish uchun.

46. Operatsiyaadan oldin qo'llarga ishlov berganda uning sifatini aniqlash uchun nimalardan foydalaniladi?

- A. *Bakteriologik sinama;
- B. Termoindikatorlar;
- C. Fenolftalein sinamasi;
- D. Amidopirin sinamasi.

47. Filtrsiz yopiq steril biksni saqlash muddati qancha?

- A. *3 kun;
- B. 1 sutka;
- C. 20 sutka;
- D. 6 soat.

48. Ochiq biksning sterillik muddati qancha?

- A. *6 soat;
- B. 10 soat;
- C. 12 soat;
- D. 24 soat.

49. Bir marta ishlatiladigan sistemani ishlatilgan zahoti...

- A. *Dez.eritmaga solish kerak;
- B. Osha zahoti tashlab yuborish kerak;
- C. Bosh hamshiraga topshirish kerak;
- D. Oqar suvda yuvish kerak.

50. Qon guruhini aniqlagandan so'ng, ishlatilgan asbob-anjomlar qanday eritmada dezinfeksiya qilinadi?

- A. *3%li xloraminda;
- B. 0,5%li xlor ohagida;
- C. 1%li xloraminda;
- D. 0,5%li SMS.

III – VARIANT

1. Anorganik birikmalarga nimalar kiradi?

- A. *Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari
- B. Spirtlar, aldegidlar, fenollar
- C. Nitrofuranlar, bo'yovchilar, organik kislotalar
- D. Karbollar, salitsilatlar, ammiaklar

2. Organik birikmalarga nimalar kiradi?

- A. Spirtlar, aldegidlar, fenollar
- B. Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari
- C. Vodorod peroksidi, kaliy permanganat
- D. Lyugol eritmasi, yodoform, yodopiron

3. Galoidlarga kiradigan eritmalarni toping?

- A. *Yodoform, yodopiron, yodonat
- B. Sulema, kumush nitrat, ammiak eritmasi
- C. Lyugol eritmasi, etil spirti, lizol eritmasi
- D. Salitsilat, benzoat kislota, borat kislota

4. Quyidagilardan organik kislotalarni toping?

- A. *Salitsilat, benzoat kislota
- B. Borat kislota, sulema
- C. Furatsil, furadonin
- D. Formaldegid, lizoform

5. Nitrofuranlarga kiradigan preparatlarni toping?

- A. *Furazolidon, furadonin, furatsil
- B. Metilen ko'ki, brilliant yashili
- C. Yodopiron, yodonat, yodoform
- D. Ammiak eritmasi, benzoat kislota

6. Biologik antiseptika...bu?

- A. *Organizm himoya kuchlarini kuchaytirish, jarohatda mikroorganizmlar ko'payishini to'xtatish
- B. Jarohatdagi mikroblar florasini har xil kimyoviy moddalar yordamida yo'q qilish

- C. Yiringlagan jarohatni turundalar va drenajlar yordamida tashqariga oqizish
- D. Jarohatni birlamchi xirurgik tozalash

7. Biologik antiseptiklar jumlasiga nimalar kiradi?

- A. *Antibiotiklar, fermentlar, immun zardoblar
- B. Vitaminlar, narkotik analgetiklar, immun quvvatlovchilar
- C. Xlor preparatlari, antibiotiklar, vitaminlar
- D. Immun zardoblar, vaksinalar, og'riq qoldiruvchilar

8. Hozirgi paytda antibiotik ta'siri bo'lgan necha xil antibiotiklar mavjud?

- A. *2000 dan ko'p
- B. 200 dan ko'p
- C. 2240 dan ko'p
- D. 2200 dan ko'p

9. Penitsillin guruhiga qaysi preparatlar kiradi?

- A. *Metitsillin, Ampioks, Karbenitsillin
- B. Sefaloridin, Sefalekssin, Sefazalin
- C. Eritromitsin, Oleandomitsin, Seporin
- D. Levomitsin, Tetrasiklin, Vitotsiklin

10. Zamburug' kasalliklarga qarshi preparatlarni toping?

- A. *Nistatin, Levorin, Mikogeptin
- B. Gentamitsin, Ristomitsin, Fuzidin
- C. Kanamitsin, Rifamitsin, Ampitsillin
- D. Benzilpenitsillin, oleandomitsin

11. Enzimoterapiya nima?

- A. *Fermentlar bilan davolash
- B. Antibiotiklar bilan davolash
- C. Qon o'rnini bosuvchi suyuqlik quyish
- D. Vaksina bilan davolash

12. Maxsus zardoblar vaksina va antibiotiklar bemorlarning himoya kuchlarini oshirish antiseptikaning qaysi usuliga kiradi?

- A. *biologik
- B. kimyoviy
- C. mexanik
- D. fizikaviy

13. Jarohat atrofidagi o'lgan to'qimalarni kesib olib tashlash usuli antiseptikaning qaysi turiga kiradi?

- A. *mexanik
- B. biologik
- C. kimyoviy

D. fizikaviy

14. Sterillash deb nimaga aytiladi?

- A. *Mikroblar va ularning sporalarini yo'qotish usuli
- B. Operatsiya jarohatiga tashqi muhitdan mikroblarni tushirmaslik
- C. Jarohatga tushadigan mikroblarni oldini olish
- D. Jarohatdagi mikroblarni kimyoviy dorilar yordamida yo'qotish

15. Sterillashning necha xil usullari mavjud?

- A. *6 xil
- B. 5 xil
- C. 3 xil
- D. 4 xil

16. Sterilizator bilan ishlaganda qanday texnik havfsizlikka rioya qilish kerak?

- A. *18 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan , rezina oyoq kiyim kiyish, toza kiyim kiyish.
- B. 25 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan toza qo'lqop kiygan toza oyoq kiyim kiyish.
- C. 18 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan bo'lishi shart bo'lmagan.
- D. 18 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan , oyoq kiyim kiyish.

17. Egzogen yo'li bilan infeksiya tushishi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

- A. *Kontakt yo'li, havo tomchilari yo'li , implantasion.
- B. Kontakt yo'li,tishning kariyesi,surunkali tonzilit.
- C. Tishning kariyesi, havo tomchilari yo'li bilan, eski chandiqsimon to'qimalar orqali.
- D. Surunkali tonzilit, implatatsion, kontakt yo'li.

18. Elektr statsionar qaynatgichning necha litr hajmli suv sig'adigan kamerasi bor?

- A. *30 litr.
- B. 50 litr.
- C. 20 litr.
- D. 10 litr.

19. Infeksiya nima?

- A. *Mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro potologik jarayon.
- B. Tashqaridan tushgan mikroblarning jarohatda ko'payishi.
- C. Mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro biologik jarayon.

D. Operatsiyadan keyingi davrda jarohatga to'liq aseptik bog'lov bo'lmagani uchun tushgan mikroblar.

20. Yiringliinfeksiya necha haroratda o'ladi?

- A. *114°C.
- B. 100°C.
- C. 130°C.
- D. 150°C.

21. "Antiseptika" tuchunchasiga ta'rif bering

- A. *Jarohatga tushgan mikroblarni sonini kamaytirish va ularni yo'qotish.
- B. Jarohatga tushgan mikroblarni oldini olish.
- C. Jarohatga tushgan mikroblarni yo'qotish.
- D. Jarohatga tushgan mikroblarning sonini kamaytirish.

22. "Antiseptika"ning nechta turlari farqlanadi?

- A. *4.
- B. 3.
- C. 5.
- D. 6.

23. Asosiy antiseptik vositalar necha guruhga bo'linadi va ular qaysilar?

- A. *4ta, antiseptik: kimyo-terapevtik, fizik, dezinfeksiyalovchi.
- B. 2ta, antiseptik: kimyo-terapevtik.
- C. 3 ta, antiseptik: kimyo-terapevtik, dezinfeksiyalovchi.
- D. 1 ta, aralash antiseptika.

24. Qanday eritma bilan qisqa vaqt ichida qilinadigan operatsiyada qo'lga ishlov beriladi?

- A. Permuvur eritmasi bilan.
- B. Serigel eritmasi bilan.
- C. 0.5 %li nashatir spirti bilan.
- D. 70 °C etil spirit bilan

25. Biksga material joylashuv usullari nechta va ular qaysilar?

- A. *3 ta : universal, xillab, maqsadga ko'ra.
- B. 2 ta : universal, xillab.
- C. 3 ta : universal, alohida, xillab.
- D. 4 ta : maqsadga ko'ra, universal, alohida, xillab.

26. Eng katta bog'lov materiallarining o'lchovi.

- A. *40 sm x 60sm.
- B. 15sm x 20sm.
- C. 40 sm x 50sm.
- D. 120sm x 40sm.

27. Sterillikni nazorat qilishning nechta usuli mavjud?

- A. *4 ta.
- B. 2 ta.
- C. 3 ta.
- D. 6 ta

28. Yiringli xirurgiyada asboblarni yuvishda qanday eritmadan foydalaniladi?

- A. Dezinfeksiyalovchi eritma.
- B. "A" eritma.
- C. "B" eritma.
- D. Xloramin eritmasi

29. Bikslar sterilizatsiyasidan keyin nima ish qilish kerak?

- A. *Biksni yon tomonidagi teshiklarini shtorka bilan yopish;
- B. Sterilligi tekshiriladi;
- C. Avtoklav kamerasidan biks olinadi;
- D. Biks markirovkalanadi.

30. Quruq sterilizatorlarda asboblar qanday haroratda sterilizatsiyalanadi?

- A. *180*
- B. 120*
- C. 200*;
- D. 220*.

31. Jarroh qo'llarini C-4 eritmasida qancha vaqt davomida obrabotka qiladi?

- A. *1 daqiqa;
- B. 2 daqiqa;
- C. 4 daqiqa;
- D. 5 daqiqa.

32. Jarohatga birlamchi ishlov berish nima?

- A. *Jarohatni barcha tomondan sog'lom to'qimagacha kesilishi va chok qo'yish;
- B. Jarohatni antiseptic vositalar bilan yuvish;
- C. Bog'lamlar qo'yish;
- D. Jarohatni tikish.

33. Jarohatga birlamchi xirurgik ishlov berishda antiseptikaning qaysi turi qo'llaniladi?

- A. *Mexanik;
- B. Ximiyaviy;
- C. Fizik;
- D. Biologik.

34. Jarohatga birlamchi xirurgik ishlov berishga qarshi ko'rsatmalar:

- A. *Yiringli jarohat;
- B. Jarohatlanganga ko'ppvaqt bo'lmaganda;
- C. Jarohatlangan zahoti;
- D. Jarohatdan qon ketganda.

35. Jarohatga birlamchi xirurgik ishlov berish qanday yakunlanadi?

- A. *Birlamchi chok va aseptik bog'lam qo'yish;
- B. Aseptik bog'lam qo'yish;
- C. Antiseptiklar bilan ishlov berish;
- D. Ochiq usulda davolash.

36. Keltirilganlardan qaysi biri sterillangandan keyin Lyugol eritmasiga solib qo'yiladi?

- A. *Ketgut;
- B. Ipak;
- C. Kapron;
- D. Lavsan.

37. Qoqshol tayoqchalari qayerlarda ko'p uchraydi?

- A. *Tuproqda va go'ngda
- B. Qonda
- C. Biologik suyuqliklarda
- D. Konservlangan mahsulotlarda

38. O'tkir spesifik xirurgik infeksiyaga kiradi:

- A. *Qoqshol;
- B. Sil;
- C. Zaxm;
- D. Aktinomikoz.

39. O'tkir yiringli infeksiya qo'zg'atuvchisi:

- A. *Stafilokokk;
- B. Kox tayoqchalari;
- C. Clostridium tetani;
- D. Zaxm qo'zg'atuvchisi.

40. Bog'lov xonasining harorati necha gradus bo'lishi kerak?

- A. *18;
- B. 25;
- C. 22;
- D. 20.

41. Avtoklavlar yrnatilgan xonaga nisbatan sanitar, k'yirilish va yuridik talablar kaysi bandda t'yfri k'rsatilgan?

A) Aloqida xona b'ylishi, elektr energiyasi, suv, kanalizatsiya, xonani shomolatgich tizimi, xona xavosini zararsizlantirish uchun UBNuri tarkatadigan lampa bilan taminlanganligi.

B) Xona pol va devorining kafellanganligi, shiftlari yo'qli b'yyoq bilan buyalganligi, ishchi xodimlar erkin xarakatlana olishi kerak.

V) Xonada stendlar b'ylishi poli va devori kafellangan b'ylishi elektr energiya bilan taminlangan b'ylishi .

*G) A va B javob t'g'ri.

42. Sterillash nima?

*A) Mikroorganizmlar va ularning sporalarini y'kkotish, y'ldirish va zararsizlantirish.

V) Mikroblarning sonini kamaytirish.

S) Xashorotlardan tozalash.

D) Kemiruvchilardan tozalash.

43. Sterillash turlarini kursating?

A) Fizikaviy.

V) Kimyoviy.

S) Mexanik, biologik.

*D) Xammasi t'g'ri.

44. Sterillashning fizikaviy usullariga kaysi kiradi?

*A) Kuydirish, quruq issiklik bilan, suv bu'fi bilan, qaynatish y'li bilan.

V) Etil spirti, yod va xloramin bilan.

S) Antibiotiklar bilan.

D) Dezinfeksiyalovchi eritmalar bilan.

45. Suv bu'fi yordamida sterillash necha daraja issiklikda amalga oshiriladi?

A) 120° S – 45 daqıqa.

V) 50° S – 20-45 daqıqa.

S) 65° S – 45-50 daqika.

D) 80° S – 70 daqika.

46.Uchlik eritma tarkibiga qanday moddalar kiradi?

A) Karbol kislota, formalin, natriy karbonat.

V) Karbol kislota, natriy karbonat, xloramin.

S) Karbol kislota, formalin, xloramin.

D) Tʻgʻri javob yʻq.

47. Operatsion jaroxtatni tikuvchi vositalarga nimalar kiradi?

A) Ipak, kapron, ketgut.

V) Lavsan, kapron, kofoz.

S) Ketgut, ipak, sellofan.

D) Ipak, kapron, metall iplar.

48.Rezinali kateterlar, drenajlar, zondlar avtoklavda qanday sterillanadi?

A) 1 atm. 121° S 45 daqika.

V) 1,5 atm. 126° S 30 daqika.

S) 2,5 atm. 128° S 40 daqika.

D) 3 atm. 130° S 45 daqika.

49.Sterilizatsiyalangan vositalar bikslarda ochilmasa necha kungacha sterilligi saqlanishi mumkin?

A) 3 kungacha.

V) 6 kungacha.

S) 7 kungacha.

D) 4-5 kungacha.

50.Mikroblar va ularning sporalarini yʻqotish nima deb ataladi?

A) Deratizatsiya.

V) Sterilizatsiya.

S) Dezinseksiya.

D) Dezinfeksiya.

IV – VARIANT

1. Aseptika nima?

A) Jarohatga mikroblar tushishining oldini olish.

B) Jarohatdagi mikroblarni kamaytirish.

C) Jarohatdagi mikroblarni yo'qotish.

D) Hammasi to'g'ri.

2. Qaysi biri sterilizatsiya turiga kiradi?

A) Qovurish.

B) Qaynatish.

C) Eritish.

D) Pishirish.

3. Kateterlar, drenajlar qanday sterillanadi?

A) Sochiqqa o'rab, 1 atm.da 4 soat.

B) 1 atm.da 2 soat.

C) Sochiqqa o'rab, 1 atm.da 1 soat.

D) Sochiqqa o'rab, 2 atm.da 1 soat.

4. Tibbiy asboblarning necha daqiqa qaynatib sterillanadi?

A) Suv qaynab chiqqach 45 daqiqa.

B) Suv qaynab chiqqach 1 soat.

C) Suv qaynab chiqqach 30 daqiqa.

D) 90 daqiqa davomida.

5. Sterilizatsiyaning turiga qaysi biri kirmaydi?

A) Kuydirish.

B) Avtoklavlash.

C) Qaynatish.

D) Qovurish.

6.Sterilizatsiya qilinadigan vositalarni biksga joylashtirishning nechta usuli bor?

A) 1 ta.

B) 2 ta.

C) 3 ta.

D) 4 ta.

7.Avtoklavning issiqlik manbai qaysi?

A) Neft mahsuloti.

B) Elektr toki.

C) Ko'mir.

D) Hammasi.

8.Avtoklav turiga qaysi biri kirmaydi?

A) BK-75.

B) AV-1.

C) T-28.

D) GK-100-2.

9.Ipak iplar ko'pincha qaysi usulda sterillanadi?

A) Sitkovskiy usulida.

B) Spasakukotskiy usulida.

C) Kochergin usulida.

D) Koxer usulida.

10.Avtoklavning portlash sababini ko'rsating?

- A) Bosinning me'yoridan oshib ketishi.
- B) Suv qozonida suvning qolmaganligi.
- C) Me'yordan ortiq elektr manbaidan foydalanilsa.
- D) Hammasi.

11. Avtoklavga qanday suv solinishi kerak?

- A) Qaynagan suv.
- B) Distillangan suv.
- C) Filtrlangan suv.
- D) Vodoprovod suvi.

12. Serilizatsiya bo'limida olib boriladigan jurnalni belgilang?

- A) Muolaja jurnali.
- B) Xonalarni kundalik tozalash jurnali.
- C) Bemorlarni qabul qilish jurnali.
- D) Dori-darmonlarni tarqatish jurnali.

13. Sterilizatsiya bo'lganligining sifatini tekshirish usuliga qaysi biri kirmaydi?

- A) Kimyoviy usul.
- B) Fizikaviy usul.
- C) Biologik usul.
- D) Mexanik usul.

14. Amidopirinli reaktiv tarkibida amidopirinining necha foizli eritmasi buladi?

- A) 5% li.
- B) 3% li.
- C) 10% li.
- D) 30% li.

15. Avtoklav turiga qaysi biri kirmaydi?

A) BK-75.

B) AV-1.

C)* T-28.

D) GK-100-2.

16. «Davolash profilaktika muassasalarida zararsizlantirish ishlarini o'tkazish» buyrug'i qaysi?

A) №0055, 2000y.

B)* №0044, 1995y.

C) №2107, 1998y.

D) №532, 1997y.

17. Avtoklavning portlash sababini ko'rsating?

A) Bosimning me'yoridan oshib ketishi.

B) Suv qozonida suvning qolmaganligi.

C) Me'yordan ortiq elektr manбайдan foydalanilsa.

D)* Hammasi.

18. Avtoklavga qanday suv solinishi kerak?

A) Qaynagan suv.

B)* Distillangan suv.

C) Filtrlangan suv.

D) Vodoprovod suvi.

19. Serilizatsiya bo'limida olib boriladigan jurnalni belgilang?

A) Muolaja jurnali.

B)* Xonalarni kundalik tozalash jurnali.

C) Bemorlarni qabul qilish jurnali.

D) Dori-darmonlarni tarqatish jurnali.

20. Sterilizatsiya bo'lganligining sifatini tekshirish usuliga qaysi biri kirmaydi?

- A) Kimyoviy usul.
- B)* Fizikaviy usul.
- C) Biologik usul.
- D) Mexanik usul.

21. Amidopirinli reaktiv tarkibida amidopirinning necha foizli eritmasi bo'ladi?

- A) 5% li.
- B) 3% li.
- C)* 10% li.
- D) 30% li

22. Fizikaviy zararsizlantirish usullari qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

- A) Kuydirish, cho'g'lantirish, suv bug'i ostida sterillash
- B) Quruq issiq bilan, qaynatish, suv bug'i yordamida bosim ostida avtoklavlash.
- C) Nurlar, ultratovush va yuqori chastotali elektr toki bilan sterillash.
- D) Hamma javob tug'ri.

23. Dezinfeksiya ishining kimyoviy usuliga qaysilar kiradi?

- A) Kimyoviy vositalar yordamida sterillash
- B) Qaynatib sterillash.
- C) Nur bilan sterillash.
- D) Avtoklavda sterillash.

24. Biologik antiseptiklar jumlasiga qaysi vositalar kiradi?

- A) Gormonlar, antibiotiklar, vitaminlar.
- B) Antibiotiklar, fermentlar, immun zardoblar.
- C) Immun zardoblar, vitaminlar.

D) Hamma javob to'g'ri.

25. Antiseptika nima?

A) Jarohatga tushgan mikrobnı yo'qotish.

B) Jarohatga tashqaridan mikroblarnı tushirmaslik.

C) Jarohatga tushgan yot jismlarnı yo'qotish.

D) Mikrob va uning sporalarini yo'qotish.

26. Maxsus zardoblar vaksina va antibiotiklar bemorlarning himoya kuchlarini oshirish, antiseptikaning qaysi usuliga kiradi?

A) Kimyoviy.

B) Biologik.

C) Mexanik.

D) Fizikaviy.

27. Qaynatib sterillashda qaysi buyumlar sterillanadi?

A) Operatsiya choyshablari bog'lov materiallari.

B) Rezina qo'lqop, shpritslar, rezina qo'lqoplar.

C) Metall asboblari, shisha va rezina buyumlar.

D) Kateter halatlar, kiyim-kechaklar.

28. Nur bilan sterillash uchun gamma nurlanish izotoplari dozasi qancha bo'lishi kerak?

A) 15000 Greyga teng.

B) 25000 Greyga teng.

C) 220 Voltga teng.

D) Hamma javob to'g'ri.

29. Sterilizatorga kuchsiz antiseptik bilan to'ldirib ultratovush to'lqinlari tasirida sterillash, sterilizatsiyaning qaysi turiga kiradi?

A) Nur bilan.

B) Ultrabinafsha nuri bilan.

C) Ultratovush bilan.

D) Yuqori chastotali elektr toki bilan.

30. Jarohat atrofidagi o'lgan to'qimalarni kesib olib tashlash usuli antiseptikaning qaysi turiga kiradi?

A) Mexanik.

B) Fizik.

C) Kimyoviy.

D) Biologik.

31. Biksga material joylashtirishning 3 xil usuli qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) Muvofiq, umumiy, aralash turlari.

B) Umumiy, Maxsus xonaga xos, universal.

C) Universal, muvofiq va materialning ma'lum turi.

D) A va B javob to'g'ri.

32. Buyumlar biksda yaxshi sterillanishi uchun qanday joylanadi?

A) Zich holatda.

B) G'ovak qilib.

C) Yarimgacha zich, yuzasi g'ovak qilib.

D) Yarimgacha g'ovak, yuzasi zich qilib.

33. Tibbiy vositalarning sterilizatsiya qilinganligining sifatini tekshirish qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) Biologik.

B) Fizikaviy.

C) Kimyoviy.

D) A, B, C javoblar to'g'ri.

34. Metall va shishadan buyumlarni qaynatib sterillash tartibi qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) Asboblarni cho'tka bilan yuvib, 2%li soda eritmasida, suv qaynab chiqqan vaqtdan boshlab 45 minut mobaynida qaynatib.

B) Asboblarni cho'tka bilan yuvib, suv qaynab chiqqan vaqtdan boshlab 20 minut mobaynida qaynatib.

C) Asboblarni tozalab so'ng, qaynab turgan suvga 5 minut davomida solib sterillanadi.

D) B va C javoblar to'g'ri.

35. Sterillangan ipak ipini qanday saqlanadi.

A) 96% li spirt to'ldirilgan, ishqab berkitiladigan bankalarga solib qo'yiladi.

B) :1000 nisbatdagi sulema eritmasida saqlanadi.

C) 70% li spirt to'ldirilgan germetik yopilgan bankalarga solib qo'yiladi.

D) Formalin suyuqligi to'ldirilgan, ishqab berkitiladigan bankalarga solib qo'yiladi.

36. Ketgut olinishi va sterillash usuli qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) Qo'y ichagining muskul qavatidan olinib 2% li sodali eritma solingan qaynagan suvga solib,45 minut qaynatiladi.

B) Qo'y ichagining muskuli va shilliq qavatidan olinib avtoklavda sterillanadi.

C) Qo'y ichagining muskul-seroz qavatidan tayyorlanib.Sitkovskiy usulida sterillanib, lyugolning suvli va spirtli eritmasida saqlanadi.

D) Qo'y ichagining shilliq va shilliq osti qavatidan olinib, kimyoviy preparatlar yordamida sterillanadi.

37. Avtoklavning turlari qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan.

A) Gorizontal.

B) Vertikal.

C) Vertikal va gorizontal.

D) Hamma javob to'g'ri.

38. Avtoklav tuzilishi va bosim bilan bug' harorati orasidagi bog'liqligi qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) Qo'sh devorli metall qozondan iborat, devorlari orasida suv qo'yiladi, monometr, ehtiyot klapani, suv va bug'ni chiqarish uchun jumragi bo'ladi 1 atm da-120 S ga ,1,5 atmda-127 S 2 atmda-154 S ga teng.

B) Qo'sh devorli metall qozondan iborat bo'lib, devor orasida suv bo'ladi. 1 atm da-140 S, 1,5 atmda-155 S, 1 atm da-200 S ga teng.

C) Metall devorlardan tuzilgan qozondan iborat bo'lib, monometr, ehtiyot klapanlari va buf chiqarish uchun jo'mragi bo'ladi 1 atm da-120 S ga, 1,5 atmda-127 S 2 atmda-134 S ga teng.

D) Hamma javob to'g'ri.

39. Anorganik birikmalarga nimalar kiradi?

E. *Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari

F. Spirtlar, aldegidlar, fenollar

G. Nitrofuranlar, bo'yovchilar, organik kislotalar

H. Karbollar, salitsilatlar, ammiaklar

40. Organik birikmalarga nimalar kiradi?

E. Spirtlar, aldegidlar, fenollar

F. Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari

G. Vodород peroksidi, kaliy permanganat

H. Lyugol eritmasi, yodoform, yodopiron

41. Dezinfeksiya-bu...

E. Jarohatga mikroob tushishni oldini oluvchi chora tadbirlar majmuasi;

F. Mikroorganizmlarni yo'qotish hamda spora hosil qiluvchilarni;

G. Patogen mikroblarni yo'qotish;

H. *Tibbiyot asboblarini yuzalaridan mikroorganizmlarni yo'qotish.

42. Sterilizatsiya – bu..

E. Jarohatga mikroob tushishini oldini oluvchi chora tadbirlar majmuasi;

F. *Mikroorganizmlarni yo'qotish hamda spora hosil qiluvchilarni;

G. Patogen mikroblarni yo'qotish;

H. Tibbiyot asboblarini yuzalaridan mikroorganizmlarni yo'qotish.

43. Aseptika nima?

E. *jarohatga mikroblar tushishining oldini olishga qaratilgan chora tadbirlar;

F. zararli mikroblarni yo'qotish;

G. viruslarni yo'qotish;

H. organizimdagi mikroblarni yo'qotish.

44. Antiseptika nima?

E. *Jarohatdagi mikroblarni yo'qotish va kamaytirishga qaratilgan chora tadbirlar;

- F. Jarohatga mikroblar tushishining oldini olishga qaratilgan chora tadbirlar;
- G. Asboblarni sterillash;
- H. Operatsiya xonasini tozalash.

45. Jarrohlik asboblarni avtoklavda 2 atm bosimida qancha vaqt sterillanadi?

- A. *20 daqiqa;
- B. 45 daqiqa;
- C. 2 soat;
- D. 1,5 soat.

46. C-4 preparatining asosiy komponentinin ko'rsating.

- A. *Vodorod peroksidi+chumoli kislota;
- B. Vodorod peroksidi+etil spirit;
- C. Vodorod peroksidi+metil spirit;
- D. Vodorod peroksidi+novshadil spirit.

47. Biologik antiseptikaga kirmaydi:

- E. *vodorod peroksid bilan jarohatni yuvish;
- F. anatoksin yuborish;
- G. zardoblarni yuborish;
- H. vaksina yuborish.

48. Vodorod peroksid eritmasi bilan jarohatni yuvish antiseptikani qaysi turiga mansub?

- E. *kimyoviy;
- F. Mexanik;
- G. Fizikaviy;
- Biologik

49. Narkoz-nafas apparati dezinfeksiya qiliuvchi eritma:

- E. 96%li etil spirtida 10 daqiqa;
- F. 10%li formaldegidda 10 daqiqa;
- G. 1%li xloraminda 60 daqiqa;
- H. 3%li vodorod peroksidida 60 daqiqa.

50. Aseptika qoidalariga rioya qilmaslik qanday asoratga olib keladi?

- E. Havo emboliasiga;
- F. Allergik reaksiyaga;
- G. *Absessga;
- H. Lipodistrofiyaga.

V – VARIANT

1. Bog'lov xonasining harorati necha gradus bo'lishi kerak?

- A. *18;
- B. 25;
- C. 22;
- D. 20.

2. Operatsiya xonasiga qo'yiladigan talablar?

- A. *devorlari va shifti moyli kraska bilan bo'yalgan, poliga keramik plita yotqizilgan, xona harorati 22-24`, konditsioner bilan ta'minlangan;
- B. Devorlari va shifti oqlangan, poli taxtadan, xona harorati 18-20`;
- C. Devorlari va shifti odam bo'yi yetguncha moylangan, poliga linoleum to'shalgan, xona harorati 16-18`;
- D. Devorlari oynadan bo'lishi kerak, poliga parket yotqizilgan, xona harorati 24

3. Aseptika nima?

- I. *jarohatga mikroblar tushishining oldini olishga qaratilgan chora tadbirlar;
- J. zararli mikroblarni yo'qotish;
- K. viruslarni yo'qotish;
- L. organizimdagi mikroblarni yo'qotish.

4. Antiseptika nima?

- I. *Jarohatdagi mikroblarni yo'qotish va kamaytirishga qaratilgan chora tadbirlar;
- J. Jarohatga mikroblar tushishining oldini olishga qaratilgan chora tadbirlar;
- K. Asboblarni sterillash;
- L. Operatsiya xonasini tozalash.

5. Xirurgik infeksiya deganda nimani tushunasiz?

- A. *Yiring hosil qiluvchi mikroblar tushishidan vujudga keladigan, xirurgik davolashni talab qiladigan odam organizmidagi yiringli yallig'lanish holatlari;
- B. Ichki va tashqi muhit faktorlari ta'sirida odam organizmida yuz beradigan patologik holat;
- C. Ekzogen infeksiya ta'sirida yuzaga keladigan maxsus davolashni talab qiladigan yallig'lanish;
- D. endogen infeksiya ta'sirida yuzaga keladigan maxsus davolashni talab qiladigan yallig'lanish

6. Xirurgik infeksiyaning rivojlanishi qanday omillarga bog'liq?

- A. *Organizmga tushgan mikroblarning dozasi va virulentligi hamda organizmning himoya kuchlariga;
- B. Odam organizmining immunitetiga;
- C. Mikroblarning dozasi va virulentligiga;
- D. Tashqi muhit faktorlariga.

7. Jarohatga infeksiya qanday ekzogen yo'llar orqali tushadi?

- A. *Kontaktli, havo-tomchi, implantatsion
- B. Transmissiv, kontaktli, qon orqali
- C. Jinsiy, maishiy, ishlab chiqarish
- D. Kontaktli, jinsiy, alimantar

8. Quyidagi infeksiyalardan qaysi biri eng ko'p uchraydi?

- A. *Kontakt yo'l
- B. Havo-tomchi yo'l
- C. Jinsiy yo'l
- D. Alimantar yo'l

9. Antiseptika necha xil usulda olib boriladi?

- E. *4 xil;
- F. 3 xil;
- G. 2 xil;
- H. 6 xil.

10. Mexanik antiseptika bu...?

- E. *nekrozga uchragan to'qimalarni kesib olib tashlash, yot jismlarni olib tashlash;
- F. vodorod peroksid bilan jarohatni yuvish;
- G. kvarlash;
- H. etil spirti bilan ishlov berish.

11. Fizik antiseptika usullarini toping?

- A. *Drenajlash, quritish, lazer;
- B. antiseptiklarni qollash;
- C. Mexanik ishlov berish;
- D. Jarohatdan yot jismlarni olib tashlash

12. Maxsus zardoblar, vaksina va antibiotiklar yordamida bemorlarning himoya kuchlarini oshirish antiseptikaning qaysi usuliga kiradi?

- E. *biologik;
- F. Kimyoviy;
- G. Mexanik;
- H. Fizikaviy.

13. Jarohat atrofidagi o'lgan to'qimalarni kesib olib tashlash usuli antiseptikaning qaysi turiga kiradi?

- E. *mexanik;
- F. Biologik;
- G. Kimyoviy;
- H. Fizikaviy.

14. Sterilizator bilan ishlaganda qanday texnik havfsizlikka rioya qilish kerak?

- E. *18 yoshdan katta bo'lishi ,maxsus kurslarni tamomlashi, rezina oyoq kiyim kiyish, toza kiyim kiyishi shart;
- F. 25 yoshdan katta bo'lishi , maxsus kurslarni tamomlashi, toza qo'lqop kiyishi, toza oyoq kiyim kiyish;
- G. 18 yoshdan katta bo'lishi, maxsus kurslarni tamomlagan bo'lishi shart emas;
- H. 18 yoshdan katta bo'lishi, maxsus kurslarni tamomlagan, maxsus oyoq kiyim kiyish.

15. Jarrohlik asboblarni avtoklavda 2 atm bosimida qancha vaqt sterillanadi?

- A. *20 daqiqa;
- B. 45 daqiqa;
- C. 2 soat;
- D. 1,5 soat.

16. C-4 preparatining asosiy komponentinin ko'rsating.

- A. *Vodorod peroksidi+chumoli kislota;
- B. Vodorod peroksidi+etil spirit;
- C. Vodorod peroksidi+metil spirit;
- D. Vodorod peroksidi+novshadil spirit.

17. Tirik organizmdagi proteolitik fermentlarga kiradi:

- A. *Tripsin, ximotripsin;
- B. Terrilitin, streptokinaza;
- C. Papaverin, bromelayin;
- D. Ximotripsin, papyin.

18. Qo'llarni operatsiyadan oldin zararsizlantirish sifatini aniqlahs uchun qanday sinama o'tkaziladi?

- A. *Bakteriologik sinama;
- V. Fenolftaleyin sinamasi;
- S. Termoinikatorlar;
- D. Amidopirin sinamasi.

19. Bikslarga bog'lov ashyolarini turiga qarab joylanganda qanday joylanadi?

- A. *Faqat bir turdagi material joylanadi;
- V. Ma'lum operatsiyaga kerakli material joylanadi;
- S. Ish kuni davomida kerakli bog'lov ashyolari joylanadi;
- D. Operatsiya hamshirasi uchun kerakli ashyolar joylanadi.

20. Ochiq biksning sterilligi qancha vaqt saqlanadi?

- A. * 6 soat;

- V. 12 soat;
- S. 10 soat;
- D. 24 soat.

21. Operatsiya blokida yakunlovchi tozalash ... olib boriladi.

- A. *Haftada 1 marta;
- V. Oyda;
- S. 10 kunda;
- D. 2 haftada.

22. Inyeksiya vaqtida aseptikaga rioya qilmaslik nimaga olib keladi?

- A. *Absessga;
- V. Lipodistrofiyaga;
- S. Allergik reaksiyaga;
- D. Havo emboliasiga.

23. Spasokukoskiy-Kochergin bo'yicha qo'llarni zararsizlantirish uchun nashatir spirtini necha foizligi ishlatiladi.

- A. * 0,5%;
- V. 1%;
- S. 1,5%;
- D. 2%.

24. Mexanik antiseptika usullarini toping?

- E. *Jarohatga birlamchi xirurgik tozalash
- F. Jarohatga fizikaviy usullar yordamida ta'sir ko'rsatish
- G. Jarohatdagi mikroblar florasi kimyoviy moddalar yordamida yo'q qilish
- H. Organizm himoya kuchlarini kuchaytirish

25. Infeksiya nima?

- E. *mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro patologik jarayon;
- F. tashqaridan tushgan mikroblarning jarohatda ko'payishi;
- G. mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro fiziologik jarayon;
- H. operatsiyadan keyingi davrda jarohatga to'liq aseptik bog'lov bo'lmagani uchun tushgan mikroblar.

26. Biksga material joylashuv usullari nechta va ular qaysilar?

- E. *4 ta : maqsadga ko'ra, universal, alohida, xillab;
- F. 2 ta : universal, xillab;
- G. 3 ta : universal, xillab, maqsadga ko'ra;
- H. 3 ta : universal, alohida, xillab.

27. Biologik antiseptikaga kirmaydi:

- I. *vodorod peroksid bilan jarohatni yuvish;

- J. anatoksin yuborish;
- K. zardoblarni yuborish;
- L. vaksina yuborish.

28. Vodorod peroksid eritmasi bilan jarohatni yuvish antiseptikani qaysi turiga mansub?

- H. *kimyoviy;
- I. Mexanik;
- J. Fizikaviy;
- K. Biologik.

29. Oksidlovchi kimyoviy antiseptiklarga qaysi moddalar kiradi?

- E. **vodorod peroksidi, kaliy permanganate;*
- F. Sulema , xloramin;
- G. yod, brilliant ko'ki;
- H. formaldegid, furadonin.

30. Jarohatga lazer nurlarini ta'sir ettirish antiseptikani qaysi turiga mansub?

- E. *fizikaviy;
- F. Kimyoviy;
- G. Mexanik;
- H. Biologik.

31. Infeksiya tushgan jarohatdan ajralayotgan suyuqlikning chiqib ketishi uchun jarohatga drenaj qo'yish antiseptikaning qaysi turiga xos?

- E. *fizikaviy;
- F. Mexanik;
- G. Kimyoviy;
- H. Biologik.

32. Shimish xususiyatini oshirish uchun drenaj (tamponni) nima bilan ho'llash lozim?

- E. *osh tuzining 10%li gipertonik eritmasi bilan;
- F. furatsillin eritmasi bilan;
- G. vodorod peroksidning 3%li eritmasi bilan;
- H. 96%li etil spirt bilan.

33. Quyidagi moddalarni qaysi biri biologik antiseptikaga mansub?

- E. *antibiotiklar, enzimlar, zardoblar;
- F. 96%li etil spirit, sulfanilamidlar;
- G. og'ir metall tuzlari;
- H. fenollar aldegidlar enzimlar.

34. Avtoklavda 1 atmosfera bosimi ostida necha daqiqa sterillashni davom ettiriladi?

- E. *60;
- F. 45;
- G.30;
- H.90.

35. Operatsion oqliklar qanday usulda sterillanadi?

- E. *avtoklavlarda;
- F. issiqlik shkaflarida;
- G.qaynatib;
- H.sovuq usulda.

36. Aseptika tadbirini ko'rsating?

- E. *asboblarni sterillash;
- F. jarohatni antiseptik moddalar bilan yuvish;
- G.jarohatdan yot jismlarni olib tashlash;
- H.jarohatni drenejlash.

37.Rezina asboblari va boshqa rezina buyumlarni dezinfeksiya qilish uchun qaysi antiseptik qo'llaniladi?

- E. *rivanol;
- F. Protorgol;
- G.Furatsillin;
- H. Sulema

38.Antiseptika tadbirini ko'rsating?

- E. *jarohatni antiseptik moddalar bilan yuvish;
- F. asboblarni sterillash;
- G.bog'lov materiallarini sterillash;
- H.operatsiya maydonini yuqumsizlantirish.

39. Bog'lov materiallari qanday xususiyatga ega bo'lishi kerak?

- E. *yaxshi shimuvchi;
- F. uzoq quriydigan;
- G.elastik bolmagan;
- H. qiyin sterillanadigan

40.Ketgut qaysi usulda ko'proq sterilizatsiya qilinadi?

- E. *Sitkovskiy usulida;
- F. Koxer usulida;
- G.Qaynatish usulida;
- H.Gubarev usuli bilan.

41.Avtoklavda bog'lov materiallari va asboblari qancha bosim va vaqtda sterillanadi?

- E. *1atmosfera bosimda 1 soat, 1,5 atmosfera bosimida 45 daqiqa, 2 atmosfera bosimida 30 daqiqa;

- F. 1 atmosfera bosimida 2 soat;
- G. 0,5 atmosfera bosimida 1 soat;
- H. 3 atmosfera bosimida 2 soat.

42. Anorganik birikmalarga nimalar kiradi?

- A. *Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari;
- B. Spirtlar, aldegidlar, fenollar;
- C. Nitrofuranlar, bo'yovchilar, organik kislotalar;
- D. Karbollar, salitsilatlar, ammiaklar.

43. Organik birikmalarga nimalar kiradi?

- A. * Spirtlar, aldegidlar, fenollar;
- B. Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari;
- C. Vodorod peroksidi, kaliy permanganat;
- D. Lyugol eritmasi, yodoform, yodopiron.

44. Galoidlarga kiradigan eritmalarini toping?

- A. *Yodoform, yodopiron, yodonat;
- B. Sulema, kumush nitrat, ammiak eritmasi;
- C. Lyugol eritmasi, etil spirti, lizol eritmasi;
- D. Salitsilat, benzoat kislota, borat kislota.

45. Quyidagilardan organik kislotalarni toping?

- A. *Salitsilat, benzoat kislota;
- B. Borat kislota, sulema;
- C. Furatsillil, furadonin;
- D. Formaldegid, lizoform.

46. Nitrofuranlarga kiradigan preparatlarni toping?

- A. *Furazolidon, furadonin, furatsillin;
- B. Metilen ko'ki, brilliant yashili;
- C. Yodopiron, yodonat, yodoform;
- D. Ammiak eritmasi, benzoat kislota.

47. Biologik antiseptika bu?

- A. *Organizm himoya kuchlarini kuchaytirish yo'li bilan jarohatda mikroorganizmlar ko'payishini to'xtatish;
- B. Jarohatdagi mikroblarni kimyoviy moddalar yordamida yo'q qilish;
- C. Yiringlagan jarohatni turundalar va drenajlar yordamida tozalash;
- D. Jarohatni birlamchi xirurgik tozalash

48. Biologik antiseptiklar jumlasiga nimalar kiradi?

- A. *Antibiotiklar, fermentlar, zardoblar;
- B. Vitaminlar, narkotik analgetiklar, quvvatlovchilar;
- C. Xlor preparatlari, antibiotiklar, vitaminlar;

D. zardoblar, vaksinalar, og'riq qoldiruvchilar.

49. Penitsillin guruhiga qaysi preparatlar kiradi?

- A. *Metitsillin, Ampiks, Karbenitsillin;
- B. Sefaloridin, Sefaleks, Sefazolin;
- C. Eritromitsin, Oleandomitsin, Seporin;
- D. Levomitsin, Tetrasiklin, Vitotsiklin.

50. Zamburug' kasalliklarga qarshi preparatlarni toping?

- A. *Nistatin, Levorin, Mikogeptin;
- B. Gentamitsin, Ristomitsin, Fuzidin;
- C. Kanamitsin, Rifamitsin, Ampitsillin;
- D. Benzilpenitsillin, oleandomitsin.

VI – VARIANT

1. Enzimoterapiya nima?

- A. *Fermentlar bilan davolash;
- B. Antibiotiklar bilan davolash;
- C. Qon o'rnini bosuvchi suyuqlik quyish;
- D. Vaksina bilan davolash.

2. Jarohat atrofidagi o'lgan to'qimalarni kesib olib tashlash usuli antiseptikaning qaysi turiga kiradi?

- I. *mexanik;
- J. Biologik;
- K. Kimyoviy;
- L. Fizikaviy.

3. Sterillash deb nimaga aytiladi?

- A. *Mikroblar va ularning sporalarini yo'qotish usuli;
- B. Operatsiya jarohatiga tashqi muhitdan mikroblarni tushirmaslik;
- C. Jarohatga tushadigan mikroblarni oldini olish;
- D. Jarohatdagi mikroblarni kimyoviy dorilar yordamida yo'qotish.

4. Sterillashning necha xil usullari mavjud?

- A. *6 xil;
- B. 5 xil;
- C. 3 xil;
- D. 4 xil.

5. Qaysi usulda jarroh qo'llarini 0,5% li novshadil spirti solingan 2 ta idishda yuvadi?

- E. *Spasokukotskiy-Kochergin usuli;

- F. Alfeld usuli;
- G. Bruno usuli;
- H. Zabludovskiy usuli.

6. Operatsiya maydoniga ishlov berishda qaysi antiseptik qo'llanilmaydi?

- E. *formalin;
- F. yodning 3% li spirtli eritmasi;
- G. yodonat;
- H. xlorgeksidin.

7. Qaysi moddaning suyuqlanishi avtoklavda haroratni 110-120.0 bo'lganligini tasdiqlaydi?

- E. *oltingugurt poroshogi;
- F. Simob;
- G. Kumush;
- H. Xloramin.

8. Operatsiya maydoniga qaysi usulda ishlov beriladi?

- E. *Filonchikov-Grossix usulida;
- F. Bruno usulida;
- G. Spakokutskiy-Kochergin usulida;
- H. Alfeld usulida.

9. Qaysi preparat mahalliy qo'llanilganda anaerob infeksiyaga qarshi kuchli ta'sir qiladi?

- E. *3% li vodorod peroksidi;
- F. Streptotsid;
- G. Yod;
- H. Sulema.

10. Antibiotiklar mikroblarga nisbatan qanday ta'sir ko'rsatadi?

- E. *Bakteriostatik va bakteriotsid;
- F. Sporalarni erituvchi;
- G. Dezinfeksiyalovchi;
- H. Sezgirlikni yo'qotuvchi.

11. Antibiotiklarni qanday nojo'ya ta'siri bor?

- A. *Kandidoz rivojlanadi;
- B. Qon yaratilishi buziladi;
- C. Uyqu buziladi;
- D. Bosh aylanadi.

12. Aseptika-bu...

- A. Yara infeksiyasiga qarshi kurash;
- B* .Infeksiyani yaraga tushishdagi profilaktikasi;
- C. Jihozlarni dezinfeksiya qilish;

D. Jihozlarni sterilizatsiya qilish;

13. Antiseptika-bu...

- A. Yara infeksiyasiga qarshi kurash;
- B. Infeksiyani yaraga tushishdagi profilaktikasi;
- C. Jihozlarni dezinfeksiya qilish;
- D. Jihozlarni sterilizatsiya qilish;

14. Operatsiyadan oldin qo'llar 1 daqiqa davomida qanday yuviladi?

- B. Gibitan;
- B.*Pervomur (C-4) ;
- C. Nashatir spirti;
- D. Yodonat.

15. Aseptikaga asos solgan olim...

- E. Bergman;
- F. Lister;
- G. Dyakonov;
- H.*Paster

16. Antiseptikaga asos solgan olim...

- E. Pirogov;
- F. Paster;
- G.*Lister
- H. Landshteyner

17. Dezinfeksiya-bu...

- I. Jarohatga mikroob tushishni oldini oluvchi chora tadbirlar majmuasi;
- J. Mikroorganizmlarni yo'qotish hamda spora hosil qiluvchilarni;
- K. Patogen mikroblarni yo'qotish;
- L.*Tibbiyot asboblarini yuzalaridan mikroorganizmlarni yo'qotish.

18. Sterilizatsiya – bu..

- I. Jarohatga mikroob tushishini oldini oluvchi chora tadbirlar majmuasi;
- J.*Mikroorganizmlarni yo'qotish hamda spora hosil qiluvchilarni;
- K. Patogen mikroblarni yo'qotish;
- L. Tibbiyot asboblarini yuzalaridan mikroorganizmlarni yo'qotish.

19. Jihozlarni dezinfeksiya qilish maqsadida... qo'llanilmaydi.

- E. Avtoklavlash
- F. Qaynatish
- G.*Paroformalinli kameraga joylashtirish;
- H. Quruq-issiqlik shkafiga joylashtirish.

20. Jihozlarni fizik sterilizatsiyasiga... kiradi.

- E. *Avtoklavlash;
- F. 70% li etil spirtiga bo'ktirish;
- G.6% li periks vodorodga bo'ktirish;
- H. Formalin bug'lari bilan ta'sir qilish;

22. Operatsiya oqliklari ...rejimda sterilizatsiya qilinadi.

- E. *180°-60 min.
- F. 120°-1,1 atm. -45 min.
- G. 160°-180 min.
- H. 132°-2,0 atm. -20 min

22. Rezina va plastmassalarni ...rejimida sterilizatsiya qilinadi.

- E. 180°-60 min.
- F. *120°-1,1 atm. -45 min
- G. 160°-180 min.
- H. 132°-2,0 atm.-20 min

23. 6% li vodorod peroksidi bilan jihozlarni xona xaroratida ximik sterilizatsiya qilish vaqti?

- E. *1 soat
- F. 3 soat
- G. 6 soat
- H. 40 min.

24. Quruq-issiqlik bilan jihozlarni sterilizatsiya qilishning asosiy rejimi

- E. 120°-40 min.
- F. 180°-3 soat
- G. 200°-40 min.
- H. 180°-1soat

26. Asboblarni sterilizatsiyadan oldingi ishlovi sifatining sinamasi:

- E. *Benzidin;
- F. Azopiram;
- G. Benzoy;
- H. Nikotinamid.

26. Endoxirurgiya uchun asboblarni qayerda sterilizatsiya qilinadi?

- E. *Avtoklavda;
- F. Quruq issiqlik shkafida;
- G. Sovuq uslubda;
- H. Qaynatish bilan.

27. Lazerni jarrohlikda qo'llanishi qanday aseptikaga kiradi?

- E. Mexanik;

- F. *Fizik;
- G. Biologic;
- H. Ximiyaviy.

28. Antiseptikaning biologik usulini ko'rsating:

- E. *Giperimmun plazma;
- F. Jarohatlarni birlamchi tozalash;
- G. Jarohatni drenajlash;
- H. Vodorod peroksidini qo'llash.

29. Narkoz-nafas apparati dezinfeksiya qiliuvchi eritma:

- I. 96%li etil spirtida 10 daqiqa;
- J. 10%li formaldegidda 10 daqiqa;
- K. 1%li xloraminda 60 daqiqa;
- L. 3%li vodorod peroksidida 60 daqiqa.

30. Aseptika qoidalariga rioya qilmaslik qanday asoratga olib keladi?

- I. Havo emboliasiga;
- J. Allergik reaksiyaga;
- K. *Abscessga;
- L. Lipodistrofiyaga.

31. Operatsion blokni tozalash bir kunda necha marta olib boriladi?

- E. 1 marta;
- F. 2 marta;
- G. Umuman tozalanmaydi;
- H. *Talabga ko'ra 2-3 martadan kam emas.

32. 10%li xlorli ohak eritmasini tayyorlash uchun kerakli ashyo:

- E. 9,9 l suvga 100 gr xlor ohagi;
- F. 5 l suvga 1 kg xlor ohagi;
- G. *10 l suvga 100 g xlor ohagi;
- H. 5 l suvga 100 gr xlor ohagi.

33. Qo'llar dezeritmada ishlov berilgandan keyin qanday bo'ladi?

- E. Steril;
- F. Dezinfeksiyalangan;
- G. Toza;
- H. Operatsiya uchun tozalangan.

34. Jarrohlik brigadasini qo'llarini tayyorlash uchun qanday eritma ishlatilmaydi?

- E. 0,5%li nashatir spirti;
- F. Pervomur eritmasi;
- G. *3%li xloramin eritmasi;

H. 0,5%li xlorgeksidin eritmasi.

42. Jarohatga infeksiyani tushishining ekzogen yo'li:

E. Kariyesli tishlar orqali;

F. *Tashqi muhitdan;

G. Yallig'langan murtak bezlari orqali;

H. Yallig'langan buyraklar orqali.

43. Jarohatga infeksiya tushishining endogen yo'li:

E. Havo-tomchi;

F. Kontakt-maishiy;

G. Havo-chang;

H. Limfogen yo'l bilan.

44. Operasion blokda havoni ekish qanday muddatlarda amalga oshiriladi?

E. 1 oyda 4 marta;

F. 1 oyda 1 marta;

G. 3 oyda 1 marta;

H. 2 oyda 1 marta.

45. Paraformalinli kamerada endoskopik apparatlarni sterillash muddati:

E. 6-12 soat;

F. 2-6 soat;

G. 24-48 soat;

H. 12-20 soat.

46. Quruq issiqlik shkafida qanday tibbiy asboblarni sterilizatsiya qilish?

E. Rezinadan;

F. Tekstildan;

G. Polimerlardan;

H. Metallardan.

47. Sterilizatsiyadan oldin asboblarni yuvuvchi eritmaga qancha vaqtga solinadi?

E. 5 daqiqa;

F. *15 daqiqa;

G. 45 daqiqa;

H. 60 daqiqa.

48. Qaynatish orqali dezinfeksiyani davomiyligi:

E. 15 daqiqa;

F. *15 daqiqa;

G. 45 daqiqa;

H. 60 daqiqa.

42. Asboblarni sterilizatsiyadan avvalgi sifat sinamasi nima deyiladi?

- A. *Azopiram sinamasi;
- B. Benzoy sinamasi;
- C. Diperamid sinamasi;
- D. Nikotinamid sinamasi.

43. Operatsiya maydoniga ishlov berishda qo'llaniladigan preparat;

- E. *Xlorgeksidin biglyukonat;
- F. Vodorid peroksidi;
- G. Furasillin;
- H. Nashatir spirit.

44. Vaqt va sifat bo'yicha samarali bo'lgan qo'llarga operatsiyadan oldin ishlov berish usuli

- E. *Pervomur bilan;
- F. Spasokukoskiy – Kochergin bo'yicha;
- G. Alfeld bo'yicha;
- H. Fyurbringer bo'yicha.

45. Natriy xloridning gipertonik eritmasi qachon qo'llaniladi?

- E. *Jarohat va bo'shliqlarni drenajlash uchun;
- F. Jarohatga birlamchi ishlov berish uchun;
- G. Asboblarni sterillash uchun;
- H. Parvarish buyumlarini dezinfeksiya qilish uchun.

46. Operatsiyaadan oldin qo'llarga ishlov berganda uning sifatini aniqlash uchun nimalardan foydalaniladi?

- E. *Bakteriologik sinama;
- F. Termoinikatorlar;
- G. Fenolftalein sinamasi;
- H. Amidopirin sinamasi.

47. Filtrsiz yopiq steril biksni saqlash muddati qancha?

- E. *3 kun;
- F. 1 sutka;
- G. 20 sutka;
- H. 6 soat.

48. Ochiq biksning sterillik muddati qancha?

- A. *6 soat;
- B. 10 soat;
- C. 12 soat;
- D. 24 soat.

49. Bir marta ishlatiladigan sistemani ishlatilgan zahoti...

- E. *Dez.eritmaga solish kerak;
- F. Osha zahoti tashlab yuborish kerak;
- G. Bosh hamshiraga topshirish kerak;

H. Oqar suvda yuvish kerak.

50. Qon guruhini aniqlagandan so'ng, ishlatilgan asbob-anjomlar qanday eritmada dezinfeksiya qilinadi?

- A. *3%li xloraminda;
- B. 0,5%li xlor ohagida;
- C. 1%li xloraminda;
- D. 0,5%li SMS.

VII – VARIANT

1. Anorganik birikmalarga nimalar kiradi?

- I. *Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari
- J. Spirtlar, aldegidlar, fenollar
- K. Nitrofuranlar, bo'yovchilar, organik kislotalar
- L. Karbollar, salitsilatlar, ammiaklar

2. Organik birikmalarga nimalar kiradi?

- I. Spirtlar, aldegidlar, fenollar
- J. Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari
- K. Vodород peroksidi, kaliy permanganat
- L. Lyugol eritmasi, yodoform, yodopiron

3. Galoidlarga kiradigan eritmalarni toping?

- E. *Yodoform, yodopiron, yodonat
- F. Sulema, kumush nitrat, ammiak eritmasi
- G. Lyugol eritmasi, etil spirti, lizol eritmasi
- H. Salitsilat, benzoat kislota, borat kislota

4. Quyidagilardan organik kislotalarni toping?

- E. *Salitsilat, benzoat kislota
- F. Borat kislota, sulema
- G. Furatsil, furadonin
- H. Formaldegid, lizoform

5. Nitrofuranlarga kiradigan preparatlarni toping?

- E. *Furazolidon, furadonin, furatsil
- F. Metilen ko'ki, brilliant yashili
- G. Yodopiron, yodonat, yodoform
- H. Ammiak eritmasi, benzoat kislota

6. Biologik antiseptika...bu?

- E. *Organizm himoya kuchlarini kuchaytirish, jarohatda mikroorganizmlar ko'payishini to'xtatish

- F. Jarohatdagi mikroblar florasini har xil kimyoviy moddalar yordamida yo'q qilish
- G. Yiringlagan jarohatni turundalar va drenajlar yordamida tashqariga oqizish
- H. Jarohatni birlamchi xirurgik tozalash

7. Biologik antiseptiklar jumlasiga nimalar kiradi?

- E. *Antibiotiklar, fermentlar, immun zardoblar
- F. Vitaminlar, narkotik analgetiklar, immun quvvatlovchilar
- G. Xlor preparatlari, antibiotiklar, vitaminlar
- H. Immun zardoblar, vaksinalar, og'riq qoldiruvchilar

8. Hozirgi paytda antibiotik ta'siri bo'lgan necha xil antibiotiklar mavjud?

- E. *2000 dan ko'p
- F. 200 dan ko'p
- G. 2240 dan ko'p
- H. 2200 dan ko'p

9. Penitsillin guruhiga qaysi preparatlar kiradi?

- E. *Metitsillin, Ampioks, Karbenitsillin
- F. Sefaloridin, Sefalekssin, Sefazalin
- G. Eritromitsin, Oleandomitsin, Seporin
- H. Levomitsin, Tetrasiklin, Vitotsiklin

10. Zamburug' kasalliklarga qarshi preparatlarni toping?

- E. *Nistatin, Levorin, Mikogeptin
- F. Gentamitsin, Ristomitsin, Fuzidin
- G. Kanamitsin, Rifamitsin, Ampitsillin
- H. Benzilpenitsillin, oleandomitsin

11. Enzimoterapiya nima?

- E. *Fermentlar bilan davolash
- F. Antibiotiklar bilan davolash
- G. Qon o'rmini bosuvchi suyuqlik quyish
- H. Vaksina bilan davolash

12. Maxsus zardoblar vaksina va antibiotiklar bemorlarning himoya kuchlarini oshirish antiseptikaning qaysi usuliga kiradi?

- E. *biologik
- F. kimyoviy
- G. mexanik
- H. fizikaviy

13. Jarohat atrofidagi o'lgan to'qimalarni kesib olib tashlash usuli antiseptikaning qaysi turiga kiradi?

- E. *mexanik

- F. biologik
- G. kimyoviy
- H. fizikaviy

14. Sterillash deb nimaga aytiladi?

- E. *Mikroblar va ularning sporalarini yo'qotish usuli
- F. Operatsiya jarohatiga tashqi muhitdan mikroblarni tushirmaslik
- G. Jarohatga tushadigan mikroblarni oldini olish
- H. Jarohatdagi mikroblarni kimyoviy dorilar yordamida yo'qotish

15. Sterillashning necha xil usullari mavjud?

- E. *6 xil
- F. 5 xil
- G. 3 xil
- H. 4 xil

16. Sterilizator bilan ishlaganda qanday texnik havfsizlikka rioya qilish kerak?

- E. *18 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan , rezina oyoq kiyim kiyish, toza kiyim kiyish.
- F. 25 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan toza qo'lqop kiygan toza oyoq kiyim kiyish.
- G. 18 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan bo'lishi shart bo'lmagan.
- H. 18 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan , oyoq kiyim kiyish.

17. Egzogen yo'li bilan infeksiya tushishi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

- E. *Kontakt yo'li, havo tomchilari yo'li , implantasion.
- F. Kontakt yo'li, tishning kariyesi, surunkali tonzilit.
- G. Tishning kariyesi, havo tomchilari yo'li bilan, eski chandiqsimon to'qimalar orqali.
- H. Surunkali tonzilit, implatasion, kontakt yo'li.

18. Elektr statsionar qaynatgichning necha litr hajmli suv sig'adigan kamerasi bor?

- E. *30 litr.
- F. 50 litr.
- G. 20 litr.
- H. 10 litr.

19. Infeksiya nima?

- E. *Mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro potologik jarayon.
- F. Tashqaridan tushgan mikroblarning jarohatda ko'payishi.

G. Mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro biologik jarayon.

H. Operatsiyadan keyingi davrda jarohatga to'liq aseptik bog'lov bo'lmagani uchun tushgan mikroob.

20. Yiringliinfeksiya necha haroratda o'ladi?

E. *114°C.

F. 100°C.

G. 130°C.

H. 150°C.

21. "Antiseptika" tuchunchasiga ta'rif bering

E. *Jarohatga tushgan mikroblarni sonini kamaytirish va ularni yo'qotish.

F. Jarohatga tushgan mikroblarni oldini olish.

G. Jarohatga tushgan mikroblarni yo'qotish.

H. Jarohatga tushgan mikroobning sonini kamaytirish.

22. "Antiseptika"ning nechta turlari farqlanadi?

E. *4.

F. 3.

G. 5.

H. 6.

23. Asosiy antiseptik vositalar necha guruhga bo'linadi va ular qaysilar?

E. *4ta, antiseptik: kimyo-terapevtik, fizik, dezinfeksiyalovchi.

F. 2ta, antiseptik: kimyo-terapevtik.

G. 3 ta, antiseptik: kimyo-terapevtik, dezinfeksiyalovchi.

H. 1 ta, aralash antiseptika.

24. Qanday eritma bilan qisqa vaqt ichida qilinadigan operatsiyada qo'lga ishlov beriladi?

E. Permuvur eritmasi bilan.

F. Serigel eritmasi bilan.

G. 0.5 %li nashatir spirti bilan.

H. 70 °C etil spirit bilan

25. Biksga material joylashuv usullari nechta va ular qaysilar?

E. *3 ta : universal, xillab, maqsadga ko'ra.

F. 2 ta : universal, xillab.

G. 3 ta : universal, alohida, xillab.

H. 4 ta : maqsadga ko'ra, universal, alohida, xillab.

26. Eng katta bog'lov materiallarining o'lchovi.

E. *40 sm x60sm.

F. 15sm x20sm.

- G. 40 sm x 50sm.
- H. 120sm x 40sm.

27. Sterillikni nazorat qilishning nechta usuli mavjud?

- E. *4 ta.
- F. 2 ta.
- G. 3 ta.
- H. 6 ta

28. Yiringli xirurgiyada asboblarni yuvishda qanday eritmadan foydalaniladi?

- E. Dezinfeksiyalovchi eritma.
- F. "A" eritma.
- G. "B" eritma.
- H. Xloramin eritmasi

29. Bikslar sterilizatsiyasidan keyin nima ish qilish kerak?

- A. *Biksni yon tomonidagi teshiklarini shtorka bilan yopish;
- B. Sterilligi tekshiriladi;
- C. Avtoklav kamerasidan biks olinadi;
- D. Biks markirovkalanadi.

30. Quruq sterilizatorlarda asboblarning qanday haroratda sterilizatsiyalanadi?

- A. *180*
- B. 120*
- C. 200*;
- D. 220*.

31. Jarroh qo'llarini C-4 eritmasida qancha vaqt davomida obrabotka qiladi?

- A. *1 daqiqa;
- B. 2 daqiqa;
- C. 4 daqiqa;
- D. 5 daqiqa.

32. Jarohatga birlamchi ishlov berish nima?

- A. *Jarohatni barcha tomondan sog'lom to'qimagacha kesilishi va chok qo'yish;
- B. Jarohatni antiseptik vositalar bilan yuvish;
- C. Bog'lamlar qo'yish;
- D. Jarohatni tikish.

33. Jarohatga birlamchi xirurgik ishlov berishda antiseptikaning qaysi turi qo'llaniladi?

- A. *Mexanik;
- B. Ximiyaviy;
- C. Fizik;

D. Biologik.

34. Jarohatga birlamchi xirurgik ishlov berishga qarshi ko'rsatmalar:

- A. *Yiringli jarohat;
- B. Jarohatlanganga ko'ppvaqt bo'lmaganda;
- C. Jarohatlangan zahoti;
- D. Jarohatdan qon ketganda.

35. Jarohatga birlamchi xirurgik ishlov berish qanday yakunlanadi?

- A. *Birlamchi chok va aseptik bog'lam qo'yish;
- B. Aseptik bog'lam qo'yish;
- C. Antiseptiklar bilan ishlov berish;
- D. Ochiq usulda davolash.

36. Keltirilganlardan qaysi biri sterillangandan keyin Lyugol eritmasiga solib qo'yiladi?

- A. *Ketgut;
- B. Ipak;
- C. Kapron;
- D. Lavsan.

37. Qoqshol tayoqchalari qayerlarda ko'p uchraydi?

- E. *Tuproqda va go'ngda
- F. Qonda
- G. Biologik suyuqliklarda
- H. Konservlangan mahsulotlarda

38. O'tkir spesifik xirurgik infeksiyaga kiradi:

- A. *Qoqshol;
- B. Sil;
- C. Zaxm;
- D. Aktinomikoz.

39. O'tkir yiringli infeksiya qo'zg'atuvchisi:

- A. *Stafilokokk;
- B. Kox tayoqchalari;
- C. Clostridium tetani;
- D. Zaxm qo'zg'atuvchisi.

40. Bog'lov xonasining harorati necha gradus bo'lishi kerak?

- A. *18;
- B. 25;
- C. 22;
- D. 20.

41. Avtoklavlar yʻrnatilgan xonaga nisbatan sanitar, qayrilish va yuridik talablar kaysi badda tʻfiri kaysatilgan?

A) Aloqida xona bʻylishi, elektr energiyasi, suv, kanalizatsiya, xonani shomolatgich tizimi, xona xavosini zararsizlantirish uchun UV nuri tarqatadigan lampa bilan taminlanganligi.

B) Xona poli va devorining kafellanganligi, shiftlari yoʻli bʻyok bilan buyalganligi, ishchi xodimlar erkin xarakatlana olishi kerak.

V) Xonada stendlar bʻylishi poli va devori kafellangan bʻylishi elektr energiya bilan taminlangan bʻylishi .

*G) A va B javob tʻfiri.

42. Sterillash nima?

*A) Mikroorganizmlar va ularning sporalari yʻkotish, yʻldirish va zararsizlantirish.

V) Mikroblarning sonini kamaytirish.

S) Xashorotlardan tozalash.

D) Kemiruvchilardan tozalash.

43. Sterillash turlarini kursating?

A) Fizikaviy.

V) Kimyoviy.

S) Mexanik, biologik.

*D) Xammasi tʻfiri.

44. Sterillashning fizikaviy usullariga kaysi kiradi?

*A) Kuydirish, quruq issiklik bilan, suv buʻi bilan, qaynatish yʻli bilan.

V) Etil spirti, yod va xloramin bilan.

S) Antibiotiklar bilan.

D) Dezinfeksiyalovchi eritmalar bilan.

45. Suv buʻi yordamida sterillash necha daraja issiklikda amalga oshiriladi?

- A) 120° S – 45 daqıqa.
- V) 50° S – 20-45 daqıqa.
- S) 65° S – 45-50 daqıqa.
- D) 80° S – 70 daqıqa.

46.Uchlik eritma tarkibiga qanday moddalar kiradi?

- A) Karbol kislota, formalin, natriy karbonat.
- V) Karbol kislota, natriy karbonat, xloramin.
- S) Karbol kislota, formalin, xloramin.
- D) Tўg'ri javob yўq.

47. Operatsion jaroxtatni tikuvchi vositalarga nimalar kiradi?

- A) Ipak, kapron, ketgut.
- V) Lavsan, kapron, kofoz.
- S) Ketgut, ipak, sellofan.
- D) Ipak, kapron, metall iplar.

48.Rezinali kateterlar, drenajlar, zondlar avtoklavda qanday sterillanadi?

- A) 1 atm. 121° S 45 dakika.
- V) 1,5 atm. 126° S 30 dakika.
- S) 2,5 atm. 128° S 40 dakika.
- D) 3 atm. 130° S 45 dakika.

49.Sterilizatsiyalangan vositalar bikslarda ochilmasa necha kungacha sterilligi saqlanishi mumkin?

- A) 3 kungacha.
- V) 6 kungacha.
- S) 7 kungacha.
- D) 4-5 kungacha.

50.Mikroblar va ularning sporalarini yўkotish nima deb ataladi?

- A) Deratizatsiya.
- V) Sterilizatsiya.
- S) Dezinseksiya.
- D) Dezinfeksiya.

VIII – VARIANT

1.Aseptika nima?

- A) Jarohatga mikroblar tushishining oldini olish.
- B) Jarohatdagi mikroblarni kamaytirish.
- C) Jarohatdagi mikroblarni yo'qotish.
- D) Hammasi to'g'ri.

2.Qaysi biri sterilizatsiya turiga kiradi?

- A) Qovurish.
- B) Qaynatish.
- C) Eritish.
- D) Pishirish.

3.Kateterlar, drenajlar qanday sterillanadi?

- A) Sochiqqa o'rab, 1 atm.da 4 soat.
- B) 1 atm.da 2 soat.
- C) Sochiqqa o'rab, 1 atm.da 1 soat.
- D) Sochiqqa o'rab, 2 atm.da 1 soat.

4.Tibbiy asboblarni necha daqiqa qaynatib sterillanadi?

- A) Suv qaynab chiqqach 45 daqiqa.
- B) Suv qaynab chiqqach 1 soat.
- C) Suv qaynab chiqqach 30 daqiqa.
- D) 90 daqiqa davomida.

5. Sterilizatsiyaning turiga qaysi biri kirmaydi?

- A) Kuydirish.
- B) Avtoklavlash.
- C) Qaynatish.
- D) Qovurish.

6. Sterilizatsiya qilinadigan vositalarni bixsga joylashtirishning nechta usuli bor?

- A) 1 ta.
- B) 2 ta.
- C) 3 ta.
- D) 4 ta.

7. Avtoklavning issiqlik manbai qaysi?

- A) Neft mahsuloti.
- B) Elektr toki.
- C) Ko'mir.
- D) Hammasi.

8. Avtoklav turiga qaysi biri kirmaydi?

- A) BK-75.
- B) AV-1.
- C) T-28.
- D) GK-100-2.

9. Ipak iplar ko'pincha qaysi usulda sterillanadi?

- A) Sitkovskiy usulida.
- B) Spasakukotskiy usulida.
- C) Kochergin usulida.

D) Koxer usulida.

10.Avtoklavning portlash sababini ko'rsating?

A) Bosimning me'yorida oshib ketishi.

B) Suv qozonida suvning qolmaganligi.

C) Me'yordan ortiq elektr manbaidan foydalanilsa.

D) Hammasi.

11.Avtoklavga qanday suv solinishi kerak?

A) Qaynagan suv.

B) Distillangan suv.

C) Filtrlangan suv.

D) Vodoprovod suvi.

12.Serilizatsiya bo'limida olib boriladigan jurnalni belgilang?

A) Muolaja jurnali.

B) Xonalarni kundalik tozalash jurnali.

C) Bemorlarni qabul qilish jurnali.

D) Dori-darmonlarni tarqatish jurnali.

13.Sterilizatsiya bo'lganligining sifatini tekshirish usuliga qaysi biri kirmaydi?

A) Kimyoviy usul.

B) Fizikaviy usul.

C) Biologik usul.

D) Mexanik usul.

14.Amidopirinli reaktiv tarkibida amidopirinining necha foizli eritmasi buladi?

A) 5% li.

B) 3% li.

C) 10% li.

D) 30% li.

15. Avtoklav turiga qaysi biri kirmaydi?

A) BK-75.

B) AV-1.

C)* T-28.

D) GK-100-2.

16. «Davolash profilaktika muassasalarida zararsizlantirish ishlarini o'tkazish» buyrug'i qaysi?

A) №0055, 2000y.

B)* №0044, 1995y.

C) №2107, 1998y.

D) №532, 1997y.

17. Avtoklavning portlash sababini ko'rsating?

A) Bosimning me'yorida oshib ketishi.

B) Suv qozonida suvning qolmaganligi.

C) Me'yordan ortiq elektr manbaidan foydalanilsa.

D)* Hammasi.

18. Avtoklavga qanday suv solinishi kerak?

A) Qaynagan suv.

B)* Distillangan suv.

C) Filtrlangan suv.

D) Vodoprovod suvi.

19. Serilizatsiya bo'limida olib boriladigan jurnalni belgilang?

A) Muolaja journali.

B)* Xonalarni kundalik tozalash journali.

C) Bemorlarni qabul qilish journali.

D) Dori-darmonlarni tarqatish jurnali.

20. Sterilizatsiya bo'lganligining sifatini tekshirish usuliga qaysi biri kirmaydi?

A) Kimyoviy usul.

B)* Fizikaviy usul.

C) Biologik usul.

D) Mexanik usul.

21. Amidopirinli reaktiv tarkibida amidopirinining necha foizli eritmasi bo'ladi?

A) 5% li.

B) 3% li.

C)* 10% li.

D) 30% li

22. Fizikaviy zararsizlantirish usullari qaysi bandeda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) Kuydirish, cho'g'lantirish, suv bug'i ostida sterillash

B) Quruq issiq bilan, qaynatish, suv bug'i yordamida bosim ostida avtoklavlash.

C) Nurlar, ultratovush va yuqori chastotali elektr toki bilan sterillash.

D) Hamma javob tug'ri.

23. Dezinfeksiya ishining kimyoviy usuliga qaysilar kiradi?

A) Kimyoviy vositalar yordamida sterillash

B) Qaynatib sterillash.

C) Nur bilan sterillash.

D) Avtoklavda sterillash.

24. Biologik antiseptiklar jumlasiga qaysi vositalar kiradi?

A) Gormonlar, antibiotiklar, vitaminlar.

B) Antibiotiklar, fermentlar, immun zardoblar.

C) Immun zardoblar, vitaminlar.

D) Hamma javob to'g'ri.

25. Antiseptika nima?

A) Jarohatga tushgan mikrobnı yo'qotish.

B) Jarohatga tashqaridan mikroblarnı tushirmaslik.

C) Jarohatga tushgan yot jismlarnı yo'qotish.

D) Mikrob va uning sporalarini yo'qotish.

26. Maxsus zardoblar vaksina va antibiotiklar bemorlarning himoya kuchlarini oshirish, antiseptikaning qaysi usuliga kiradi?

A) Kimyoviy.

B) Biologik.

C) Mexanik.

D) Fizikaviy.

27. Qaynatib sterillashda qaysi buyumlar sterillanadi?

A) Operatsiya choyshablari bog'lov materiallari.

B) Rezina qo'lqop, shpritslar, rezina qo'lqoplar.

C) Metall asboblar, shisha va rezina buyumlar.

D) Kateter halatlar, kiyim-kechaklar.

28. Nur bilan sterillash uchun gamma nurlanish izotoplari dozasi qancha bo'lishi kerak?

A) 15000 Greyga teng.

B) 25000 Greyga teng.

C) 220 Voltga teng.

D) Hamma javob to'g'ri.

29. Sterilizatorga kuchsiz antiseptik bilan to'ldirib ultratovush to'lqinlari tasirida sterillash, sterilizatsiyaning qaysi turiga kiradi?

A) Nur bilan.

- B) Ultrabinafsha nuri bilan.
- C) Ultratovush bilan.
- D) Yuqori chastotali elektr toki bilan.

30. Jarohat atrofidagi o'lgan to'qimalarni kesib olib tashlash usuli antiseptikaning qaysi turiga kiradi?

- A) Mexanik.
- B) Fizik.
- C) Kimyoviy.
- D) Biologik.

31. Biksga material joylashtirishning 3 xil usuli qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

- A) Muvofiq, umumiy, aralash turlari.
- B) Umumiy, Maxsus xonaga xos, universal.
- C) Universal, muvofiq va materialning ma'lum turi.
- D) A va B javob to'g'ri.

32. Buyumlar biksda yaxshi sterillanishi uchun qanday joylanadi?

- A) Zich holatda.
- B) G'ovak qilib.
- C) Yarimgacha zich, yuzasi g'ovak qilib.
- D) Yarimgacha g'ovak, yuzasi zich qilib.

33. Tibbiy vositalarning sterilizatsiya qilinganligining sifatini tekshirish qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

- A) Biologik.
- B) Fizikaviy.
- C) Kimyoviy.
- D) A, B, C javoblar to'g'ri.

34. Metall va shishadan buyumlarni qaynatib sterillash tartibi qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) Asboblarni cho'tka bilan yuvib, 2%li soda eritmasida, suv qaynab chiqqan vaqtdan boshlab 45 minut mobaynida qaynatib.

B) Asboblarni cho'tka bilan yuvib, suv qaynab chiqqan vaqtdan boshlab 20 minut mobaynida qaynatib.

C) Asboblarni tozalab so'ng, qaynab turgan suvga 5 minut davomida solib sterillanadi.

D) B va C javoblar to'g'ri.

35. Sterillangan ipak ipini qanday saqlanadi.

A) 96% li spirt to'ldirilgan, ishqab berkitiladigan bankalarga solib qo'yiladi.

B) :1000 nisbatdagi sulema eritmasida saqlanadi.

C) 70% li spirt to'ldirilgan germetik yopilgan bankalarga solib qo'yiladi.

D) Formalin suyuqligi to'ldirilgan, ishqab berkitiladigan bankalarga solib qo'yiladi.

36. Ketgut olinishi va sterillash usuli qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) Qo'y ichagining muskul qavatidan olinib 2% li sodali eritma solingan qaynagan suvga solib,45 minut qaynatiladi.

B) Qo'y ichagining muskuli va shilliq qavatidan olinib avtoklavda sterillanadi.

C) Qo'y ichagining muskul-seroz qavatidan tayyorlanib.Sitkovskiy usulida sterillanib, lyugolning suvli va spirtli eritmasida saqlanadi.

D) Qo'y ichagining shilliq va shilliq osti qavatidan olinib, kimyoviy preparatlar yordamida sterillanadi.

37. Avtoklavning turlari qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan.

A) Gorizontal.

B) Vertikal.

C) Vertikal va gorizontal.

D) Hamma javob to'g'ri.

38. Avtoklav tuzilishi va bosim bilan bug' harorati orasidagi bog'liqligi qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) Qo'sh devorli metall qozondan iborat, devorlari orasida suv qo'yiladi, monometr, ehtiyot klapani, suv va bug'ni chiqarish uchun jumragi bo'ladi 1 atm da-120 S ga ,1,5 atmda-127 S 2 atmda-154 S ga teng.

B) Qo'sh devorli metall qozondan iborat bo'lib, devor orasida suv bo'ladi. 1 atm da-140 S, 1,5 atmda-155 S, 1 atm da-200 S ga teng.

C) Metall devorlardan tuzilgan qozondan iborat bo'lib, monometr, ehtiyot klapanlari va buf chiqarish uchun jo'mragi bo'ladi 1 atm da-120 S ga, 1,5 atmda-127 S 2 atmda-134 S ga teng.

D) Hamma javob to'g'ri.

39. Anorganik birikmalarga nimalar kiradi?

M. *Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari

N. Spirtlar, aldegidlar, fenollar

O. Nitrofurani, bo'yovchilar, organik kislotalar

P. Karbollar, salitsilatlar, ammiaklar

40. Organik birikmalarga nimalar kiradi?

M. Spirtlar, aldegidlar, fenollar

N. Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari

O. Vodород peroksidi, kaliy permanganat

P. Lyugol eritmasi, yodoform, yodopiron

41. Dezinfeksiya-bu...

M. Jarohatga mikroblar tushishni oldini oluvchi chora tadbirlar majmuasi;

N. Mikroorganizmlarni yo'qotish hamda spora hosil qiluvchilarni;

O. Patogen mikroblarni yo'qotish;

P. *Tibbiyot asboblarini yuzalaridan mikroorganizmlarni yo'qotish.

42. Sterilizatsiya – bu..

M. Jarohatga mikroblar tushishini oldini oluvchi chora tadbirlar majmuasi;

N. *Mikroorganizmlarni yo'qotish hamda spora hosil qiluvchilarni;

O. Patogen mikroblarni yo'qotish;

P. Tibbiyot asboblarini yuzalaridan mikroorganizmlarni yo'qotish.

43. Aseptika nima?

M. *jarohatga mikroblar tushishining oldini olishga qaratilgan chora tadbirlar;

N. zararli mikroblarni yo'qotish;

O. viruslarni yo'qotish;

P. organizmdagi mikroblarni yo'qotish.

44. Antiseptika nima?

- M. *Jarohatdagi mikroblarni yo'qotish va kamaytirishga qaratilgan chora tadbirlar;
- N. Jarohatga mikroblar tushishining oldini olishga qaratilgan chora tadbirlar;
- O. Asboblarni sterillash;
- P. Operatsiya xonasini tozalash.

45. Jarrohlik asboblarni avtoklavda 2 atm bosimida qancha vaqt sterillanadi?

- A. *20 daqiqa;
- B. 45 daqiqa;
- C. 2 soat;
- D. 1,5 soat.

46. C-4 preparatining asosiy komponentinin ko'rsating.

- A. *Vodorod peroksidi+chumoli kislotaga;
- B. Vodorod peroksidi+etil spirit;
- C. Vodorod peroksidi+metil spirit;
- D. Vodorod peroksidi+novshadil spirit.

47. Biologik antiseptikaga kirmaydi:

- M. *vodorod peroksid bilan jarohatni yuvish;
- N. anatoksin yuborish;
- O. zardoblarni yuborish;
- P. vaksina yuborish.

48. Vodorod peroksid eritmasi bilan jarohatni yuvish antiseptikani qaysi turiga mansub?

- L. *kimyoviy;
- M. Mexanik;
- N. Fizikaviy;
- Biologik

49. Narkoz-nafas apparati dezinfeksiya qiliuvchi eritma:

- M. 96%li etil spirtida 10 daqiqa;
- N. 10%li formaldegidda 10 daqiqa;
- O. 1%li xloraminda 60 daqiqa;
- P. 3%li vodorod peroksidida 60 daqiqa.

50. Aseptika qoidalariga rioya qilmaslik qanday asoratga olib keladi?

- M. Havo emboliyasiga;
- N. Allergik reaksiyaga;
- O. *Abscessga;
- P. Lipodistrofiyaga.

6.4 Amaliy ko'nikmalar to'plami:

1. Qo'lni yuvish

Xarakat algoritmi:

Qo'llar iliq oqar suv ostida suyuq sovun yordamida 10-15 sekund davomida yuviladi. qo'lni yuvayotganda suv kiyimga sachramasligiga axamiyat beriladi.

1. Kaftlar bir biriga ishqalanadi.

2. O'ng qo'l kafti chap qo'l kaftining ustki tomonini chap qo'l kafti esa o'ng qo'l kaftining ustki tomonini yuvadi

3. Ikkala kaft bir biriga barmoqlar bir birini changallagan va bosh qo'ygan holda yuviladi

4. Bir ko'lning barmoqlariyig'ilgan xolatda ikkinchi ko'l kati tozalanadi

5. O'ng qo'l bosh barmog'ini chap qo'l kaftining aylanma xarakatlari bilan chap qo'l bosh barmog'ini esa o'ng kaft aylanma xarakatlari bilan yuviladi

6. Barmoqlar uchini qarama qarshi qo'l katfiga aylanma xarakatlar yordamida ishqalab tozalanadi salfetka bilan artilib quritiladi va o'sha salfetka yordamida suv jo'mragi yopiladi.

2. Dezinfeksiyalovchi eritma tayyorlash

10% li xlorli oxak tayyorlash: 1 kg xlorli oxak, 10 l suv, emal idish, qo'lqop, yogoch kurak.

Xarakat algoritmi:

1. Qo'lqop, respirator kiyiladi.

2. Emal idishga 1kg quruq oxak solinadi, suv miqdorining yarmisi solinib aralashtiriladi va suvning qolgan miqdori solinadi.

3. Yogoch kurak bilan aralashtiriladi.

4. Emal idish qopiq bilan yopiladi va 24 soatga qorong'i joyga qo'yiladi.

5.24-soatdan keyin tindirilgan oxak eritmasi idishlarga solinadi. Amal qilish muddati 7- kun.

3.Xlorli oxakning ishchi eritmasi.

- 1.Ishchi eritma xar kuni tayyorlanadi.
2. 1% li eritma-1 l 10 % li xlorli oxakka 9 l suv solinadi.
3. 3% li eritma-3 l 10 % li xlorli oxakka 7 l suv solinadi

4.Dezinfeksiyalovchi eritma bilan zararlanganda yordam ko'rsatish

Xarakat algoritmi:

- 1.Qo'l yaxshilab yuviladi va quritiladi.
- 2.2% li osh sodasi va sut tayyorlanadi.
- 3.Zudlik bilan dez.eritma tekkan soxa oqar suvda yuviladi.
- 4.Xonadan toza xavoga chiqiladi.
- 5.Og'iz va burun bo'shlig'i suv bilan chayiladi.
- 6.Osh sodasi qo'shilgan iliq sut ichiladi.
- 7.Dez.eritma ko'zga tushsa 2% osh sodasi bilan bir necha daqiqa yuviladi.

5.Rezinali asboblarni dezinfekssiya qilish.

Xarakat algoritmi:

- 1.Quyidagilar tayyorlanadi: suv, idish.
- 2.Rezinali asboblarni suv solingan idishda yuviladi.
- 3.Yuvilgan suvga quruq oxak eritmasi 60 daqiqaga solib qo'yiladi va to'kib tashlanadi.

4. Dezinfeksiya qilingan rezina asboblar distillangan suvda qaynatiladi yoki avtoklavlanadi yoki dez. eritmaga 1 soatga solib qo'yiladi va oqar suvda xidi ketguncha chayiladi.

6. Narkoz-nafas oldirish apparatini (NNA) tozalash va dezinfeksiya qilish

Quyidagilar tayyorlanadi: Narkoz-nafas oldirish, anesteziologik apparatlar va va o'pka sun'iy havo aylantirish apparatlari Bloklab yuvish

Xarakat algoritmi:

1. Tayyorlash - uzellarni qismlarga ajratish, shlanglar, biriktiruvchi elementlar, klapan qutilari qopqoqlarini yechish, kondensat to'plagichlarni ajratish hamda bo'shatish
2. Qismlarni dezinfeksiya qilish 3 %li vodorod perekisida yoki tegishli konsentratsiyadagi boshqa dezinfektantda yo'riqnomaga muvofiq 60 daqiqaga ishlov beriladigan bo'shliqlarni to'liq botirib qo'yish
3. Qismlar yuvish eritmasida momiq paxta-marlili tamponlar bilan yuviladi. Tozalash va yuvish uchun o'tkir uchli buyumlar, shuningdek, cho'tkalar yoki yumaloq simcho'tka ishlatish kerak emas, chunki trubkalarda cho'tkalar (yumaloq sim cho'tkalar)dan tukchalar qolib ketish va ularning keyinchalik nafas yo'llarida aspiratsiyalanishi xavfi bor.
4. Marlili tamponlar yuvish uchun bir marta ishlatiladi.
5. Yuvilgan qismlar kamida 3 daqiqa oqar suv ostida chayiladi.
6. Ishqorli qo'shimchalar qoldiqlarini aniqlash uchun fenolftalein sinovi qo'yiladi.
7. Narkoz-nafas oldirish apparati 360 daqiqaga 6%li vodorod perekisida yoki yo'riqnomaga muvofiq boshqa dezinfektantga botirib qo'yish orqali sterilizatsiya qilinadi. Sterilizatsiya oldi barcha bosqichlar va sterilizatsiya qilish ishlari jarrohlik amaliyoti blokida olib boriladi.
8. Sterilizatsiya qilishdan keyin elementlar va qismlar steril suvda chayiladi hamda steril choyshab bilan quritiladi, so'ngra boshqa steril choyshabga qayta yoyiladi hamda bir sutka davomida saqlanadi.

Eslatma: Zamonaviy narkoz-nafas oldirish apparati ishlatilganda dezinfeksiya qilish va sterilizatsiya qilish ushbu apparaturaning yo'riqnomasiga muvofiq olib boriladi.

7. Laringoskoplarni tozalash va dezinfeksiya qilish

Xarakat algoritmi:

- 1.Laringoskop klinoki markerlangan dez.eritmali idishga bokitirib qo'yiladi va momiq paxta-marlili tamponlar bilan yuviladi.
- 2.Oqar suvda 2 daqiqa davomida chayiladi.
- 3.Distirlangan suvda chayiladi va yo'riqnomaga muvofiq boshqa dezinfektantga botirib qo'yish orqali sterilizatsiya qilinadi. So'ngra steril suvda chayiladi.
- 4.Steril pinset bilan steril choyshabga olinadi steril salfetaklar bilan quritilib steril pelenkaga o'raladi.
- 5.Laringoskop rukoyatkasi dezinfektant bilan steril salfetka va steril choyshabga o'raladi keyin 2 marta 70% etil spirti bilan artiladi.
- 6.Laringoskopsteril choyshab tushalغان sterilizatsion qutida saqlanadi.

8.Markazlashtirilgan sterilizatsiya bo'limidagi tibbiyot xamshirasining vazifalari

Xarakat algoritmi:

- 1.Maxsusbelgilanganxonadasterillangan xalat kiyish.
- 2.Boshgaro'molcha o'rashyoki qalpoqchakiyish.
- 3.Og'izburunganikobtutish.
- 4.Qo'llarnitozalabyuvish, artishvarezinali qo'lkopkiyish.

9.Turli bo'limlardan tibbiy vositalarni qabul qilish

Xarakat algoritmi:

- 1.Tibbiy asboblار bog'lov vositalari yoki bemorlarga parvarish qilishda qo'llaniladigan vositalar joylangan bikslarning ishga yarokligini tekshirish.
- 2.Bikslar ichidagi tibbiy asboblarning sozligi. Tozalab yuvilganligi. quritilganligi va sonini tekshirish.
- 3.Boglov vositalari, dokalar. sochikdar. Choyshablar va xalatlar bulsa ularning kurukligini tekshirish.
- 4.Biks ichiga joylangan tibbiy asboblار, boglov vositalari va boshqa buyumlarning me'yorida, belgilangan tartib va koidaga binoan joylanganligini tekshirish.
- 5.Tekshirib kabul kilingan biks va tibbiy asboblarni tegishli bulim jurnaliga ruyxatlashtirish.

6. Tibbiy asboblarni maxsus eritmada yuvib tozalash ishlarini bajarish uchun kerakli miqdordagi maxsus yuvuchi (5 g sovun kukuni, 200 ml 3% vodorod peroksidi eritmasi, 795 ml distillangan suv) eritmasini tayyorlash.

10. Sterillashdan oldingi tozalash bosqichlari

Xarakat algoritmi:

1. Tayyorlanadi: 0,5% li yuvuvchi eritma, idish, sho'tka va tibbiy asboblari.
2. Tibbiy asboblari yuvuvchi eritma solingan idishga bo'ktirib qo'yiladi.
3. Xar bir tibbiy asbob sho'tka yordamida yuvuvchi vosita yordamida yuviladi.
4. Oqar suvda 10 daqiqa davomida chayiladi.
5. Sinama o'tqaziladi.
6. Distillangan suvda chayiladi.
7. Issiqlik xarorati 85°C bo'lgan shkaflarda quritiladi.
8. Tibbiy asboblari kraft paketlariga solinadi va bikslarga joylanadi.

11. Tozalash bosqichidan so'ng sinama o'tkazish

Xarakat algoritmi:

1. Qo'l yaxshilab yuviladi va quritiladi.
2. Quyidagilar tayyorlanadi: 5 % li amidopirin eritmasi, 30 % li uksus kislotasi, 3 % li perekis vodorod, 1 % li fenolftalein, azopiram, pipetka, shprintslar.

12. Fenolftaleinli sinama

1. Shprints olinadi va silindrga 1 % li fenolftalein eritmasi tomiziladi.
2. Agar shprintsda pushti rang xosil bo'lsa, sinama manfiy xisoblanadi. Shprintslar qayta oqar suvda chayiladi.
3. Agar shprintsda o'zgarish bo'lmasa sterillash davom yettiriladi.

13.Azopiramli sinama

- 1.3% li perekis vodorod va azopiram eritmasi teng miqdorda olinadi.
- 2.Eritma shprints silindriga tomiziladi.
- 3.Agar shprintsda ko'kyashil, ko'kbinafsha rang paydo bo'lsa, sinama manfiy xisoblanadi va tozalash bosqichlari qaytariladi.

14.Sterilizatsiyaning bug'lash turi

Xarakat algoritmi:

- 1.Biks avtoklavga joylanadi.
- 2.20 daqiqada davomida xarorati 132⁰C bo'lgan bosimi 0,2 m Pa da avtoklavlanadi.
- 3.Bikslar orasiga sterillik to'g'ri bajarilishini tekshirish uchun indikator qo'yiladi.

15.Sterilizatsiyaning qizdirish turi

Xarakat algoritmi:

- 1.Bikslar issiq shkaflarga joylanadi.
- 2.Sterillikni tekshirish uchun bikslar orasiga indikator qo'yiladi.
- 3.Xarorati-180⁰C da 60 daqiqada davomida sterillanadi

Eslatma:Ochiq idishlarda sterillanganda tibbiy asboblar kraft-paketlarga solinmaydi.

16.Sterilizatsiyaning kimyoviy turi

Xarakat algoritmi:

- 1.Tibbiy asboblar eritma solingan idishga bo'ktirib qo'yiladi.
- 2.Eritmalar turi:
 - 6 % li perekis vodorod eritmasiga 360 daqiqaga solinadi. Xarorati – 18⁰C darajali;
 - 6 % li perekis vodoroderitmasiga 180 daqiqaga solinadi. xarorati 50⁰C daraja;
 - 1 % li dezoksan eritmasiga 45 daqiqaga solinadi.

1.Steril suv bilan idish yuviladi.

2.Sterillikka sinama o'tkaziladi.

3.Steril idishga sterillangan choyshabga solinadi.

17.Rezinali asboblarni sterilizatsiya qilish

Xarakat algoritmi:

- 1.Rezinali asboblarni kraft-paketga yoki salftkaga o'raladi.
- 2.Bikslar tayyorlanadi.
- 3.Asboblarni biksga joylanadi va indikator joylashtiriladi.
- 4.Bikslar avtoklavga joylashtiriladi va xarorati 120°C darajada bo'lgan 0,11 m Pa atmosfera bosimda 45 daqiqa sterillanadi.

18.Shishali asboblarni sterilizatsiya qilish.

Xarakat algoritmi: Tayyorlash: Iliq sovunli eritma, sulema eritmasi 1:100. 90% li spirt, distillangan suv.

- 1.Qo'l yaxshilab yuviladi va quritiladi.
- 2.Iliq sovunli eritmada asboblarni yuviladi.
- 3.Xar bir qismi spirt bilan artiladi.
- 4.Asbobni 20 daqiqaga sulema eritmasiga solinadi.
- 5.Distillangan suv bilan asboblarni chayiladi.
- 6.Steril idishga sterillangan choyshabga solinadi

18.Shimmelbush biksi ichiga sterillash uchun vositalarni joylashtirish.

Xarakat algoritmi:

- 1.Bikslarni spirt bilan artiladi va sterilizatsiya qilinadigan vositalarni bikslarga ma'lum tartibda joylashtiriladi.

2. Biks ichidagi vositalar orasiga bug‘ bemalol kirishi uchun ular g‘ovak qilib joylanadi va test-indikatorlar qo‘yiladi
3. Biks ichiga bug‘ kirishi uchun kopqog‘i maxkam yopilib metall belbog‘i ochililadi.
4. Biks ustiga tashqi test-indikator yopishtiriladi.
5. Avtoklavdan bikslar olingandan so‘ng belbog‘lar yopiladi.

19. Manometrning aniq ishlashini tekshirish

Xarakat algoritmi:

1. Cimobli termometr avtoklavning bug kozoni ichiga joylanadi.
2. Cterilizatsiya jaraenida manometr kursatkichi aniklanadi. Bug‘ kamasida qancha bosim mavjudliginiva shu bosimga nisbatan haroratning qancha darajada bo‘lishi belgilanadi.
3. Sterilizatsiyadan sung kamasidagi termometr olinib unda simob ustuninig necha darajada tuxtaganligi va manometr ko‘rsatkichi bo‘yicha necha darajaga to‘g‘ri kelishligi tekshiriladi.
4. Bosimga nisbatan harorat o‘rtasidagi farq $\pm 2^{\circ}$ Sdan oshmasligi kerak.

20. Sterilizatsiya kamasining germetikligini tekshirish

Xarakat algoritmi:

1. Vakuum havo so‘rg‘ichasbob yordamida ishchi kameradan mumkin qadar, maksimal darajada havo siyraklashtiriladi.
2. Vakuum havo so‘rg‘ich o‘chirilgandan so‘ng 30 daqiqa ichida agar kamera germetik holda bo‘lsa uning ichidagi bosim 0,1 atm. dan oshmasligi kerak.

21. Bog‘lov vositalari yoki boshqa to‘qima buyumlarni quritilish holatini tekshirish

Xarakat algoritmi:

1. Bog‘lov vositalari o‘ramlar, dokalar biks ichiga solinib, og‘irligi o‘lchanadi.
2. Steriliyuzatsiya kilinib bolingandan so‘ng ham og‘irligi o‘lchanadi.
3. Agar sterilizatsiyadan so‘ng uning og‘irligi 5% dan oshib ketsa bu ko‘rsatkich quritishning sifatsizligini ko‘rsatadi va buyumlarning ho‘l chihishidan dalolat beradi.

22. Sterilizatsiyalanadigan vositalar orasidan havoning to'liq yo'qotilganligini sinash.

Xarakat algoritmi:

1. Maksimal termometr biki ichidagi buyumlar orasiga qo'yiladi
2. Biki tashqarisidagi harorat tekshiriladi. Ularning farki $\pm 2^{\circ}\text{S}$ dan oshmasligi kerak.

23. Avtoklavlardan foydalanishning umumiy qoidasi

Xarakat algoritmi:

1. Avtoklavning sterillash kamerasiga koyidaga binoan bikslar joylashtiriladi
2. Avtoklav qopqog'i germetik yopiladi
3. Bug' kameragadan tashqari qolgan xamma jo'mraklar yopiladi
4. Belgilangan ko'rsatkich bo'yicha suv okish jo'mragini berkitib suv solish;
5. Bug' kameraga jo'mragini berkitish
6. Avtoklavning suv isitgichini elektr manbaiga ulash va suvini qaynatib bug' hosil qilish;
7. Bosim 1 atm. avtoklav kamerasidagi xamma havo o'rniga bug' kiritish uchun 15-20 daqiqagacha bug' chiqarishni davom ettirish (3 marta);
8. Jo'mrakni berkitib, bosimni talab etiladigan darajagacha (1,5 -2,0 atm.) yetkazish. Zamonaviy avtoklavlarda bug' qozonidagi bosim avtomatik ravishda boshqarilib turiladi. Avtoklavda sterillash muddati tugagandan so'ng:
9. Avtoklav suvining isitkichini elektr quvvatidan uzish;
10. Bug' chiqadigan jo'mragini asta-sekin ochib bosimni nulgacha qadar tushishini kutish;
11. Avtoklav qopqog'ini ochish;
12. Bikslarni olish va darhol ulardagi bug' kiradigan teshiklarini berkitish;

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TIBBIY TA‘LIMNI RIVOJLANTIRISH MARKAZI
RESPUBLIKA O‘RTA TIBBIYOT VA FARMASEVT XODIMLAR MALAKASINI
OSHIRISH VA IXTISOSLASHTIRISH MARKAZI ANDIJON FILIALI
“STERILIZATSIYA VA TEXNIKA XAVFSIZLIGI” YO‘NALISHIDAGI ISHCHI
O‘QUV DASTURI” GA
TAQRIZ

Ishchi o‘quv dasturi Mamlakatimizda axoliga tibbiy xizmat ko‘rsatish darajasini oshirish, Shifoxona ichi infeksiyasi, kelib chiqish sabablari, profilaktikasi. Sanitariya epidemiologiya sohasida qo‘llaniladigan me‘yoriy hujjatlar. Davolash profilaktika muassasalarida shifoxona ichi infeksiyasini oldini olish chora tadbirlarini o‘tkazishda o‘rta tibbiy hodim vazifalari ushbu ishchi dasturda o‘z ifodasini topadi.

“Sterilizatsiya va texnika xavfsizligi” malaka oshirish yo‘nalishidagi malaka oshirishikli bo‘yicha kasbiy o‘quv modul ishchi o‘quv reja asosida Respublika o‘rta tibbiyot va farmasevt xodimlar malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi o‘qituvchilari va tibbiy ta‘limni rivojlantirish markazi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan. Ushbu kasbiy modul dasturi bo‘yicha Davolash profilaktika muassasalarida zararsizlantirish bo‘limlarida mehnat faoliyatida uzilish bo‘lmagan va uch yildan ortiq bolalar bo‘limlari xamshirasi lavozimida ishlagan o‘rta tibbiyot xodimlari o‘qitiladi.

Shuning DPM bo‘limlaridan qabul qilingan nosteril tibbiy asbob-anjomlarni va bikslarni ro‘yxatga olish, bug‘li va issiq havoli sterilizatorning ishini va tarqatilgan steril bikslarni hisobga olishdagi meyoriy xujjatlarni yuritishni bilish, avtoklavlarni turlari, tuzilishi ishlash tartibi ish jarayonida avtoklav ko‘rsatkichlarininazorat qilish, avtoklavning ish jarayoniga bog‘liq bo‘lgan meyoriy hujjatlarni to‘g‘ri rasmiylashtirish, sinamalar (indikator)turlari va ularni qo‘llash haqida bilim va ko‘nikmalarini yangilash sterillikni nazorat qilish uchun qo‘llaniladigan ichki va tashqi sinamalar va termotestlarni qo‘llash bo‘yicha ko‘nikmalarini yangilash, asbob uskunalar, bog‘lov va boshqa materiallarni zararsizlantirishga tayyorlash va ularni natijalarini tahlil qilish bo‘yicha mavzular keng yoritilib berilgan.

Ishchi dastur asosida olib boriladigan mashg‘ulotlar davomida tinglovchilar malaka oshirish markazi o‘quv auditoriyalarida, Viloyat davolash profilaktika muassasalarining markaziy zararsizlantirish bo‘limlarida, va tibbiyot soxasidagi yangiliklar, tibbiyotdagi zamonaviy tekshiruv usullari, hozirgi kunda qo‘llanilayotgan yangi tibbiy texnologiyalar to‘g‘risida ma‘lumot oladilar. Nazariy mashg‘ulotlar ma‘ruzalar, suxbatlar va boshqa turli shakllarda markaz yoki o‘quv maskani o‘quv xonalarida, amaliy mashg‘ulotlar esa, asosan viloyat davolash profilaktika muassasalarining markaziy zararsizlantirish bo‘limlarida olib boriladi.

**Sanitariya epidemiologik osoyishtalik va
jamoat salomatligi qo‘mitasi Andijon viloyat
boshqarmasi o‘rinbosari**

I.Sotvoldiev

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TIBBIY TA‘LIMNI RIVOJLANTIRISH MARKAZI
RESPUBLIKA O‘RTA TIBBIYOT VA FARMASEVT XODIMLAR MALAKASINI
OSHIRISH VA IXTISOSLASHTIRISH MARKAZI ANDIJON FILIALI
“STERILIZATSIYA VA TEXNIKA XAVFSIZLIGI” YO‘NALISHIDAGI ISHCHI O‘QUV
DASTURI” GA
T A Q R I Z

“Sterilizatsiya va texnika xavfsizligi” ishchi o‘quv dasturining maqsadi: pediatriya yo‘nalishida faoliyat olib borayotgan hamshiralarni har tomonlama yetuk, ijtimoiy-gumonitar, umumkasbiy va mutaxassislik fanlari bo‘yicha yetarli bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishlariga erishish, ular faoliyatini yanada takomillashtirish, “Sterilizatsiya va texnika xavfsizligi” fanidan yangi nazariy bilimlarni amaliy kunikmalar orqali mustaxkamlash va chuqur bilimlarni egallashga qaratilgan.

Shuning bilan birga o‘rta tibbiyot hodimlari O‘zbekiston Respublikasi SSV tomonidan chikarilgan mutaxassislikka oid buyruklarni va ular asosida ishlashi. “O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati” fani o‘quv dasturiga kiritilgan. Bugungi kun talablariga muvofiq, mutaxassislarini, faoliyati jarayoniga informatsion va kompyuter texnologiyalaridan keng foydalanishga yo‘naltirish maqsadida dasturlariga “Tibbiyotda zamonaviy axborot kommunikatsion texnologiyalari” fanidan soatlar kiritilgan. Ushbu fanlar dasturi o‘rta tibbiyot xodimlariga kompyuter asoslari bo‘yicha zarur bo‘lgan bilimlarni berishga yo‘naltirilgan.

Shuningdek ushbu dasturda bugungi kunda nixoyatda aktual bo‘lgan “Sterilizatsiyada zamonaviy usullar va texnika xavfsizligi”, “Sanitariya epidemiologik tartib me‘yorlari va infeksiyon nazorat”, “Sog‘lom turmush asoslari, to‘g‘ri ovqatlanish mezonlari va jismoniy faollik” fanlaridan iborat bo‘lib, o‘rta tibbiyot xodimlariga sohadagi zamonaviy, ilmiy va amaliy yutuqlarga tayangan holda, tibbiyotda yuqumli kasalliklarni oldini olish, o‘ta xavfli infeksiyalarda tibbiyot xamshirasi bilishi zarur bo‘lgan bilim va ko‘nikmalar kiritilganligi ushbu ishchi o‘quv dasturining qiymatini yanada oshiradi. “Tibbiy asbob va anjomlarni zamonaviy zararsizlantirish usullari” bo‘yicha tegishli xar bir mavzu o‘quv materiallari tarflab berilgan va ushbu mavzuni to‘liq o‘zlashtirish hamda talabga muvofiq yetarli nazariy va amaliy bilimlarni egallash uchun zarur bo‘lgan xajmda taqdim etilgan. Jumladan dasturda davolash profilaktika muassasalari Zararsizlantirish bo‘limlari hodimlarini bilishi lozim, bajara olishi kerak va qaysi amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirish lozim, favqulotda xolatlarda yordamini tashkil etishda hamshiralik ishi, kasalliklarning oldini olish va hamshiralik ishi protokollari bilan ishlash o‘rgatiladi.

Tibbiy tekshirish usullari: sterillikni nazorat qilishni, antiseptika vositalarini tayyorlash va saqlashni, bemorlarga ishlatilgan tibbiy jixozlarni birlamchi yuvish va zararizlantirish, DPM bo‘limlaridan qabul qilingan nosteril tibbiy asbob-anjomlarni va bikslarni ro‘yxatga olish, bug‘li va issiq havoli sterilizatorning ishini va tarqatilgan steril bikslarni hisobga olishdagi meyoriy xujjatlarni yuritishni bilish, avtoklavlarni turlari, tuzilishi ishlash tartibi ish jarayonida avtoklav ko‘rsatkichlarini nazorat qilish, avtoklavning ish jarayoniga bog‘liq bo‘lgan meyoriy hujjatlarni to‘g‘ri rasmiylashtirish, sinamalarni (indikator)turlari va ularni qo‘llash haqida bilim va ko‘nikmalarini yangilash sterillikni nazorat qilish uchun qo‘llaniladigan ichki va tashqi sinamalar va termotestlarni qo‘llash bo‘yicha ko‘nikmalarini yangilash, asbob uskunalar, bog‘lov va boshqa materiallarni zararsizlantirishga tayyorlash va ularni natijalarini tahlil qilish mavzularni qo‘shilishi dasturning qiymatini yanada oshiradi deb hisoblayman.

Ushbu dastur asosida o‘qitilgan hamshiralalar zamon talablari, tibbiyot fani yutuqlari asosida bilim olishlariga ishonchim komil.

**ADTI “Tibbiy profilaktika ishi”
kofedrasl katta o‘qituvchisi.**

